DÖNEM : 5 CİLT : 5 TOPLANTI : 1

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

137 nci Birleşim

26 . 4 . 1978 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ 326

II. — GELEN KÂĞITLAR 327

III. — YOKLAMA 327

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI 328

A) Gündem Dışı Konuşmalar *328*

1. — Zonguldak Milletvekili Ömer Barutçu'nun, Ereğli Kömür İşletmesi Müessese Müdürlüğü Kandilli bölgesinde meydana gelen ve 17 işçinin ölümü ile sonuçlanan grizu kazası hakkında gündem dışı konuşması. 328:329

2. — Zonguldak Milletvekili Burhan Karaçelik'in, Ereğli Kömür İşletmesi Müessese Müdürlüğü Kandilli bölgesinde meydana gelen ve 17 işçinin ölümü ile sonuçlanan grizu kazası hakkında gündem dışı konuşması. 329:330

3. — Kocaeli Milletvekili Adem Ali Sarıoğlu'nun, açılan Marmara ekici tütün piyasasında tespit edilen taban fiyatının tütün ekicisini güç duruma düşürdüğü konusunda gündem dışı konuşması. 330:331

4. — Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Yüceler'in, 25.4.1978 tarihli 136 ncı Birleşimde, gübre darlığı çekildiği hakkında gündem dışı konuşan Tekirdağ Milletvekili Halil Başol'a cevap veren gündem dışı konuşması. 331:332

5. — Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı'nın, tütün piyasası konusunda gündem dışı konuşan Kocaeli Milletvekili Adem Ali Sarıoğlu'na cevap veren gündem dışı konuşması. 332:335

B) Tezkereler ve Önergeler *335*

1. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, gündemde bulunan 10/24 esas numaralı Meclis Araştırması Önergesinin Genel Görüşmeye çevrilmesine dair önergesi. 335

C) Danışma Kurulu Teklifleri *335*

1. — 20.4.1978 tarihli 135 nci Birleşimde, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin sorunları konusunda açılması kararlaştırılan 8/4 esas numaralı Genel Görüşmenin, 3.5.1978 tarihli Birleşiminde yapılmasına dair Danışma Kurulu önerisi. 335

V. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ 335

A) Öngörüşmeler *335*

1. — AP Millet Meclisi Grup Başkanvekili Hayrettin Turgut Toker ve 12 milletvekilinin, Anadolu Ajansı Genel Kurul toplantısının ve Yönetim Kurulu seçiminin yasalara aykırı ola-

Sayfa

rak yapılmasına ve CHP ile Hükümetin tek taraflı sesi haline getirilmesine göz yumdukları iddiasıyla Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler haklarında,

Sayfa

Anayasanın 89 ncu, Millet Meclisi İçtüzüğünün 107 nci maddeleri uyarınca bir Gensoru açılmasına ilişkin önergenin gündeme alınıp alınmayacağı konusunda görüşme. (11/3) 335:363,364:367

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Ankara Milletvekili Sebati Ataman, ülke ve millet bütünlüğü;

İstanbul Milletvekili Turan Koçal, Kahramanmaraş olayları;

Tekirdağ Milletvekili Halil Başol, mazot, gübre ve hayvan yemi darlığı konularında gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı da, gündem dışı konuşan Ankara Milletvekili Sebati Ataman ile İstanbul Milletvekili Turan Koçal'a cevap veren bir konuşmada bulundu.

Görevle yurt dışına gidecek olan Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler'e Yerel Yönetim Bakanı Mahmut Özdemir'in vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının, hayat pahalılığı konusunda (10/23) ve

Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 10 arkadaşının, Malatya olaylarında Başbakan ve İçişleri Bakanının tutumu konusunda (10/24) birer Meclis Araştırması açılmasına dair önergeleri okundu; gündemdeki yerlerini alacakları ve sıraları geldiğinde görüşülecekleri bildirildi.

Türk Silahlı Kuvvetlerine ait birinci sınıf ikmal maddeleri sefer stoklarının temini ve depolanmasına ilişkin (1/41) ve

4 Temmuz 1972 tarihli ve 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, iki maddesinin yürürlükten kaldırılması ve bu Kanuna bir ek geçici madde eklenmesine ilişkin (1/35) kanun tasarılarının geri verilmesine dair Başbakanlık tezkereleri ile,

197 sayılı Motorlu Kara Taşıtları Vergisi Yasasını değiştiren yasa teklifinin (2/191) geri verilmesine dair Trabzon Milletvekili İbrahim Vecdi Aksakal'ın önergesi okundu; teklif ve tasarıların geri verildikleri bildirildi.

İçel Milletvekili Ali Haydar Eyüboğlu'nun Sayıştay Komisyonu üyeliğinden çekildiğine dair önergesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi hakkında kanun tasarısı ve ilgili kanun tekliflerinin (1/93, 2/431, 2/437, 2/444, 2/474, 2/481) (S. Sayısı : 65) tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak maddelere geçilmesi kabul olundu; Komisyonun istemi üzerine, tasarının maddeleri verilen önergelerle birlikte Komisyona geri verildi.

Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 9 arkadaşının, Ege tütün piyasasında üreticinin zarara uğratıldığı iddialarını saptamak amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19), yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi; Komisyonun 15 üyeden kurulması, çalışma süresinin üye seçimi tarihinden itibaren üç ay olması ve gerektiğinde Ankara dışında da çalışabilmesi hususları onaylandı.

26 Nisan 1978 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanılmak üzere Birleşime saat 19.10'da son verildi.

Başkan	Divan Üyesi
Başkanvekili	Çanakkale
M. Şevket Doğan	*İrfan Binay*

Divan Üyesi
Kütahya
Nizamettin Çoban

No : 51

II. — GELEN KÂĞITLAR

26 . 4 . 1978 Çarşamba

Teklif

1. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ile 5 arkadaşının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin 1897 sayılı Kanunun 1 nci maddesi ile değişik ortak hükümler (A) bendinin 9 ncu satırının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi. (2/578) (Plan Komisyonuna)

Raporlar

1. — Konya Milletvekili Şener Battal ile İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, 1 Mart 1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 426, 427 ve 428 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Konya Milletvekili Şener Battal'ın aynı Kanunun 426 ve 428 nci maddelerinin değiştirilmesine ilişkin kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/293, 2/291) (S. Sayısı: 79) (Dağıtma tarihi : 25 . 4 . 1978) (GÜNDEME)

2. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yusuf Özbaş ile Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin kaldırılması bazılarının da değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/516) (S. Sayısı: 80) (Dağıtma tarihi: 25 . 4 . 1978) (GÜNDEME)

3. — 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununun 68 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu Kanuna bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı ile C. Senatosu Cumhurbaşkanınca seçilen eski üyesi Bahriye Üçok'un, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununun 68 nci maddesine 2 fıkra eklenmesine ilişkin kanun teklifi ve Plan Komisyonu raporu. (1/100, 2/4) (S. Sayısı : 87) (Dağıtma tarihi : 25 . 4 . 1978) (GÜNDEME)

4. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personeline tayın bedeli verilmesi hakkında kanun tasarısı ile Konya Milletvekili Şener Battal'ın, 4367 sayılı Kanunun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik 1 nci maddesinin C ve D fıkralarının değiştirilmesine ilişkin kanun teklifi ve Milli Savunma ve İçişleri ve Plan komisyonları raporları. (1/28, 2/194) (S. Sayısı : 86) (Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1978) (GÜNDEME)

5. — Süleyman oğlu 1942 doğumlu Süleyman Özel'in özel affına dair kanun teklifinin Millet Meclisince reddedilen metni hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca kabul edilen metne dair M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/288; C. Senatosu : 2/126) (M. Meclisi S. Sayısı : 6'ya 1 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 767) (Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1978) (GÜNDEME)

6. — C. Senatosu Mardin Üyesi Mehmet Ali Arıkan'ın, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Plan Komisyonu raporu. (2/106) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1978) (GÜNDEME)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN — Başkanvekili M. Şevket Doğan

DİVAN ÜYELERİ — İrfan Binay (Çanakkale), Nizamettin Çoban (Kütahya),

BAŞKAN — Millet Meclisinin 137 nci Birleşimini açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Sayın üyelerin salonda bulunduklarını yüksek sesle belirtmelerini rica ederim.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Sayın üyeler, çoğunluğumuz var.

Yoklama esnasında bulunmayan sayın üyeler, birer tezkere ile acele varlıklarını bildirsinler.

Görüşmelere başlıyoruz.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Zonguldak Milletvekili Ömer Barutçu'nun, Ereğli Kömür İşletmesi Müessese Müdürlüğü Kandilli bölgesinde meydana gelen ve 17 işçinin ölümü ile sonuçlanan grizu kazası hakkında gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Zonguldak Milletvekili Sayın Ömer Barutçu, Ereğli Kömür İşletmesi Müessese Müdürlüğü Kandilli bölgesinde meydana gelen ve 17 işçinin ölümüyle sonuçlanan grizu kazası ile ilgili olarak gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurunuz efendim.

Sayın Barutçu, görüşme süreniz 5 dakikadır.

ÖMER BARUTÇU (Zonguldak) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Ereğli Kömürleri İşletmesi Kandilli bölgesinin kireçlik ocağında, deniz seviyesinden 180 metre aşağıda vuku bulan, son derece elim iş kazası hakkında söz almış bulunuyorum.

Olayın vukuundan hemen sonra Sayın Bakan ve parlamenter arkadaşlarımızla Kandilli bölgesine hareketle, maden çıkartılan ocak içinde gerekli incelemeleri yaptık.

Fedakâr ve çilekeş maden işçilerinden hadise hakkında bilgi aldık. Tahliyecilerden aldığım bilgiye göre, çahşılan üretim panosunun alt taban yolunda lağım atılıyor. Bu lağım eski bir çalışma yerinde biriken gazı patlatıyor. Patlama neticesinde, patlama yerindeki işçiler şok ve yanma ile, uzaktakiler ise patlama sonucu ortaya çıkan karbon monoksit gazı ile zehirlenerek şehit oluyorlar.

İlgililerin de ifade ettiği gibi, kazada bir ihmal olduğuna biz de inanıyor ve tahkikatın genişlemesini istiyoruz. Ancak, bu tahkikat neticesi orada üretimin artmasını temin eden ve Halk Partisinin partizan ve son derece kifayetsiz teknik kadrosu tarafından aylardır Zonguldak sokaklarında ve kahvehanelerinde sürgüne gönderileceği söylenen istihsalci ve tecrübeli Kandilli Bölge Müdürünün, bir komplo ile hadisenin suçlusu gösterileceği hakkında endişelerimiz vardır; zira kazanın esas sorumlusu, kömürü ancak mangalda gören bir inşaat mühendisini sırf politik nedenlerle 65 bin personelin TKİ'nin başına getiren Halk Partisidir.

Muhterem milletvekilleri, Zonguldak'da oynanan oyun şudur : Hiçbir politik yönü olmayan Kandilli Bölge Müdürü, yeni tayin edilen Müessese Müdürü tarafından alt kademede kurulan militan kadroyla devre dışı bırakılmıştır. Bu suretle de bölge çalışma düzeni alt üst edilmiştir. Kazanın nedenini esas bu noktada aramak lazımdır.

Hadisede büyük ölçüde ihmal ve Emniyet Nizamnamesine uymama hali vardır. Toplu Sözleşmenin 34 ncü maddesine göre eski çalışma yerlerine yaklaşırken asgari 25 metrekarelik çevreyi tarayacak biçimde gaz arama sondajları yapılması gerekirken, bu yapılmamıştır.

Son yıllarda en fazla maden işçisinin şehit olmasına sebep olan bu kaza çok üzücüdür. Bugün Zonguldak insanı büyük bir matem içindedir. Böylesine istismara yönelik bir olayda ve hele Sayın Bakanın bilirkişi raporları açıklanmadan verdiği beyanlara rağmen, Zonguldak insanının itidalini muhafaza etmesi, onun ne derecede kutsal bir nitelik taşıdığının en belirgin örneğidir.

Şu bir hakikattir ki ve bütün maden işçileri tarafından bilinmektedir ki, bugün Zonguldak kömür havzası, militan solcu görüşlü mühendislerin işgali altındadır. 1965 yılında meydana gelen grizu kazasını, zamanın idarecilerinin cinayeti olarak vasıflandıran solcu Maden Mühendisleri Odası âdeta susmaktadır. İşleri ve güçleri politika olan bu mühendisler ocağa girmemektedirler.

Şimdi Zonguldak maden havzasında ocak içi ve ocak dışı dört sene çalışmış bir eski işçi olarak Sayın Bakana şu soruları yöneltmek istiyorum: Kömür havzasında mühendisler haftada bir gün dahi ocağa girmemektedirler. Bu konuda aldığınız tedbirler nelerdir?

Yine 1957'de kurulan TKİ'nin başına bugüne kadar görülmemiş bir tarzda, biraz evvel de ifade ettiğim gibi, kömürle ilgisi olmayan ve Libya'dan getirdiğiniz Genel Müdür ile kömür politikasına yeni bir bakış açısını nasıl getireceksiniz?

Zonguldak gibi jeopolitik bakımdan hallaç pamuğuna dönmüş kömür havzasında, emniyetli bir üretimin yapılabilmesi için, teknik bilgisi ve tecrübesi olan elemanlarla çalışmanızı tavsiye ediyoruz. Bu liyakatli elemanlar, Zonguldak kömür havzasında çoktur.

Muhterem milletvekilleri, Sayın Bakanın, şehitlerin ailelerine hak ettikleri ödemenin hemen yapılacağını ifade etmesini şükranla karşılıyoruz. Ancak, aynı hassasiyeti iki üç aydır emekli olan iki binin üzerinde

çilekeş maden işçisine, hiç bir mahkeme kararına kızum olmayan kıdem ve ihbar tazminatlarının ödenmesi hususunda da göstermesini sabırsızlıkla bekliyorum.

Şehit ailelerine sabır ve metanet, şehitlere Allahın rahmetini diliyorum.

Saygılar sunarım. (AP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Barutçu.

2 — Zonguldak Milletvekili Burhan Karaçelik'in, Ereğli Kömür İşletmesi Müessese Müdürlüğü Kandilli bölgesinde meydana gelen ve 17 işçinin ölümü ile sonuçlanan grizu kazası hakkında gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Kandilli bölgesi, Kireçli ocağında meydana gelen ve 17 işçinin ölümü ile sonuçlanan iş kazası nedeniyle Zonguldak Milletvekili Sayın Burhan Karaçelik, gündem dışı söz istemişlerdir; buyurun efendim, süreniz beş dakikadır.

BURHAN KARAÇELİK (Zonguldak) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım.

Biraz evvel konuşan Zonguldak Milletvekili Sayın Ömer Barutçu arkadaşımın belirttiği gibi, Zonguldak Kandilli ilçesinin Kireçli ocağında, 17 değerli işçi kardeşimizin ölümü ile sonuçlanan ve yüreklerimizi tüm yurtta sızlatan bir iş kazası vukua gelmiştir.

Ülkemizde meydana gelen bu gibi elim olayların siyasi istismar konusu yapılmaması gerekir.

Sayın Ömer Barutçu arkadaşımızın, bu kaza dolayısiyle belirttiği hislere katılmakla beraber, bunu siyasi, politik bir konu yapmasını yadırgadım. Şunu hemen arz edeyim : Ben konuya başka açıdan bakmak ve huzurunuza getirmek için bu kürsüde söz aldım. Ama orada bir partizanlık söz konusu olursa, halen mevcut bölge müdürlerinin, bölüm mühendislerinin hepsinin Adalet Partili olduğunu, Adalet Partililer arasından seçildiğini açıklamakta yarar görürüm.

Değerli arkadaşlar, konu adli mercilere intikal etmiştir. Konunun adli mercilere intikali nedeniyle nedenleri ve failleri hakkında burada söz söylemek hakkına sahip değiliz. Ancak, konuya genel olarak bakmakta ve Meclisin, Hükümetin dikkatine arz etmekte yarar vardır. Bu da şudur :

Türkiye'de 1940 yılından beri devletçe işletilen Ereğli Kömürleri maden ocaklarında bu gibi çeşitli elim kazalar, feci kazalar olmuştur. Genel olarak bu iş kazalarının nedenleri üzerinde durmakta yarar vardır. Sizlere bunları kendi bildiğim kadar arz etmek istiyorum :

1. İhmal; işçisinden mühendisine, mühendisinden bölge müdürüne, bölge müdüründen müessese müdürüne, genel müdürüne kadar dayanan, hatta bakana kadar, hükümete kadar dayanan ihmal;

2. Üretim zorlaması : Üretimi artırmak için (dikkat ediniz, üretimi artırmak için) suni üretim artışı göstermek için ve hatta artan üretim oranında prim almak için işçi zorlanmaktadır. İşçi, kapasitesinin, gücünün üstünde iş vermeye zorlanmaktadır. Bu yüzden de işçi yorgun düşmektedir ve bu yüzden de işçi emir ve nizamlara riayette savsaklık göstermektedir.

3. Dikkatsizlik;

4. Emir ve nizamlara uymamak;

5. Eğitim ve öğretim : İşçinin eğitim ve öğretim noksanlığı. Bu konuya Yüce Meclisin ve Hükümetin özellikle dikkatini çekmek istiyorum. Bu konuya özellikle sendikaların, federasyonların, konfederasyonların, işverenlerin dikkatini çekmek istiyorum. İşverenler işyerlerinde kaza olmaması için, işçiye gerekli eğitim ve öğretimi yeterince vermemektedirler. Sendikaların, federasyonların, konfederasyonların, (burada huzurunuzda söz söylüyorum onlara) görevleri sadece iki yılda bir toplu sözleşme müzakerelerinde işçiye üç kuruş, beş kuruş daha fazla para kazandırmaktan ibaret değildir veya o noktada bitmiş değildir. Sendikalar, federasyonlar, konfederasyonlar işçinin eğitilmesinde daha dikkatli, daha gayretli, daha enerjik olmak mecburiyetindedirler. Bütün sendikalardan ve üst kuruluşlarından Yüce Meclis huzurunda bunu rica ediyorum. Sendikalar işverenin iş emniyeti tedbirlerini almasını, sendikalar işverenin, işçinin eğitilmesini dikkatle izlemelidirler; bu konuda gerekli hassasiyeti göstermelidirler.

Teknik işletmecilik noksanlığı kazaların nedenlerinden biri. Buna araç, gereç, malzeme noksanlığı da diyebilirsiniz. Gerçekten bugüne kadar olan kazalarda teknik işletmecilik noksanlığı, araç, gereç ve malzeme noksanlığı da büyük etken olmuştur.

Teknik elemanların sorunları vardır, ama teknik elemanların bu sorunları nedeniyle, arkadaşımın da - Ömer Barutcu - belirtiği gibi; bu, bugün olan bir şey değil, öteden beri, 1940'dan beri, Füzyon Kanunundan beri uygulanan bir usul. Teknik elemanlar, mühendisler, mühendis yardımcıları, teknikerler, gerçekten ocağa gereği gibi girmemektedirler; maden ocaklarında işçiyi gereği gibi denetlememektedirler. Bizim köylümüz, bizim işçimiz ataktır, doğuştan cesurdur. Aynı cesareti, aynı atakhğı yerin 300 metre, 600 metre altındaki maden ocağında da göstermekte-

dirler. Bu yüzden, ayak sürüle sürüle varılan arında terleme görülmemektedir. Bu terleme görülse; bir mühendis, bir teknik adam bu terlemeyi zamanında görse, duvarın arkasında evvelce kömürü alınmış boşluğun suyla dolu olduğunu saptayacaktır ve orada su patlamasına karşı gerekli tedbirleri alacaktır. Ama teknik eleman ocağa inmediği için, benim işçim, cahil köylü işçim kaderiyle başbaşa kaldığı için, bu kazalar çok defa olagelmektedir. Neden teknik eleman? Teknik elemanı da ceffelkalem suçlamıyorum. Neden teknik eleman ocağa inmemektedir; bunun üzerinde de durmak lazım.

Bence bunun başlıca iki nedeni var.

BAŞKAN — Sayın Karaçelik, lütfen toparlayınız efendim.

BURHAN KARAÇELİK (Devamla) — Bağlıyorum efendim, bitiyor zaten.

1. Teknik elemanın sosyal güvencesi yoktur. Teknik elemanın iş kazası, meslek hastalığı sonucunda ölümü halinde tutunacak bir dalı yoktur; Emekli Sandığının imkânları yeterli değildir. Teknik eleman, bir iş kazasında ölürsem çoluğum çocuğum ne olur endişesiyle ocağa girememektedir. Teknik elemanın ocağa girmesini teşvik edecek tedbirler yoktur. Şimdi öğreniyoruz, bu vergi tasarıları içerisinde Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının hazırladığı bir tasarı daha var; ocağa giren teknik elemanların vergi muafiyeti konusu çok yerindedir; ama Sayın Bakana da rica ediyorum, yeterli değildir. Teknik elemanın her türlü ocak içinde emniyetinin sağlanması, kazaya uğradığı zaman çoluk - çocuğunun geleceğinin garanti altına alınması iş kazalarını büyük ölçüde azaltacaktır.

Bu arada Çalışma Bakanlığının da iş güvenliği örgütünün gereği gibi denetleme yapmadığını belirtmek istiyorum.

Ölenlere Allah'tan rahmet, geride kalanlara sabır ve sağlık temenni ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Karaçelik.

3. — Kocaeli Milletvekili Adem Ali Sarıoğlu'nun, açılan Marmara ekici tütün piyasasında tespit edilen taban fiyatının tütün ekicisini güç duruma düşürdüğü konusunda gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — «Marmara ekici tütün piyasası 24 . 4 . 1978 tarihinde açılmıştır. Tütün baş fiyatının ortalama 68 lira olduğu görülen listede tütün üreticisi güç duruma düşmüştür. Bu konuda gündem dışı söz istiyorum.» demektedir. Kocaeli Milletvekili Sayın Adem Ali Sarıoğlu; buyurun efendim.

Sayın Adem Sarıoğlu görüşme süreniz 5 dakika efendim.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Sayın Başkan, Millet Meclisinin sayın üyeleri;

Bundan önce Ege tütün piyasası, arkadan Karadeniz ekici tütün piyasası derken üç gün önce Marmara ekici tütün piyasasını Gümrük ve Tekel Bakanı aynı üzüntüyle, aynı hüsranla açmak suretiyle, artık Türkiye'de ümitle bekledikleri, esasında hiçbir şey olmayan Hükümetin Marmara tütün piyasasını 68 lira ile açmasını Marmaralı tütün ekicisi İzmir'li, gibi, Muğlalı gibi, Aydın'lı, Samsun'lu ve Trabzon'lu gibi ıstırapla ve göz yaşı ile karşılama durumuna düşürülmüştür. Muhterem milletvekilleri, fazla büyük hesap yapmaya gerek yoktur. 1977 senesinde Marmara tütün piyasası 61 lira idi; ama o sırada dolar 16,5 lira idi muhterem milletvekilleri.

Çok basit olan ilkokul 5 nci sınıf seviyesinde bir matematik problemini yapınız; dolar 16,5 lira olduğu zaman tütünün fiyatı 61 lira olursa, dolar 25 liraya çıktığı zaman tütünün fiyatı da ne olur? Hükümetin bu basit hesabı yapması gerekir iken, maalesef üzülerek söyleyeyim ki, bu hesabın karşılığı tütün üreticisine 87,40 lira olarak ödenmesi lazım gelir iken, bugün Hükümet, 68 lira ile Marmara tütün piyasasındaki vatandaşlarımızı mağdur etmiştir. Bölgemizi gezdik, Bursamızı gezdik. Tekirdağımızı gezdik, Kocaelimizi gezdik, Sakaryamızı gezdik, gözyaşlarını, onların ıstıraplarını duyduk ve bize şunu söylediler: «Hakkımızı arayınız, Halk Partisine verdiğimiz oylar haram olsun.»

Muhterem arkadaşlarım, politika yapmak için değil, siz, ak günler için geldiniz değil mi? Ak günler için geldiniz, kara gün gösteriyorsunuz. 1977 piyasası için, 61 liraya muadil olan rakamı vermeniz için (hayat standardı % 50'ye yakın düşmüştür 1977'den 1978'e kadar) sadece ve sadece, 1977'de bizim verdiğimiz 61 liraya ulaşabilmeniz için 1978'de 87,40 lira vermeniz gerekiyordu. Ne oldu, hani köylüden yana idiniz? Zavallı Türk köylüsü nereden bilsin böyle olacağını, Marmara tütün piyasasını 8 milyon ton eksik üretimle kapattı; ama bunun sebebi şu, kaliteyi düzeltmişlerdir, ama hakkını alamadı vatandaşımız. Geçen seneye nazaran 19 lira eksik verdiniz, buna bazı rakamlar ilave etmeniz gerekirdi. Bunu yapamadınız, tütün üreticisini mağdur ettiniz. Her yerde olduğu gibi, «Pahalılığı önleyeceğiz» dediniz,

zamları getirdiniz. «Köylüyü refaha götüreceğim, refaha ulaştıracağım» dediniz, köylünün belini büktünüz. Hayatı % 38'e yakın devalüe ettiniz, bunun hakkını da köylüye vermediniz ve Türk köylüsünü istirap içine ittiniz. Türk köylüsünün belini büktünüz, Türk köylüsüne artık bir şey veremezsiniz.

Ben, Kocaeli Milletvekili olarak, Marmara tütün piyasasını gezmiş bir insan olarak, burada vatandaşlarımızın duymuş olduğu istirabı dile getiriyorum. Türk köylüsünü lütfen mağduriyetten kurtarınız. Haktan yana iseniz, köylüden yana iseniz; eğer gerçekten köylüden yana iseniz, Türk Milletinin köylüsünden, dar gelirlisinden gerçekten yana iseniz hiç olmazsa büyüklük gösteriniz ve Türk köylüsüne Marmara için hiç olmazsa ortalama 100 lira taban fiyatı lütfen veriniz. Türk köylüsünün belini bükmeyiniz, Türk köylüsünü bir liraya muhtaç etmeyiniz, Türk köylüsünü ıstıraptan kurtarınız, onun istirabını dindiriniz. Gerçi dindiremeyeceksiniz ama, bunları lütfen yapalım.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (AP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sarıoğlu.

4. — Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Yüceler'in, 25.4.1978 tarihli 136 ncı Birleşimde, gübre darlığı çekildiği hakkında gündem dışı konuşan Tekirdağ Milletvekili Halil Başol'a cevap veren gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Sayın Tarım Bakanının bir talebi var:

«25.4.1978 tarihinde Millet Meclisinde gündem dışı konuşan Tekirdağ Milletvekili Sayın Halil Başol, Bakanlığımla ilgili konulara da değinmiştir. O itibarla kısa bir açıklama için söz istiyorum.

Saygılarımla.

Mehmet Yüceler
Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı»

Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Mehmet Yüceler, buyurun efendim.

GIDA - TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI MEHMET YÜCELER (Kayseri) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

Millet Meclisinin dünkü oturumunda Tekirdağ Milletvekili Sayın Halil Başol arkadaşımız, Türkiye'de ve özellikle kendi seçim bölgesinde kimyevi gübrenin ve zirai ilaçların bulunmadığını beyan etmişlerdir.

Şimdi Meclis zabıtlarından arkadaşımın bu konudaki beyanlarını aynen okumak istiyorum:

«Ülkenin birçok yerinde İlkbaharda buğdaya verilmesi gerekli olan azotlu gübre bulunamamıştır. Özellikle Çorlu'da 20 - 25 kilo azotlu gübre yerine dönüm başına 8 - 10 kilo azotlu gübre verilebilmiştir. Ayrıca zirai ilaçların, özellikle sarıot ilacının bulunmamış olması, gübresi verilmiş, bütün masrafları yapılmış, tarımsal üretimin tarlada heba olması sonucunu verecektir. Trakya'da bu mevsim geçmiştir ama, arkadaşlarımdan duyuyorum ki, Anadolu'da sarıot ilacı bulunmamaktadır. Sarıot ilacı fevkalade önemli bir ilaçtır» gibi beyanlarda bulunmuşlardır.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de özellikle Trakya'da kimyevi gübrenin bulunmaması iddiasına karşın bütün Türkiye'deki ve Trakya'daki şu ana kadar verilmiş olan gübreleri cinslerine göre aynen okuyorum: 1978 İlkbahar dönemi kimyevi gübre durumu:

Gübre adı :	Tüketim hedef :
Azotlu gübre	2 milyon 600 bin ton
Fosforlu gübre	1 milyon 200 bin ton
Potaslı gübre	30 bin ton

olmak üzere, toplam olarak 3 830 000 tondur. Bunun şu ana kadar realize edilmiş olan durumu 3 003 795 tondur. İlkbahar dönemi için şu anda 826 205 ton gübre açık gibi görülmekle beraber, azotlu gübreden 98 140 tonunun boşaltılmada, 108 230 tonunun yolda olduğunu ve mayıs ayı içerisinde de 116 780 ton gübrenin yurda geleceğine ve haziran ayı yüklemesi içerisinde de 125 000 ton gübrenin yurda geleceği düşünüldüğü zaman, toplam olarak 448 150 ton gübre, şu ana kadar vermiş olduğumuz gübreye eklenecektir. Ayrıca, yine toplam olarak fosforlu gübreye eklenecektir. Ayrıca, yine toplam olarak fosforlu gübre de aynı sıralamayla 324 800 ton olmak üzere, 722 950 ton daha gübre gelecektir.

Şimdi, arkadaşımın söylediğinin aksine, şu anda böyle bir açık olmadığı gibi, bizim 26 Nisan 1978 tarihinden haziran ayı sonuna kadar ihtiyaç duyulan bütün kimyevi gübrelerin hepsinden 346 745 ton fazlasıyla bu yıllki gübre ihtiyacını karşılamış durumdayız.

Değerli arkadaşlarıma tekrar hatırlatmak istiyorum: «Yolda» veya «Boşaltmada» gibi sözlere gerek yok; çünkü bizim gübreleme mevsiminin sonuna kadar yapılan hesaplamalardır, bunun dışında yapılan iddiaların hepsi yanlıştır.

Türkiye'de, özellikle Çukurova gibi sahil şeridinde ve poliküttür tarım yapılan bölgelerde zirai ilaçların bulunamayacağı propagandası, aynen güb-

rede olduğu gibi geniş çapta yapılmaktadır. Bu propagandanın etkisi altında kalan aşırı ve haksız kazanç temin etmek isteyen kişilerin bayilerden zamansız ve fazla zirai ilaç satın almak suretiyle, zirai ilaçlamada sıkıntılı bir darboğaz yaratmaya çalıştıkları istihbar edilmiş bulunmaktadır. Üreticilerimizin endişeye düşmelerine mahal olmadığını da huzurunuzda açıklamak isterim.

1978 hububat ve pamuk yabancı ot ilaçı durumu, bütün yıl rakamlarıyla, şöyle: 1978 yılı programında hububat yabancı ot ilacı, ester cinsinden dediğimiz ilaçlara olan ihtiyacımız, genellikle Orta Anadolu'da ve Sivas, Erzurum, Çorum bu illere dahil olmak üzere, 3 025 tondur; bu tarihe kadar bunun 2 100 tonu realize edilmiş durumdadır. Amin cinsinden olan ilaçlar polikültür bölgelerde kullanılmaktadır; bu aminlerde de sıkıntımız yoktur ve Tekirdağ bölgesi de bu ilaçlardan kullanmaktadır. Şarköy'deki bir beyinin para sıkıntısı nedeniyle ilaç temin edememesi yüzünden bir sıkıntı görülür gibi olmuştur; bu bayi de ihtiyacı olan parayı bulmuş ve bu ilaçları temin etmiştir. Bu amin cinsinden olan ilaçlardan da şu ana kadar, 1978 yılında tespit etmiş olduğumuz hedef, yani planlamadaki rakam 2 330 tondur; biz 2 249 tonunu Zirai Donatım Kurumu vasıtasıyla bölgelere tevzi etmiş durumdayız.

Ayrıca, pamuk yabancı ot ilacı için de 772 ton olarak, 1978 programını tespit etmiş durumdayız. Bu tarihe kadar 709 tonu yine ilgili bayiliklere verilmiş durumdadır.

Trakya'da yabancı ot mücadelesinin bu tarihe kadar hemen hemen % 60'1 yapılmıştır. Yağışlar nedeniyle yapılamayan ekim sahaları vardır. Fakat ilaç sıkıntısının olmadığını huzurunuzda açıklamak isterim.

Trakya'nın dahil bulunduğu İstanbul Bölge Müdürlüğünün ihtiyacı olarak şu ana kadar gönderilmiş olan gübre miktarını da aynen veriyorum: 1978 yılında % 21 azotlu 273 734 ton gübre verilmiştir ve geçen yıla nispetle 24 . 4 . 1978 tarihi nazarı itibara alınmak suretiyle % 3 oranında da fazla gübre verilmiş durumdadır. Tekirdağ da bu bölgenin içindedir. Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

5. — Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı'nın, tütün piyasası konusunda gündem dışı konuşan Kocaeli Milletvekili Adem Ali Sarıoğlu'na cevap veren gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Efendim, Kocaeli Milletvekili Sayın Sarıoğlu'na cevap olmak üzere Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı, buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

GALİP ÇETİN (Uşak) — Bravo Madaracı.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Rize) — Madaraları size bıraktık arkadaşım, sizin olsun bundan sonra. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; biraz evvel Yüce Meclise bilgi sunan çok kıymetli milletvekili arkadaşımız Sayın Sarıoğlu, tamamen hilafı hakikat ve ancak kendi gözleriyle görebilecek hadiseleri, haklı olarak, Yüce Meclise sunmuşlardır.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — İyi baktık.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Sabredin kardeşim; sabredin. Dinlemeyi öğren biraz Adem'ciğim, sabret. Ben çok duramadım yerimde, sonra acı çektim. Çekersin sen de bir gün. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bu yılki tütün piyasasında Hükümet olarak ne yazık ki göreve başladığımız ilk an, önümüze tarım ürünlerine saptanacak olan fiyatlardan tütün gelmiş, oldu. Öyle bir bütçe ki, bütçenin içinden, çok şükür Yüce Meclisin huzurunda ifade etmek isterim ki, gönül huzuru içerisinde Hükümetin, üreticinin alın teri emeğini, önümüzdeki bütçenin imkânlarını âzami dereceye kadar kullanmak suretiyle Türk çiftçisine verdiğine kaniyim.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Göz yaşları var, köylünün göz yaşları var.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Sayın milletvekilleri, şurada iki hususu Yüce Meclise sunmayı faydalı mülahaza ediyorum.

1. Üreticinin tütünü satarken çektiği ıstırap,

2. Biraz evvel arkadaşımızın burada dile getirdiği fiyat konusudur.

Sayın milletvekili arkadaşıma soruyorum: Karadeniz Bölgesinde ve Ege Bölgesinde geçen yıl tütün üreticisi Temmuz ve Ağustos aylarının sıcağında tütünlerini satamaz iken, yeni mahsulün ekimi ile uğraşıyor bir taraftan, bir taraftan da bir önceki yılın tütününü satamamanın ıstırabını çekiyordu. Ama biz, bu yıl çok şükür gerek Ege'de, gerek Karadeniz'de ve gerekse Doğuda açtığımız piyasalarda, şu ana kadar Sayın Sarıoğlu arkadaşımın fikrinin paralelinde olanların dışında gerçek üreticiden hiçbir şikâ-

yet gelmediğini Yüce Meclise sunmayı da bir görev addediyorum. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar, AP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar, lütfen,

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — İkincisi fiyat konusudur.

Sevgili arkadaşlarım, fiyat konusunda evvela şunu ifade edeyim: Biz gerçekçi bir başfiyat saptadık. Başfiyattan üreticinin % 10'nu, âzami % 15'i istifade eder. Tütün üreticisinin çoğunluğunu ilgilendiren fiyat, ortalama fiyattır. Hesaplarına iyi baksınlar, gittikleri bölgeleri iyi gezsinler, yalnız gerçek üreticiyi dinlesinler.

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Biz bütün bölgeleri gezdik, ama senin gibi değil.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Ben dün Marmaradan geldim, Marmara bölgesinin bütün yerlerini gezdim; Yüce Meclise iftiharla sunayım ki, üretici verilen fiyatı ve bilhassa hızlı alım, hızlı teslîm ve hızlı ödemeyi benimsemiş, «Allah Hükümetten razı olsun» diye her gittiğimiz yerde bize ifadede bulunuyorlar. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri ve alkışlar, AP sıralarından gülmeler, gürültüler)

Şimdi arkadaşımız haklıdır biz tütün piyasası açtık, siyasi piyasa açmadık. Arkadaşlarımız siyasi piyasa açmıştır. (CHP sıralarından alkışlar) Bunlara ben hak vermiyor değilim, görevlerini ifa ediyorlar. Yalnız gerçekleri iyi görsünler...

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Yalan söylüyorsun.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Sevgili kardeşim, ben cevabı veririm, kalkamazsın yerinden...

BAŞKAN — Lütfen Sarıoğlu, karşılıklı konuşmayalım rica ediyorum, rica ediyorum lütfen efendim.

Sayın Bakan, sizden de rica ediyorum konuşmanızı normal olarak sürdürün efendim.

Karşılıklı konuşma usûlü yoktur Sayın Sarıoğlu, rica ediyorum.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Sevgili vatandaşlarım, (vatandaşım dedim özür dilerim) sevgili milletvekilleri, şöyle bir ayrım yaparsak burada tütün tüccarlarından birkaç tanesini görmek mümkün oluyor (CHP sıralarından alkışlar) bu arkadaşlarım belki bu sene umdukları gibi piyasaya giremediler ve umduklarını bulamadılar, ama Hükümet olarak bizim üreticinin yanında olduğumuzu da ifade etmek isterim. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar)

Sayın milletvekilleri, burada şunu ifade edeyim ki...

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Samsun tütün piyasasından da bahset, Samsun'u da söyle.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI — Muhterem arkadaşlar, memleketin en önemli konusunda burada gürültü çıkartırlar, memleketin ve Türk köylüsünü ilgilendiren bir konuda...

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Yazıklar olsun, Bakan olacaksın bir de.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Gel burada bağır, oradan bağırma yiğitsen, oradan bağırma. (AP sıralarından gürültüler) Burada bağırmakla kimseyi korkutamazsınız. (AP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın Mataracı, zatîâliniz normal olarak devam edin. Lütfen, rica ediyorum, lütfen.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Kardeşim, ben onların huyunu biliyorum da, yani burada müdahale ederlerse beni korkutamazlar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Lütfen, ben onlara müdahale ederim Sayın Bakan.

Sayın Bakan ben onlara müdahale ederim, yalnız.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Hani, etmiyorsunuz?

BAŞKAN — ... Zatîâliniz de bir polemik yaratmanın havası içinde konuşmayın, rica ediyorum. Lütfen, rica ediyorum.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Ben burada Yüce Meclise şunu sunmak istiyorum: Memleketin en önemli konularında bile, dinlemekten aciz, memleketin gerçek tütün üreticisinin derdini dinlemeden... (AP sıralarından «Ahlâksızın biri» sesi)

Ahlâksızın biri sensin ve ecdadındır. Terbiyesiz sensin. Ükalâ. (AP sıralarından gürültüler)

Oturduğun yerden bağırma.

Sayın Başkan, «Terbiyesiz» diye hitap ediyor, aynen kendine iade ediyorum.

BAŞKAN — Tamam efendim, tamam. Lütfen, rica ediyorum. Siz konuşmanıza devam edin Sayın Bakan, rica ediyorum.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Rica ediyorum...

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, Sayın Bakanın konuşmasını engellemeyiniz. Rica ediyorum. Lütfen. Lütfen, rica ediyorum. (AP sıralarından gürültüler)

Sayın Bakan lütfen, polemiğe mahal bırakmayacak şekilde. Lütfen.

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Sen neredeydin dün burada tütün konusu görüşülürken Bakan olarak?

BAŞKAN — Sayın Yeşilpınar, yerinize oturunuz lütfen, rica ediyorum, lütfen.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sayın Başkan... Sayın Başkan.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Sayın Ataöv, Sayın Ataöv kura çekildiği zaman yerim burada idi, sonradan o tarafa gittim.

BAŞKAN — Sayın Mataracı, Sayın Bakan, sözünüzü kesmek zorunda kalacağım. Herkes bu Mecliste istediği yere oturabilir. Buna sizin bu şekilde müdahaleniz uygun değil.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Bakan, lütfen konuşmanıza devam ediniz. Lütfen, bu şekilde, sataşmaları davet edecek şekilde konuşmayın. Rica ediyorum Sayın Bakan, lütfen.

Sayın Bakan zatiâlinizden rica ediyorum efendim. (CHP sıralarından gürültüler)

Beyefendi, herkes istediği yerde oturabilir. (Gürültüler)

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sen buradan Sayın Ecevit'in anasına sövdün Sayın Mataracı. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın üyeler, sizler de karıştırmayınız, rica ediyorum.

Sayın Bakan, konuşmanızı lütfen bitirin efendim. Lütfen, rica ediyorum.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Sayın Başkan, ben Sayın Ataöv'e cevap vermek istemiyorum. Bir zamanlar şuradan da.

BAŞKAN — Sayın Bakan, zatiâlinize...

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — ...Yıllarca, kişiliğine bir şey demeyeceğim, çok...

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Bakan...

Sayın Bakan, Sayın Bakan, bir dakika... (CHP sıralarından «Sataşıyorlar» sesleri, gürültüler)

Sayın Bakan, ben zatiâlinize belli bir konu dahilinde söz verdim.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Ama Sayın Başkan... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Bir dakika, bu Mecliste en iyi yapılan konuşma, sataşmalara cevap vermeden, konu dahilinde, sadet dahilinde yapılan konuşmadır. Bunu sizden rica ediyorum, lütfen bu konuyu dağıtmayalım, rica ediyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

Buyurun efendim devam edin.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sen buradan Ecevit'in anasına sövmüştün. (Gürültüler)

BAŞKAN — Rica ediyorum arkadaşlar, rica ediyorum. Meseleyi büyütmeyelim.

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Sayın Başkan, dikkat edelim yalnız, o tarafa efendim.

BAŞKAN — Çok dikkat ediyorum Sayın Uysal, rica ederim. (Gürültüler)

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Şu anda Yüce Meclise sunmak isterim ki, Gümrük ve Tekel Bakanlığı olarak, tütün alımlarında güttüğümüz politikadan, gerçek tütün üreticisinin ve Türk köylüsünün memnun olduğunu da ifade etmek isterim. (AP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar, lütfen, rica ediyorum.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI TUNCAY MATARACI (Devamla) — Bizim politikamız, hızlı alım, hızlı tesellüm ve hızlı ödemedir. Geçen yıl olduğu gibi, üreticinin elinde tütününü bırakmak, üreticiyi tütün parasını alamamak gibi herhangi bir problemli konu ile karşı karşıya bırakmamışızdır. Alımlar, tesellümler ve ödemeler, şu ana kadar, geçen yıla oranla, bu yıl piyasasını açtığımız tüm bölgelere nazaran % 40 fazlası ile gerçekleşmiş durumdadır.

Şu anda, fiyat konusuna değinen arkadaşıma da şunu ifade edeyim ki, geçen yıl verilmiş olan başfiyata yakın ve hatta birçok bölgelerde başfiyatın üstünde, üreticinin geçen yıl aldığı başfiyatın üstünde de bir ortalama fiyat aldığını Yüce Meclise ifade ediyorum.

Yüce Meclis'in bilgilerine sunar, hepinizi saygı ile selamlarım. (CHP sıralarından «bravo» sesleri, alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan. Gündeme geçiyoruz.

B) TEZKERLER VE ÖNERGELER

1. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, gündemde bulunan 10/24 esas numaralı Meclis Araştırması önergesinin Genel Görüşmeye çevrilmesine dair önergesi.

BAŞKAN — Başkanlığın sunuşları vardır.

Gündemdeki bir Meclis Araştırması önergesinin Genel Görüşmeye çevrilmesine dair bir tezkere vardır, okutuyorum :

Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemin Genel Görüşme ve Meclis Araştırması yapılmasına dair öngörüşmeler kısmının 7 nci sırasında bulunan 10/24 esas numaralı ve 9 arkadaşımla birlikte vermiş olduğum Malatya olaylarında Başbakan ve İçişleri Bakanının tutumu konusundaki Meclis Araştırması önergemizin Genel Görüşmeye çevrilmesini arz ederim.

Saygılarımla.

Niğde
Sadi Somuncuoğlu

BAŞKAN — Gereği Başkanlıkça yapılacaktır.

C) DANIŞMA KURULU TEKLİFLERİ

1. — 20.4.1978 tarihli 135 nci Birleşimde, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin sorunları konusunda açılması kararlaştırılan 8/4 esas numaralı Genel Görüşmenin, 3.5.1978 tarihli Birleşiminde yapılmasına dair Danışma Kurulu önerisi.

BAŞKAN — Danışma Kurulu önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım :

Danışma Kurulu Önerisi

No. : 14

Danışma Kurulunun 26.4.1978 Çarşamba günü yaptığı toplantıda;

Genel Kurulun 20.4.1978 tarihli ve 135 nci Birleşiminde, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin sorunları konusunda açılması kararlaştırılan 8/4 esas numaralı Genel Görüşmenin, İçtüzüğün 101 nci maddesi uyarınca Millet Meclisi Gündeminin, Özel Gündemde Yer Alacak İşler kısmında yer alması ve görüşmelerin 3.5.1978 Çarşamba günkü birleşimde yapılmasının Genel Kurula önerilmesi uygun görülmüştür.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

CHP Grupu Görevlisi İsmet Atalay	AP Grupu Başkanvekili İlhan Ersoy
MSP Grupu Görevlisi Şener Battal	MHP Grupu Başkanvekili Faruk Demirtola

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

VI. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

A) ÖNGÖRÜŞMELER

1. — AP Millet Meclisi Grup Başkanvekili Hayrettin Turgut Toker ve 12 milletvekilinin, Anadolu Ajansı Genel Kurul toplantısının ve Yönetim Kurulu seçiminin yasalara aykırı olarak yapılmasına ve CHP ile Hükümetin tek taraflı sesi haline getirilmesine göz yumdukları iddiasıyla Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler hakkında, Anayasanın 89 ncu, Millet Meclisi İçtüzüğünün 107 nci maddeleri uyarınca bir Gensoru açılmasına ilişkin önergenin gündeme alınıp alınmayacağı konusunda görüşme. (11/3)

BAŞKAN — Genel Kurulun 20.4.1978 tarihli 135 nci Birleşiminde alınan karar gereğince, gündemimizin özel gündem kısmında yer alan 11/3 esas numaralı, Adalet Partisi Millet Meclisi Grupu Başkanvekili Hayrettin Turgut Toker ve 12 milletvekilinin, Anadolu Ajansında yapılan Yönetim Kurulu seçiminin yasalara aykırı olarak yapılması nedeniyle vermiş oldukları Gensoru açılmasına ilişkin önergesinin

gündeme alınıp alınmayacağı konusundaki görüşmelere başlıyoruz.

Gensoru önergesini tekrar okutuyorum :

Millet Meclisi Başkanlığına

Atatürk'ün 1920'de kurduğu Anadolu Ajansının Hükümet ve yandaşları tarafından zorla fiilen işgal edilmesi CHP nin ve Hükümetin tek taraflı sesi haline getirilmesi ve böylece Anayasa ve yasaların ihlali sebebiyle, Sayın Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Sayın Alev Coşkun, Ticaret Bakanı Sayın Teoman Köprülüler haklarında Anayasanın 89 ncu maddesi uyarınca Gensoru açılması ile ilgili olarak verilen önergeden 10 örnek ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

AP Millet Meclisi
Grup Başkanvekili
H. Turgut Toker

Millet Meclisi Başkanlığına

Kendisini artık umut olarak gösterme takati tükenen Ecevit Hükümeti, milletin dikkatini her gün bir başka yöne çekmek gayretine girmiştir.

Hükümet, Devletin ve cemiyetin her müessesesini ve her kademesini gayrimeşru yollarla tahribe ve işgale koyulmuştur.

Devlete ait olup tarafsız kalması Anayasa gereği yayın organlarını ele geçirme hırs ve çabasındadır. Bu Hükümet, kendi eliyle memleketi içinden çıkılamaz bir anarşi ve terör kaosuna her gün biraz daha itmektedir. Milletçe bilinen Cumhuriyet Halk Partisinin bütün özelliklerini taşıyan solcu Hükümet, Devletin radyo ve televizyonuna sansür ve ambargo koymuştur. TRT, Cumhuriyet Halk Partisinin ve Hükümetin tek taraflı sesi haline getirilmiş artık, günlük olaylar bile neşredilmez olmuştur.

Atatürk'ün 1920'de kurduğu Anadolu Ajansı, Hükümet yandaşları tarafından fiilen işgal edilmiştir.

Anadolu Ajansının ortaklarının hisse miktarı ne olursa olsun en fazla 10 reye sahip olabilecekleri Şirket Nizamnamesinin 20 nci maddesi gereğidir. Anadolu Ajansı Nizamnamesi 6762 sayılı Ticaret Kanunu hükümlerinden, 7 sayılı Kanunla istisna edilmiş ve yürürlükte bırakılmıştır. 57 sayılı Kanunla Ajans malları Devlet malı sayılmıştır. 788 sayılı Kanunun Anadolu Ajansı yöneticileri hakkında tatbik edilmeyeceği kabul edilmiştir.

Turizm ve Tanıtma Bakanlığının kuruluşuna dair 265 sayılı Kanunun 33 ncü maddesi «Bakanlık Anadolu Ajansının bütçesini, kadrosunu ve bunların uygulanmasını ve ödenecek miktar, her yıl kendi bütçesinin (Anadolu Ajansı bölümündeki) ödemeyi aşmamak üzere Anadolu Ajansıyla en çok 5 yıllık sözleşme yapmaya yetkilidir.» demekte olup bu hükme göre yapılmış olan sözleşme de halen yürürlüktedir.

Anayasanın 121/Son maddesinde «Devlet tarafından kurulan ve Devletten yardım alan haber ajanslarının tarafsızlığı esastır.» deyimiyle de Anadolu Ajansı kastedilmiştir.

Bütün bunlara rağmen, bütçe müzakereleri sırasında CHP'li Komisyon üyelerinin gayretleriyle Hükümetin Anadolu Ajansını ele geçirme ve bir parti haber ajansı haline sokma niyeti açığa çıkmıştır. CHP'li Komisyon üyelerince verilen ve kabul edilen önerge ile Anadolu Ajansının bütçedeki 35 241 000 TL. lık tahsisatı ortadan kaldırılmıştır. Böylece, bir taraftan Anadolu Ajansı maddeten baskı altına alınmış, diğer taraftan Cumhuriyet Halk Partisinin uydusu bulunan veya olacak olan ajanslara tertipli komisyonlarla ulufe dağıtma yolu açılmıştır.

Turizm ve Tanıtma Bakanı hem kendi Kuruluş Kanununu hem de Anayasanın 121/Son, Ajansın tarafsızlığına dair hükmünü böylece çiğnemiştir.

Anadolu Ajansının 31 . 3 . 1978'de yapılması ilan edilen Kongresi Ticaret Bakanının görevlendirdiği CHP yanlısı komiser ve Cumhuriyet Halk Partisinin silahlı parlamenterlerinin öncülüğünde militanlarca basılmış, meşru Başkan ve Pay sahipleri dışarı atılmıştır.

Gündemde seçim bulunmadığı ve gerçekte Kongre de yapılmadığı halde, Kongre yapılmış ve yeni idare heyeti seçilmiş gibi bir marifetli tertibin içine girilerek Ajansın zorla ve zorbalıkla işgali, bir oldu - bittiye getirilmiştir.

Anadolu Ajansı Nizamnamesinin 5 nci maddesinde hisselerin devri, idare heyeti kararına bağlı olduğu halde, Maliye Bakanı, kanunsuz olarak hisselerin bir kısmını Ziraat Bankasına, Turizm Bankasına ve Emekli Sandığına devretmiştir.

Anadolu Ajansı Nizamnamesinin 23 ncü maddesinde Kongre Başkanı, İdare Heyeti Başkanıdır. 31 Mart 1978 tarihinde yapılacağı ilan edilen Kongre, İdare Heyeti Başkanlığınca açılmamıştır. Bu sebeple hukuken ortada yapılmış Kongre yoktur. Ajans, basılmış, fiili durum yaratılmış ve Halk Partisi Hükümetince işgal ettirilmiştir. Gerçek olan budur.

Bugün İstiklal Savaşının milli ve gür sesi artık mevcut değildir. Mevcut olan, Cumhuriyet Halk Partisinin ve onun ayıplı Hükümetinin tek yanlı sesi haline sokulmuş aşansıdır.

Bu hal, Anayasayı da, yasaları da, ve her türlü meşruiyet yolunu da hiçe sayan zoru, zorbayı hukuk yerine ikame eden vahim bir yol ve vahim bir zihniyetin ifadesidir.

İşte bu gerçeklerle, Maliye Bakanı Sayın Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Sayın Alev Coşkun, Ticaret Bakanı Sayın Teoman Köprülüler hakkında Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince Gensoru açılmasını arz ve talep ederiz.

Saygılarımızla.

Kars	Erzurum
Bahri Dağdaş	Gıyasettin Karaca
İçel	Tekirdağ
Ramazan Çalışkan	Halil Başol
İzmir	Kütahya
Zeki Efeoğlu	H. Cavit Erdemir
İzmir	Ankara
Aysel Uğural	M. Kemal Erkovan
Konya	Kayseri
Aydın Menderes	Kemal Doğan
Isparta	İstanbul
Yakup Üstün	Recep Özel

BAŞKAN — Gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmayacağı konusundaki görüşmelerde, Anayasada belirtilen sıraya göre önerge sahibi, siyasi parti grupları adına birer üye ile ilgili bakan konuşacaklardır.

Konuşma süreleri, İçtüzüğün 61 nci maddesi uyarınca Hükümet ve siyasi parti grupları adına yirmişer dakika, önergedeki imza sahiplerinden biri için 10 dakikadır.

Konuşmacı arkadaşlarımızın, gerek grupları adına ve gerekse önergedeki imza sahipleri, adına, isimlerini bekliyoruz efendim.

İlk sıra önerge sahibindir.

İçel Milletvekili Sayın Ramazan Çalışkan, buyurun efendim. (AP sıralarından «Bravo' sesleri, alkışlar)

Sayın Çalışkan, şahsınız adına konuşuyorsunuz, süreniz 10 dakikadır.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (İçel) — Yüce Meclisin Sayın Başkanına, değerli üyelerine saygılarımı arz ediyorum.

Muhterem milletvekilleri, 4 ay içinde kendisini yalana, iftiraya ve işkenceye ve işgale muhtaç duruma düşüren bu Hükümetin gayri meşrudaki hareketleri ayrılmaz bir bütün, bir kül teşkil etmektedir. Biz şu anda bu küllin bir kısmını ifadeye çalışacağız; ama Hükümetin bir kısmına temas ettiğimiz gayri meşrudaki hareketlerinin tamamını anlatmış olursak vazifemizi daha iyi yapmış addedeceğiz. Zira hukuk aleminin orta direklerinden madud bir kaide vardır; mütecezzi olmayan bir şeyin vazını zikretmek, küllini zikretmek gibidir.

Sayın milletvekilleri, çok cepheli bir gerçeğin bir kaç cephesini tespit ve ifadeyle sözüme başlamak istiyorum.

1. Sayın Ecevit başkanlığındaki mevcut CHP Hükümeti, gerçeklerin patlattığı vaat balonlarının buruşukluğuyla içiçe düşmüştür. Şimdiki görüntüsü böyle bir karışıklıktan ve böyle bir buruşukluktan ibarettir.

2. Yeni bir CHP umanları, sükûtu hayalleriyle başbaşa bırakan bu Hükümet, CHP'nin bayatlamış kadim özelliklerinin tümünü taşımaktadır.

3. Yeni CHP sloganının solun reklamcılığından başka bir şey olmadığı ve CHP'nin kendisini yenileyemediği artık ortaya çıkmıştır.

Muhterem milletvekilleri, kendisini umut olarak lanse edecek hali ve takatı kalmayan Sayın Ecevit ve yandaşları, milletin dikkatlerini dış konulara çekmek gayretleri yanında, içte de devlete ait tarafsız olması Anayasa emri olan yayın kurumlarını, ne pahasına olursa olsun elde etme hırsına düşmüştür. Hâlâ tezgâhtarlıktan öteye gitmeyen Sayın Ecevit Hükümeti, bizzat kendi eliyle memleketi içinden çıkılmaz bir anarşi ve terör kaosuna itmiştir. Hükümetin başı, lafın harmanını yapmakla meşguldür. (CHP sıralarından gürültüler)

TEMEL ATEŞ (Ordu) — Hükümetin başı yok, Hükümet var.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (Devamla) — Hükümet olur olmaz, yurdun sütliman olacağını vaat eden Sayın Ecevit ve yandaşlarının, artık her şeyi, hatta hiç bir şeyi gizlemeye gücü yetmemektedir. Millet yalancıyı görmüştür, millet düzen oyuncusunu görmüştür artık. (AP sıralarından «Bravo» sesleri)

Hükümet TRT yayınlarına ve kendisine tabi basına gizli sansür koymuştur. Hükümetin yayınını istemediği günlük olaylar artık TRT'de yayınlanmamakta veya ona göre sıraya konulmakta veya ona göre şekil verilerek yayınlanmaktadır.

SAFFET URAL (Bursa) — Gerdan kırmalar görmüyoruz artık.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (Devamla) — Son olarak, Büyük Atatürk'ün imzası ile kurduğu ve kuruluşunu bütün dünyaya kendi ifadesi ile ilan ettiği Anadolu Ajansının, Hükümet tarafından hiç bir hukuk

kaidesine uyulmadan ve hatta en umumi ahlâk kaideleri bile çiğnenerek işgal edilmesi, Sayın Ecevit ve emrindekilerinin millete karşı, meşruiyete karşı, Anayasaya karşı, ahlaka karşı giriştikleri gasp ve işgal suçunun unsurlarını taşıyor.

Cumhuriyet Halk Partisinin başlattığı ve himaye ederek bugüne getirdiği anarşinin kaynağı, bizatihi Cumhuriyet Halk Partisinin kendisi ve Hükümetteki üyeleridir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri)

CHP değişmez huyuyla milletten ya bir kabristan sükûtu ile itaat istemiş, yahut da milleti huzursuzluk, anarşi, terör ve ihtilal ortamına iterek orada imdat aramıştır. Geçmiş bunun örnekleriyle dolu, hal bunun ta kendisidir.

«Bir kişinin ölümü hükümetleri dahi götürür» diyen sözümona hassas politikacılar şimdi nerededir diyerek CHP sıralarında gözlerimizi gezdiriyoruz. (AP sıralarından «Bravo» sesleri) Yoksa fiilen yerleştikleri devlet dairelerini viraneye ve enkaza çevirmekle mi meşguller?

Sayın milletvekilleri, şurası tarihi bir gerçektir ki, dünyanın gördüğü bütün zalimlerin, haksızların ve despotların bir tek müşterek mazeretleri olmuştur. «Ben olmazsam olmaz, böyle yapmazsam memlekete iyilik ve huzur gelmez.»

Gelmiş geçmiş ve mevcut bütün gayri meşruların birleştikleri tek mazeret bu olmuştur.

Sayın Ecevit Hükümeti devlete ait kuruluşları, hükümetlerin tarafsızlıklarına yardımcı olması gerekli kuruluşları hep bu mazeretle ele geçirme çabasındadır.

TRT ve Anadolu Ajansını alelacele ele geçirmeyi planlamışlar ve icra etmişlerdir. Yayın ve haber ajanslarını ele geçirmişler, kara ve kızıl icraatın propagandasını yapmaya çalışmaktadırlar.

Bütün gayri meşrucular, yayın ve propaganda araçlarını elde etmeyi ilk adımları saymışlardır.

Bundan maksatları, milletin gözünden gerçekleri gizlemek ve onlara sırf kendi gözleriyle bakılmasını sağlamaktır; ama milletin sağduyusundan şüphe edenler her zaman yanılmışlardır, bunda da yanılmaktadırlar.

Kendi sesinden başka bir sesin duyulmasını istemeyen Hükümetin bu tutumuyla, hukuka bağlı devlet ve hukukun üstünlüğünü kabul etmiş devlet anlayışını bağdaştırmak mümkün değildir.

Hükümetin, Atatürk ilkelerine aykırı Anayasa ve nizamı çiğneyen son hareketlerinden birisi de Anadolu Ajansını basması ve elan işgal altında bulundurmasıdır.

Bir hükümet düşününüz ki, hem memleketin huzurundan mesul olsun, hem de kendisi baskın ve işgalde bulunsun. İşte CHP Hükümeti; yenisi, eskisi budur. CHP'yi çarp, çıkar, böl; hep bu netice çıkar. CHP'nin uzağında yakınında bulunanların cümlesi bu gerçeği bilecek durumdadır. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

AKIN SİMAV (İzmir) — Sen önce 215'i bul.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (Devamla) — Sayın milletvekilleri, Hükümetin üç bakanının planlayarak işgalini gerçekleştirdiği, böylece tarafsızlığını kaybetmiş Anadolu Ajansı 6 Nisan 1920 tarihinde büyük kurtarıcı Atatürk tarafından kurulmuştur, ajansın ismini de Atatürk koymuştur, Atatürk'ün Millet Meclisinden ve Cumhuriyetten evvel kurduğuğ ilk eserlerinden birisidir, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi namına Mustafa Kemal imzasıyla kurulmuş ve ilan edilmiştir.

AKIN SİMAV (İzmir) — Atilla Onuk imzasıyla kurulmamıştır.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (Devamla) — Büyük kurtarıcının emriyle kurulmuş ve Milli Mücadelenin sesi olmuştur. Görevini alın akıyla yapmıştır. 1925 yılında Anonim Şirket bünyesine kavuşturulan Anadolu Ajansı, yine Atatürk'ün emriyle, tarafsızlık prensibine bağlı kalınmasını sağlamak maksadıyla, ortakların hisse miktarı ne kadar olursa olsun, genel kurulda ancak 10 rey sahibi kılınmıştır. Anadolu Ajansı Nizamnamesinin 20 nci maddesi aynen, «Her 10 hisse 1 rey olacak, o kadar ki, her bir hissedarın 10'dan fazla reyi olmayacaktır» demek suretiyle rey sahibi olmayı dondurmuştur.

Tarafsızlık ilkesini muhafaza ve hükümetlerin otoritelerinden masun kalmasını temin için rey sahibi olma dondurulmuştur. Aksi halde hisselerin 955'ine sahip olan Hazine yoluyla her gelen hükümet Anadolu Ajansını kendi borozanı haline getirirdi. Hazine, hisselerin ekseriyetine sahiptir, ama 10 reyden fazla reyi yoktur Genel Kurulda.

Anadolu Ajansı, 58 yıllık ömründe, tarafsızlık içinde varlığını devam ettirmiştir. Tek parti hükümetleri dahi, Anadolu Ajansının tarafsızlığına hürmet etmişlerdir. Atatürk'ün eseri ve büyük bir görev ifa etmesi sebebiyle Anadolu Ajansı, 1 . 7 . 1960 tarih ve 7 sayılı Kanunla, Ticaret Kanununun Anonim şirketlere ait intibak hükümlerinden, 272 nci maddenin hükmünden istisna edilmiştir.

1960 tarih ve 57 sayılı Kanun ile de, hem Devletten yardım görmesi ve hem de tarafsız kalmasını sağ-

lamak için Anadolu Ajansı malları, devlet malı sayılmıştır.

Aynı maksatla, 788 sayılı Kanunun 8 nci maddesinden idarecileri istisna edilmiştir.

Keza, 1615 sayılı Kanunun 8 nci maddesi ile Anadolu Ajansının ithal edeceği işletme ile ilgili mallar Gümrük Vergisinden muaf tutulmuştur.

Turizm ve Tanıtma Bakanlığının kuruluşuna dair 1963 tarih, 255 sayılı Kanunun 33 ncü maddesine müsteniden, bu bakanlığın bütçesi içerisinde Anadolu Ajansına ödeme yapılacağı ve 5 yılık mukavele yapılacağı kanunlaştırılmıştır. Bu sözleşme geçen yıl yapılmış, elan meridir.

Muhterem milletvekilleri, şu seyir gösterir ki, Anadolu Ajansı Devlet tarafından kurulmuş ve Devlet tarafından yardım gören tek resmi ajanstır. Bu sebeple arz ettiğimiz mevzuatı vardır. 1961 Anayasasının 121'e son maddesi hükmü de Anadolu Ajansı için vaz edilmiştir. Türkiye'de Devlet tarafından kurulmuş ve Devletten yardım alan başka ajans yoktur. Anayasanın 121'e son maddesi hükmü şöyle der: «Devlet tarafından kurulan veya Devletten mali yardım alan haber ajanslarının tarafsızlığı esastır.»

Böylece Anadolu Ajansı, Anayasada da mesnedini bulmuştur. Anadolu Ajansının tarafsızlığını devam ettirmesi Anayasa hükmü icabıdır. Anadolu Ajansı tarafsızlığını nasıl devam ettirecektir? Şüphesiz, bir asarı atika gibi kanunlarla muhafaza edilen anonim şirket statüsü içinde ve müdahale edilmeden tarafsızlığını devam ettirecektir. Bu Anayasada da esas kabul edilmiştir. Hükümet, bilhassa 3 sayın bakan, Anayasanın bu ajans için koyduğu tarafsızlık ilkesini de ihlal etmişlerdir.

Turizm ve Tanıtma Sayın Bakanı hem kendi kuruluş kanununu ihlal etmiştir, hem de Anayasanın mezkûr hükmünü ihlal etmiştir. Anadolu Ajansı Nizamnamesinin 5 nci maddesinde ise; «Hisselerin devri, ancak Anadolu Ajansı İdare Heyetinin kararıyla icra olunur.» denilmiştir.

Sayın Maliye Bakanının hisselerden 100'er adedinin Ziraat Bankasına, Turizm Bankasına ve Emekli Sandığına devretmesi bir hilei şeriyedir, Ajansı ele geçirme maksadına matuftur, kanunlar ve Anayasanın tarafsızlığı hükmünün ihlalidir ve Anadolu Ajansı Nizamnamesine de aykırıdır.

Maliye Bakanı, kâr etmesi mümkün olmayan alımları mezkûr bankalara yaptırdığı için de ayrıca mesuldür. Anadolu Ajansı Nizamnamesinin 23 ncü maddesi kesin bir kaide koymuştur. Anadolu Ajansı İdare Kurulu Başkanının kongre başkanı olacağını emretmektedir bu madde. Yani kongre başkanlığını Anadolu Ajansı İdare Heyeti Başkanı Sayın Cevdet Perin yapacaktı. Aksi halde kongre açılmış olmaz, devam etmez, kongre hukuken olmaz.

Sayın milletvekilleri...

BAŞKAN — Sayın Çalışkan, bir dakikanız kaldı, lütfen toparlayın.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (Devamla) — Anadolu Ajansı Nizamnamesine göre pay sahiplerini, rey sahiplerini gösterir vesaiki kasasında muhafaza edecektir. Bu da yapılmamıştır, imkân verilmemiştir. Sayın Ticaret Bakanının 31 . 3 . 1978 tarihinde yapılacak kongreye gönderdiği Hükümet komiseri başta CHP parlamenterler olmak üzere kongreyi basmışlar, hissedarları hırpalamışlar, dışarı atmışlar ve kendisi resen liste yaparak pay sahiplerini tanzime yeltenmiştir. Bu suçtur, buna Ticaret Bakanı komiserini azmettirmiştir.

Anayasa hükmü, kanunları, nizamnameyi ihlal etmiştir Sayın Ticaret Bakanı. 31 . 3 . 1978 tarihinde yapılacağı ilan edilen Anadolu Ajansı kongresinin gündeminde seçim maddesi olmadığı halde, hükümet komiserinin ve CHP'li parlamenterlerin yarattığı işgal ortamında seçim yapılmış gibi gösterilmiştir. Esasen hukuk açısından bu kongre yapılmamıştır ve yoktur, keenlemyekûndür. İdare Kurulu Başkanı daha kongreyi açmadan yaka paça dışarı atılmıştır. Kongre yeri Hükümetçe basılmış ve kongre yapılması imkânı ortadan kaldırılmış, hissedarlar zor kullanılarak dışarı atılmış ve yapılmayan, yaptırılmayan kongre yapılmış gibi gösterilmiş ve bir oldu bittiye getirilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Çalışkan lütfen toparlayın.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (Devamla) — Esasen bütçe müzakereleri sırasında CHP'li üyelerin ve Hükümetin Anadolu Ajansını ele geçirme gayretleri görülmüştür. Nitekim CHP'li üyelerce verilen önergeyle Anadolu Ajansına tahsis edilen 35 241 000 lira Anadolu Ajansından alınmış ve kendi uyduları vasıtasıyla, uydu komisyonları vasıtasıyla, uydu basınlarına imkân verme kapılarını şeklen açmışlardır.

Sayın milletvekilleri, kongre gündeminde seçim maddesi yoksa, o kongreyle seçim yapılabilir mi? Şüphesiz hayır, yapılamaz; ama CHP Hükümeti «Ben yaptım oldu» diyor.

Sayın milletvekilleri, kongreyi açması kanun emri olan İdare Meclisi Başkanı kongreyi açmamışsa, kongreyi idare etmemişse bu kongre hukuken yapılmış

olur mu? Şüphesiz olmaz; ama CHP Hükümeti «Ben yaptım oldu» diyor. İşte muhterem milletvekilleri, olay budur. Biz bu kanunsuzlukla, bu keyfilikle, millet huzurunda, mücadele ediyoruz ve edeceğiz. Hükümetin kanunsuzluğu ve keyfiliği bu kadar aşikârdır. Hemen ifade etmeliyim ki, herkes yaptığı kanunsuzluğun hesabını mutlaka ve er geç verecektir ve Anadolu Ajansı eşkiyanın elinden alınıp gerçek sahiplerine iade edilecektir. Eşkiya da müstehak olduğu mücazatı mutlaka görecektir. Bizim mücadelemiz, muhterem milletvekilleri, hukukun üstünlüğü mücadelesidir. Bu güzel yurdumuzda bu güzel prensibi mutlaka hâkim kılacağız.

Gensorumuzun kabul edilerek Yüce Meclisimizin, hukuku, kanunu, nizamnameyi çiğneyen sayın bakanlardan hesap sorulmasına imkân verilmesini arz ve talep ediyorum.

Saygılarımı teyiden arz ederim. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çalışkan.

Milli Selâmet Partisi Grupu adına Adana Milletvekili Sayın Hasan Aksay, buyurun efendim. (MHP ve MSP sıralarından alkışlar)

Sayın Aksay, süreniz 20 dakika; buyurun efendim.

MSP GRUPU ADINA HASAN AKSAY (Adana) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Anadolu Ajansının Hükümet tarafından işgali ve tarafsız olması gereken önemli bir kamu kuruluşunun parti organı haline getirilmesi üzerinde Milli Selamet Partisinin görüşlerini arz etmek için huzurlarınızda bulunuyorum.

Konu nedir? Doğru, tarafsız, yeterli haber vermek, hadiseler karşısında sağlıklı bir kamuoyu oluşmasını sağlamak üzere, kamu tüzelkişiliğini haiz iki önemli kuruluşumuz vardır. Bunun birisi TRT, diğeri de Anadolu Ajansıdır. Önümüzdeki hadise, kanunsuzluklarla Anadolu Ajansının bir parti organı haline getirilmesi hadisesidir. Anadolu Ajansı nasıl bir kuruluştur; burada yönetimi değiştirmek için neler yapılmıştır? Anadolu Ajansı İstiklal Harbi zamanında kurulmuş, 58 nci kongresini yapan bir kuruluştur. Bir haber kuruluşudur, önemli bir kuruluştur. Kamuoyunun teşekkülüne hizmet eden bir kuruluştur. Özellikleri vardır. Özelliklerini şunun için söylemeye lüzum hissediyoruz; çünkü, bu özelliklere işaret etmezsek Anadolu Ajansının statüsünün ihlali neyi ifade eder, onu tam anlamak mümkün olmaz. Ajansın statüsünü aynen muhafaza için bugüne kadar büyük bir dikkat gösterilmiştir. O kadar dikkat edilmiştir ki, Türk Ticaret Kanununun bazı maddelerinin bu şirkete uygulanmasını önlemek için dahi kanun çıkarılmıştır. Nitekim, Türk Ticaret Kanununun 272 nci maddesi esas sermayenin 500 bin Türk lirasından az olamayacağını amir bulunmaktadır. Milli Birlik zamanında çıkarılan 1 . 7 . 1960 tarih ve 7 sayılı Kanun Ajansı bu hükümden istisna etmektedir. Ajansın statüsünü özel kanunlarda dahi korumaya dikkat ve itina gösterilmiştir.

Anadolu Ajansındaki bugünkü fiili durum nasıl meydana getirilmiş, ne yapılmıştır?

1. Umumi Heyete pay sahibi olmayanlar alınmıştır. Bu, meseleyi kökünden değiştirmektir. Delege olmayanların bir kongreye alındığını ifade etmek, ondan sonra umumi heyetin nasıl cereyan ettiğini ifade etmek için kafidir.

2. Korunmasına bu kadar dikkat edilen statü bir tarafa bırakılmış, 58 senelik uygulamanın râmına her hisseye oy diye yeni ve keyfi bir usul tatbik edilmiştir.

3. Gündemde olmayan maddeler gündeme alınmış, kanunun amir hükmüne rağmen, statünün, teferruatıyla kongrenin nasıl yönetileceğini izah eden hükümlerine rağmen, Kongre Başkanlık Divanı usul dışı teşekkül ettirilmiştir.

Buraya kadar yapılanları söyledik, hukuk dışıdır, yanlıştır; ama burada şunu da ifade etmek gerekir ki, Anadolu Ajansında aksaklıklar yok mu idi? Bunları düzeltmek lazım değil mi idi? Elbette aksaklıklar vardı da, bunları da düzeltmek lazımdı. Yalnız, hukuk içerisinde düzeltme mümkündür, hukuk dışı bir düzeltme mümkün değildir. Buraya kadar yapılanların tamamı hukuk dışı yapılmıştır. Öylesine hukuk dışı yapılmıştır ki, Gazeteciler Cemiyetinin tahkik için kurduğu heyet, yeni seçilen İdare Heyetine gittiği zaman, onlar dahi bu yapılan işlemleri müdafaa etmek imkânını bulamamışlar, hatta; «Ben, seçildiğimin bana tebliğ edildiğinden sonrasına karışırım, ondan önce ne yapıldı, ne yapılmadı, bunlara ben karışmam» demek durumunda kalmışlardır.

Muhterem milletvekilleri, bu önemli bir konudur; fakat bazı meseleler, bazı usulsüzlükler, hukuksuzluklar çok fazla cereyan ettiği zaman bir alışıklık meydana gelmekte, bir doyum noktasına gelinmekte, dikkatler zayıflamaktadır. Anadolu Ajansı gibi, kamuoyunun oluşmasında da büyük payı olan kamu tüzelkişiliğine sahip bir kuruluşun böyle zayıflamış bir dikkat içerisinde mütalaası çok büyük zararlara

müncer olabilir. Onun için, ben burada bilhassa dikkatleri teksif etmenin lüzumunu işaret etmek istiyorum. Onun için de birkaç tarihi hadise ile dikkatlerimizi tazelemeye lüzum hissediyorum.

1960'larda üç talebe yürüyüşü olsa bütün millet olarak heyecanlanıyor, gece gündüz bu mesele ile uğraşıyorduk, hatta ihtilale gidiyorduk. Şimdi cinayetler bile ahvali adiyeden oldu.

AKIN SİMAV (İzmir) — Sayenizde.

HASAN AKSAY (Devamla) — Bir doyum noktasına geldik, her gün göre, göre alıştık. Şimdi 3 - 4 aydan beri de, müesseselerin, böyle Anadolu Ajansı gibi alt üst edilişine alışmış bulunuyoruz. Fakat bu alışıklıktan silkinip, Anadolu Ajansına dikkatle bakmak mecburiyetindeyiz.

Bu alışıklık nasıl oluyor; misalleri çok tabii ki. Mesela, bir Diyanet İşleri Başkanını hukuk düzeni içerisinde tayin eden bir Bakanlar Kurulu ve Reisicumhurun imzası vardır. Fakat Başkanlıktan vekalet emrini almış, tayindeki usule göre olması gerekirken, ne Reisicumhurun, ne Bakanlar Kurulunun kararı olmadan sadece bir bakan kararıyla alınıyor. Yani sadece Anadolu Ajansında değil, her yerde bu tatbikat olduğu için de gözlerimiz alışıyor.

Gazetelere bakıyorsun, «Diyanet İşleri Reisi Danıştay kararına uyularak alındı» diye beyanat veriliyor. Ondan sonra bakıyorsun, ne Danıştay kararına uyularak alınmıştır, ne hukuka uyularak alınmıştır. Hiçbir esası yoktur. Yerine getirilen, kanuni niteliklerin hiçbirisine sahip olmadığı halde; mesela, Diyanette asgari 10 sene çalışması gereken bir Diyanet İşleri Reisinin yerine 5 sene çalışmış bir kimse getirilmiştir.

Bunları niçin söylüyorum? Bunun gibi kanunsuz tatbikatlar çok olduğu için göre göre alışıyoruz .Ama Anadolu Ajansında bu alışkanlığımızdan sıyrılmak, dikkatlerimizi toparlamak mecburiyetindeyiz. Hakikaten her müessesede böylesine kanunsuz yapılan tatbikatlar, öyle yeni bir kuyruk icat etmiştir ki, yeni bir kuyruğun icadını tahmin etmek güç değildir, ki bu 3 - 4 aylık tatbikat içerisinde Diyanet İşleri Başkanlığında olduğu gibi, Anadolu Ajansında olduğu gibi ve şimdi de işçi teşekküllerinde başladığı gibi bütün bunlarda haksızlığa uğrayanların verdikleri dilekçeler, öyle zannediyoruz ki, Danıştay'da yeni bir kuyruk dilekçesi meydana getirecek duruma gelmiştir.

AKIN SİMAV (İzmir) — Kuyruk dilekçesi olur da, dilekçe kuyruğu olmaz herhalde Sayın Aksay.

HASAN AKSAY (Devamla) — İstediğin gibi şey yapabilirsin tabiatıyla. Dilekçelerden bir kuyruğun Danıştay'a geldiğinde şüphe yoktur.

Şimdi, Anadolu Ajansında bütün bu tatbikatlar yapılmıştır da netice ne olmuştur? Anadolu Ajansı çok daha kötü bir noktaya gelmiştir. Tamamen bir parti orgamı haline gelmiştir. Öyle ki, Malatya hadiselerinden Anadolu Ajansının nasıl bahsettiğine bakacak olursak, burada Anadolu Ajansı gibi değil, sadece bir partinin basın müşavirleri gibi haberler neşredilmiş, «Malatya hadiselerinde şu partililer şöyle yapıyor, bu partililer böyle yapıyor, bu işin içerisinde Halk Partililer, bu işin içerisinde solcular, bu işin içerisinde TÖB - DER'ler yok» diye sanki parti merkezi bülteni gibi, bültenler neşredilmeye başlanmıştır.

AKIN SİMAV (İzmir) — Carter'in takla hikâyesine ne diyorsun?

HASAN AKSAY (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, zaten siz de bu işi müdafaa edecek durumda değilsiniz, müdafaa etmeye de ihtiyaç yok. Çünkü, Anadolu Ajansının bu hale getirilmesi, işi sadece kötüye götürür. Öyle zannediyorum ki, mesela bir Malatya hadisesi örnek alındığı zaman da, Malatya'da Halk Partisi de «Kötü bir hadise olmamıştır» demiyor; ama, «Efendim, demiryolunda öldürülenler... Malatya hadisesinde onlara da acımak lazım» diyor. Acıyacak işi o kadar çoğaltınca, mesele bu çokluk içerisinde kaybedilmeye çalışılıyor. Yani, felaket, her tarafta felaket haline gelince, Diyanette yıkım olunca, Anadolu Ajansında yıkım olunca, öbüründe yıkım olunca, her tarafta birden olunca, ancak, oradan faydalanıp da müdafaa edilebiliyor. Halk Partisinden Malatya hadisesini müdafaa edebilen arkadaşımız var mı?.. Yok. Ancak, Malatya hadisesini müdafaa etmek için «Demiryolunda öldürülenler de çok feci öldürüldü» deniyor; evet, o da feci öldürüldü, o da feci öldürüldü.

HÜSEYİN KALELİ (Konya) — Hocam demagoji yapma.

HASAN AKSAY (Devamla) — Çiviyi çiviyle sökmek, acıyı acıyla gidermek yolu, yol değil tabii.

Muhterem milletvekilleri, hadiseler böyle. Kanunsuz hadiseler çoğaldı diye, dikkatlerimizi zayıflatmamak mecburiyetindeyiz. Bilhassa, haber ajansları gibi, Anadolu Ajansı gibi bir meselede dikkatlerimizi toporlamak mecburiyetindeyiz. Haber, her devirde önemlidir; ama demokratik idarelerin güç kazandığı nispette, haberin önemi, şüphesiz daha da büyük art-

maktadır. Haber araçlarının gelişmesi nispetinde, önemi daha büyük artmaktadır; onun için bütün dikkatlerimizi toplayıp, bu konu üzerinde ciddiyetle durmak zorundayız.

İki tane haber konusunda devlet, tüzelkişiliği var dedik; bunun birisi TRT, birisi de Anadolu Ajansı dedik. TRT bugün nasıl bir noktaya gelmiştir?

Görülmemiş ağırlıkta vergi geliyor. Bunu aşağı yukarı kimse müdafaa etmiyor: hatta Halk Partisi Grupundaki milletvekili arkadaşlarımız bile bunu Grupa getirip, münakaşa yapmak istiyorlar. Buna rağmen, TRT açık oturumlar yapıyor, «Ne iyi oldu da bu vergiler geldi» telkinini yapmak için çırpınıp duruyor.

İSMAİL AYDIN (Uşak) — Anadolu Ajansıyla ilgisi ne bunun?

HASAN AKSAY (Devamla) — 2 tane organ var da, Halk Partisi 2'sini birbirine nasıl benzetiyor, ona işaret etmek için.

TRT, CHP'nin iktidar veya muhalefette oluşuna göre ilke tespit ediyor. CHP muhalefette ise TRT muhalefet sözcülerinin söylediklerine 1 nci sıralarda, ön sıralarda yer veriyor haber programlarında. Şimdi, CHP iktidara geldikten sonra, TRT, hiç ismini duymadığımız derneklerden sonra, «Haber değeri önemlidir» diye artık partilerin sözcülerinin konuşmalarını vermeye başlıyor.

AKIN SİMAV (İzmir) — Aksay, böyle konuşursan tabii sonra verir.

HASAN AKSAY (Devamla) — İlke olarak getirdi bunu. Şimdiye kadar, dernek konuşmalarından sonra, hiç ismi duyulmamış derneklerin şu hususlaki, bu hususlaki sözlerinden sonra Sayın Ecevit'in konuşmasını verdiğini gördük mü veyahut da bir Sayın Halk Partisi Genel Başkan yardımcısının konuşmasını verdiğini gördük mü? Yok... Ama şimdi, «Haber değeri önemlidir» diye yeni bir ilke geldi, bu ilkeden sonra, parti beyanatları en tesirsiz sahaya atıldı.

Sadece ilkeler değil, yani sadece prensipler bakımından değil, teker teker özel uygulamalara da başladı TRT. Burada bir örnek zikretmek için arz ediyorum sadece. Recai Kutan Bey, Malatya hadisesiyle ilgili bir basın toplantısı yapıyor. Bu basın toplantısı için TRT'nin kameramanına telefon etti, «Ben basın toplantısı yapıyorum, haber veriyorum» diye; «Yalnız genel başkanların basın toplantılarına kameraman gönderiyoruz» diye cevap verildi. Ben de Recai Kutan Beyin yanında bulunuyordum. Recai Kutan Bey, «Peki, 1 gün önce Halk Partisinin Sayın Genel Sekreteri Üstündağ'ı nasıl oldu da görüntülü verdiniz? Yalnız genel başkanlara kameraman gönderiyorsunuz, Sayın Üstündağ Genel Başkanlığa mı geldi.» diye sordu. Ama cevabı yok; ama tatbikatı var : Ona gönderdik; peki, size de gönderelim. Ona göndermişler, efendim, onu neşretmişler. O «Ben değildim» demiş sadece, karşıdaki arkadaşımız. E, onun olmaması bu özel tatbikatı ortadan kaldırmıyor tabii.

AKIN SİMAV (İzmir) — Recai Beyin boyu kısa gelmiş kameraya.

HASAN AKSAY (Devamla) — Boyu kısa geliyor. Tabii, iktidarın boyu, sadece iktidar olduğu için uzun gelirse, hak olduğu için uzun gelmez de, haklı olduğu için uzun gelmez de, müsavi, adil bir tatbikat olduğu için uzun gelmez de, iktidar olduğu için uzun gelirse; bunun neticesinde, yarın başkalarınınki uzun gelir, öbürgün başkalarınınki ve bunun neticesinde de memleket zarar görür. Burada bir meseleyi çok ciddiyetle, bilhassa böyle bir meseleyi ciddiyetle ele almak zorundayız kanaatindeyim.

Muhterem milletvekilleri, TRT bu noktaya gelmiştir, Anadolu Ajansı bu noktaya gelmiştir. Çok kısa bir zaman önceki hadiselerden ibret alsak dahi, tarihi tekerrür ettirmemek için ibret alsak dahi, bu meseleyi, böyle basın organlarını, TRT gibi, Anadolu Ajansı gibi önemli kuruluşları parti organı haline getirmenin zararlarını memlekete ika edici tehlikeleri düşünmemiz gayet kolay olur kanaatindeyim. Vatan Cephesinde bir hayli isimler okundu. Ne oldu? «Doğru haber yok» iddiası zemin buldu; tuttu, ondan sonra fısıltı gazeteleri önem kazandı, öne çıktı ve bundan, telafisi imkânsız zararlar doğdu. TRT böyle giderse, Anadolu Ajansı böyle işgal edilirse, bunun neticesinde, bu iki önemli haber kaynağı, devlet desteği, millet kesesinden beslenen bu iki önemli haber kaynağının doğru haber vermesi imkânsız hale gelirse, bu iki önemli haber kaynağı sadece bir partinin organı haline gelirse, bundan, ancak, memleket zarar görür; buna bütün millet itimadını kaybeder. Habere itimat kaybolunca fısıltı gazetesi başlar. İşte, asıl, memleket o zaman büyük tehlikelere doğru gider.

Herkesi kör, âlemi sersem sanmanın manası yoktur. «Biz, bu TRT'de vergiler çok iyi oldu deriz, herkes de, vergiler çok iyi oldu diye bayram yapar...» Bunu, sen gözünü kapatırsan ancak, dünyayı kendine zindan edersin. Başkalarının «vergiler güzel oldu» demeyisiyle, vergilerin güzel olmayacağını herkes bi-

liyor. Anadolu Ajansında Malatya hadiselerini, «Halk Partisi sadece, çok kahramandı, öbür partilerin hepsi bilmem şöyle idi, böyle idi» diye ne kadar verirsen ver, hadiselerin içinde yaşayan insanlar bunu görüyor, herkes bunu görüyor. Herkesi kör, âlemi sersem zannetmenin ve bundan birtakım faydalı neticeler ummanın manası yoktur.

BAŞKAN — Sayın Aksay, bir dakikanız kaldı efendim, lütfen, rica ediyorum toparlayın.

HASAN AKSAY (Devamla) — O halde Sayın Başkan, topluyorum.

Muhterem milletvekilleri, milletin, habere olan itimadını, güvenini, neyin olup neyin gittiğini bilme hakkını ortadan kaldırıcı bir istikamette böyle yürümeyelim. Bu, yanlış yoldur; mutlaka terk edilmesi gerekli bir yoldur.

Anadolu Ajansı, Haber Ajansı, TRT, bunlar hakikaten her müesseseden, neticeleri itibarıyle, çok daha tehlikeli durumlar doğuracak hususlardır. Diyanet İşleri Reisini böyle kanunsuz değiştirebilirsiniz. Bu, bir gün gelir düzelir; ama habere itimadı yıkarsanız, güveni yıkarsanız, bunu düzeltmek zor olur; memleket bundan büyük zarar görür.

Onun için, bu Gensoru önergesine Milli Selamet Partisi Grupu olarak biz müspet oy vereceğimizi arz ediyor, hepinizi saygı ile selamlıyorum. (AP ve MSP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Aksay.

AP Grupu adına Erzurum Milletvekili Sayın Giyasettin Karaca; buyurunuz efendim.

Sayın Karaca, konuşma süreniz 20 dakikadır.

AP GRUPU ADINA GIYASETTİN KARACA (Erzurum) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, Yüce Heyetinizi AP Grupu adına saygı ile selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, konuşmamın esasına girmeden önce şu hususu ifade etmek istiyorum: Anadolu Ajansı, bugün ülkemizde mevcut en önemli haber alma organlarından birisidir. Bununla eşdeğerde olan bir de TRT Kurumu vardır. Bütün gensorularda TRT burada hazır olduğu halde, bugünkü Anadolu Ajansı konusundaki suçluluğu bütün delilleriyle, Anadolu Ajansına Hükümetçe yapılmış olan muamelenin bütün haksızlık ve suçlulukların bütün delilleriyle ortaya konulacağı bir sırada, TRT'nin bu görüş, iddia ve delilleri, Türk milleti ve kamuoyunun gözünden saklamak için gelmediğini de yüksek huzurlarımızda arz etmek isterim. (AP ve MHP sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar)

TRT'nin, âdet ve teamül hilafına, bugün gelmemesinin iki sebebi vardır. Sebeplerden birisi, bu iddia ve kesin sunuşları kamuoyunun gözünden kaçırmak; ikincisi, vebal altında kalmak istemem ama, belki Hükümet emir vermiştir: «Sakın gelmeyin, kamuoyuna duyurmayın.»

Bir başka konu: Bu gensoru iddiası, yüksek huzurlarda, tarafların iddia ve müdafaaları, isnat edilen deliller, vesikalar, bütün sübut delilleri Yüce Meclisin huzurunda söylenmeden, konuşulmaya dahi başlanmadan, iktidara mensup olan siyasi partinin daha önceden bir grup kararı alarak, grup üyelerinin vicdanlarına baskı yapmak suretiyle, «Bunu reddediyoruz» demelerinin bir anlamı yoktur. (AP ve MHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

GÜNGÖR HUN (Sakarya) — Lafta demokrasi havarileri onlar, lafta.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Bütün bunlara rağmen, bir hukuk devletinde, hukukun üstünlüğüne inanan insanlar ve bir siyasi parti olarak, görüşlerimizi demokrasi içerisinde ve hukuk devletinde, demokratik bir müesseseye, özellikle bir haber alma organına karşı yapılmış olan bütün haksızlıkları, suç vasıflarını ve delillerini yine de huzurlarınızda söyleyeceğiz. Takdir milletin olacaktır, takdir Yüce Meclisin olacaktır.

Sayın milletvekilleri, dört aya yakın bir süreden beri görev başında bulunan Hükümetin, ülkemizdeki bütün milliyetçi kuruluşlara, kişilere ve görevlilere karşı giriştiği kanunsuz tutum ve davranışlar Yüce Heyetinizin malumlarıdır.

Adalet Partisi Millet Meclisi Grupu olarak, bu kanunsuz ve sorumsuz icraatların bir halkası olan, Ulu Önder Atatürk'ün kurduğu Anadolu Ajansına karşı girişilen kanunsuz eylem ve işgali bir gensoru önergesi ile huzurlarınıza getirmiş bulunuyoruz.

Hemen belirtmek isteriz ki biz bu gensoru ile, kişilerin değil, kurum ve kuruluşların, onların geleneklerinin önemli olduğuna inanıyor ve mücadelemizi bu esas üzerinde yapıyoruz.

Burada haksızlığa ve kaba kuvvete maruz kalan, Anayasal bir kuruluş olan Anadolu Ajansı ve onun kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'tür; hakkında gensoru verilen Cumhuriyet Halk Partisi Hükümet üyeleridir.

Atatürk ilkelerini, demokratik, laik Cumhuriyeti ve bütün Anayasal kuruluşları korumak ve kollamak, Yüce Meclisin vazgeçilmez, en aziz ve kutsal görevidir.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde, bu kutsal davanın savunulmasında, gerçek sorumluların, aşikâr olarak görülenleri, acımadan, hiç bir politik düşünce ve baskının tesiri altında kalmadan, hakkın, adaletin ve vicdanlarımızın sesini duyarak gerçekleri ortaya koyacağınıza inanmak istiyoruz. Zira, insan haysiyet ve şerefinin, kaba kuvvete dayanan politika düşünce enkazlarının altında ezilmesine ve kötü ihtiraslarının zebunu olmasına müsaade etmeyeceğinize de inanmak istiyoruz. (AP sıralarından «Bravo» sesleri)

Muhterem arkadaşlarım, Anadolu Ajansı, Milli Mücadele yıllarında, Büyük Kurtarıcı Atatürk tarafından 6 Nisan 1920'de kurulmuştur. Anadolu Ajansının kuruluş amacı, Atatürk'ün mesajlarında da belirtildiği üzere, yeryüzünün ulusal bağımsızlık mücadelelerinde kıvılcımı ilk ateşleyen Büyük Türk Milletinin sesini bütün dünyaya duyurmaktır ve duyurmuştur.

Anadolu Ajansı bu görevi başarı ile yürütmüş ve bağımsızlık uğrunda savaş veren diğer milletlerin milli ajanslarına da bu suretle öncülük etmiştir. Anadolu Ajansı, milli müessesenin devamına, milli birliği tehlikeye düşürecek tahrik ve tezvirlere karşı milleti uyanık tutmakta ve kurtuluşu sağlayacak karar hareketleri vaktinde bildirmekte önemli hizmetler görmüştür.

Anadolu Ajansı, Lozan Barışından hemen sonra 1 Mart 1925'te Devletin de ortak olduğu bir ajansın şirketi haline getirilmiştir.

Anadolu Ajansı, tüm ortaklarının katılması ile, 5 kişilik Yönetim Kurulundan teşekkül etmiştir; 1 Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı vardır.

Tarafsızlığını ve hukuki statüsünü belirttiğimiz Anadolu Ajansı, ilk defa bu Hükümet tarafından politik maksat ve amaçları uğruna tahrip edilerek, işgal edilmiştir. Adalet Partisi olarak, milli haber müessesemizi işgal altında görmekten büyük ıstırap ve elem duymaktayız. (AP sıralarından «Bravo» sesleri)

Bu vesile ile, ilk iş olarak Hükümet, parti çoğunluğuna dayanarak, bütçe tasarısında Anadolu Ajansına ayrılmış olan 35 241 000 Türk Lirasını, Cumhuriyet Halk Partili üyelerin verdikleri bir önerge ile bütçe metninden çıkarmışlardır. Cumhuriyet Halk Partili üyelerin vermiş oldukları önergeyi aynen, yüksek huzurlarınızda okuyorum :

«Bütçe Karma Komisyonu Başkanlığına

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Basın Yayın Genel Müdürlüğü 1978 mali yılı bütçe kanun tasarısının, 101-01-1-001 nci haber toplama ve yayma faaliyetinin 390 kod numaralı, diğer hizmet alımları harcama kaleminin altında yer alan, «haber alma karşılığı olarak bu ödeneğin, 35 241 000 Türk Lirası - dikkat buyurun arkadaşlarım - 35 241 000 Türk Lirası, münhasıran Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğüne ödenecektir.»

Bu ibarenin bütçeden çıkarılması için önergeyi verenler, Cumhuriyet Halk Partili 7 parlamenterin adları ve soyadlarıyla...

Şimdi arkadaşlarım, bundan daha önemli olan bir konu var : Cumhuriyet Halk Partili arkadaşların, Anadolu Ajansının tahsisatının kesilmesiyle ilgili taleplerinin gerekçesi de şöyledir :

«Gerekçe : Anadolu Ajansı dışında, fotoğraf ve haber ajanslarının, Devlet enformasyonuna yarayacak hizmetleri, bir komisyon marifetiyle saptanarak ve basın yayının gereksinmelerine uygun olarak alınması için» denmektedir.

Bu gerekçe, bu önergenin maksadını, rengini ve kokusunu tamamen açığa vurmuştur arkadaşlarım.

Keza, Turizm ve Tanıtma Bakanlığının kuruluşuna dair 265 sayılı Kanunun 33 ncü maddesi ise aynen şöyledir :

«Madde 33. — Bakanlık, Anadolu Ajansının bütçesini, kadrosunu ve bunların uygulanmasını denetlemeye ve ödenecek miktarı her yıl kendi bütçesinin - dikkat buyurun Yüce Meclisin sayın üyeleri - Anadolu Ajansı bölümündeki ödeneği aşmamak üzere, Anadolu Ajansıyla en çok 5 yıllık anlaşma yapmaya yetkilidir» diyor.

Bu maddede sözü geçen 5 yıllık sözleşme de, daha birkaç ay önce bu Hükümet tarafından, bundan önce 30 . 12 . 1977 tarihinde sözleşme yapılmıştır ve yürürlüktedir.

Hükümetçe bu haksız ve kanunsuz girişimler yetmiyormuş gibi, üstelik bir de Maliye Bakanlığı, 16 . 2 . 1978 tarihinde Ankara 4 ncü Asliye Ticaret Mahkemesinde, Anadolu Ajansı Yönetim Kurulunun feshi için dava açmıştır. Mahkeme 1978/70 esas, 79 karar ve 22 . 3 . 1978 gününde, Hükümetçe açılmış olan bu davanın objektif hüsnüniyet kaidelerine aykırı ve yasalar yönünden geçerli hiçbir tarafı olmadığı için, açılan davanın oybirliği ile reddine karar vermiştir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri)

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, bağımsız mahkemenin kararlarına saygılı olduğunu söyleyen sayın Hükümet, mahkemede açmış olduğu dava reddedilince, bu defa başka bir oyunla, başka bir pozisyonla Anadolu Ajansını işgal etme yollarını denemiştir.

GÜNGÖR HUN (Sakarya) — Faşistler.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Bir genel müdürü Anadolu Ajansının başından almanın yolu, hukuk devleti ilkelerini ve kanunları pervasızca çiğnemeye ve hiçe saymaya hak vermez. Hele hele Senatoda da iddia edildiği gibi, birtakım pazarlıklar söz konusu olmuş ise, bu yolla bir sonuca varmanın imkânı da yoktur. Zira, imkânı olsa dahi, şerefi ve itibarı yoktur. (AP sıralarından «Bravo» sesleri)

Kamu hizmetinde bu yolla bir sonuç alınmasına ve görevlilerin yapacakları işlerde milletin haz ve huzur duymasını sağlamaya da imkân yoktur. Bir defa, kamu hizmetlilerini görevlerinden ve yerlerinden almak için pazarlık kapısı ve usulü başlatılırsa, örneğin İsmail Cem olayında olduğu gibi, daha başka görevlerde bulunanlar için de peşkeş çekilecek makam ve mevki gibi benzeri ulufeler dağıtılması, hükümetler için utanç verici olur.

Bu Hükümet, ajansın 31 . 3 . 1978 günü yapacağı genel kurul toplantısında, eşi görülmemiş partizanlık, kanunsuzluk ve kaba kuvvetin en iğrenç şekillerini sergilemişlerdir. Genel Kurul toplantı salonuna, paydaş olmayan Ziraat ve Turizm Bankasıyla, Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcileri getirilerek, Hazinenin 955 payından 100'er hissesinin bankalarına devredildiğini bildirerek, oy sahibi olduklarını iddia etmişlerdir.

Halbuki, Ajans Nizamnamesinin 5 nci maddesi, «Münhasıran, şirketin hisse senedinin devir ve ferağı, Meclisi İdare kararıyla icra olunur» denmektedir.

Nizamnamenin bu açık hükmü karşısında, Maliye Bakanlığının devir işleminin kanunsuz ve geçersiz olduğu aşikâr olarak ortadadır. Kaldı ki, bu hisseler pay defterine geçirilmediği gibi, tescilleri dahi yapılmamıştır.

Keza, Anadolu Ajansı, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 272 nci maddesinin istisna edilmesine dair 7 no. lu Kanunun 1 nci maddesi de aynen şöyledir : «Madde 1. Anadolu Ajansı Türk Anonim Şirketi, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun Anonim Şirkete ait intibak hükümleriyle 272 nci maddesi hükmünden istisna etmiştir.»

Kaldı ki, Anonim Şirketin hisse senetlerinin % 51'i Devlete, % 49'u şahıslara aittir. Ancak, kurucusu Atatürk'ün çizdiği yol, tarafsızlık ilkesi olduğu için, Devlet yöneten siyasi otoritelerin baskısından Anadolu Ajansını kurtarmak düşüncesiyle, oy adedi mutlak surette dondurulmuştur. Yani, 2 bin hissesi olan Şirkette, bu hisselerin 1 050 adedi Devlete ait olduğu halde, Genel Kurula kullanılan oy adedi 10'u geçmemektedir. 10 oy ise, ancak 100 hisseye tekabül etmektedir.

Burada açıkça görülmektedir ki, Maliye Bakanlığı, kanunların ve tüzüğün kendisine vermediği bir hakkı, bir oldu bittiye getirerek, kanunsuzluğa, kaba kuvvete ve işgale prim vermiştir. Böylece tamamlanan mizansen içerisinde, Genel Kurul toplantısına, mutadın hilafına, bakanlıkların yüksek dereceli memurlarından müteşekkil özel talimatlı hükümet komiserleriyle, paydaş olmayan temsilciler, Cumhuriyet Halk Partili parlamenterler, ayrıca kaba kuvvet kullanmak üzere getirilmiş ve eğitilmiş militanlar salonu işgal etmişlerdir.

Nizamnamenin 23 ncü maddesine göre, Genel Kurula riyaset hakkı, Ajansın Yönetim Kurulu Başkanına verilmiştir. Başkan Sayın Mithat Perin, Ajansın pay defterinde yazılı olmayanların huzuru ile kongreyi açamayacağını bildirmiştir. Bunun üzerine, daha önce salona alınan bu kişiler, Ajans Genel Müdürüyle, Yönetim Kurulu üyelerini cebir ve şiddet kullanarak tartaklamışlardır ve salondan dışarıya atmışlardır.

GÜNGÖR HUN (Sakarya) — Faşistler, faşistler. Silahlar geri tepti.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Hükümet komiseri olarak görevlendirilen Müsteşar Muavini ile, Genel Müdür Başmuavini, aldıkları özel emri yerine getirmek için her türlü kanunsuzluğu göze alarak, paydaş olmayan kimselerle ve kendi başlarına alelusul kongre yapmaya başlamışlardır. O kadar ki, gündemde seçim maddesi olmadığı halde seçim yaparak, mevcut Yönetim Kurulunu azletmişler; yerine, daha önceden diyet borçları olan malum kişileri yönetim kurulu üyeliklerine getirmişlerdir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri) Böylece, meşruluğun yerine gayrimeşru bir yönetimi devreye sokmak suretiyle kurtarılmış bölgelere bir yenisini daha eklemiş oluyorlar. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Nitekim, Ankara Gazeteciler Cemiyetince kurulan İnceleme Kurulu, Anadolu Ajansı yönetiminin kanuna aykırı şekilde değiştirildiğini bütün delilleriyle ifade ederek bir rapor hazırlamış ve rapor da kamuoyuna ve basına da bildirilmiştir. Bu durum karşısında, icraatını meşru olmayan kuruluşlarla yürüten bu Hükümetin meşruiyeti de hiç şüphesiz ki, tartışılabilir hale gelmiştir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Yine bu konuda Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sayın Cenkçi tarafından Başbakan Sayın Ecevit'e gönderilen telgraf metnini yüksek huzurlarınızda okumak istiyorum : Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Cenkçi dün, yani 30 . 3 . 1978 akşamı Başbakan Sayın Bülent Ecevit'e bir telgraf göndererek, Anadolu Ajansında yaratılmış olan kötü örneği ortadan kaldıracak müdahalede bulunmasını istemiştir. Cenkçi, telgrafında, fiili durum yaratılarak, Anadolu Ajansında yönetim değişikliği yapıldığının ilan edildiğini bildirmiştir. Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Cenkçi'nin Başbakan Sayın Bülent Ecevit'e gönderdiği telgrafın metnini aynen yüksek huzurlarınızda okuyorum; (basında da neşredilmişti) :

«Sayın Başbakan Bülent Ecevit

«Anadolu Ajansının bugün yapılacağı ilan edilen Genel Kurul toplantısı, Maliye ve Ticaret Bakanlığı temsilcileriyle, bazı Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri tarafından, yasal olduğu fevkalade şüpheli ve aynı zamanda kaba kuvvete dayalı bir ortam içerisinde oluşturulmuştur. Bu yollarla fiili bir durum yaratılarak, ulusal haber ajansımızda yönetim değişikliği yapıldığı ilan edilmiştir. Cumhuriyet Hükümetinin Başbakanı ve aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı olarak yıllarca savunduğunuz, belirttiğiniz, hukukun üstünlüğü ve yasaya aykırı ilkeler açısından bugün yaratılmış olan böylesine kötü bir örneği ortadan kaldırarak, müdahalede bulunmanızı bekliyoruz. Saygılarımızla» diye telgraf çekilmiştir.

Sayın milletvekilleri, bir noktayı özelikle yüksek dikkatlerinize sunmak istiyorum. Maliye temsilcileri dava yoluyla elde edemedikleri fesih kararını bu defa daha sakin bir yolla elde etmeye başlamışlardır.

BAŞKAN — Sayın Karaca, 1 dakikanız kaldı efendim, lütfen toparlayınız.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Sayın milletvekilleri, şimdiye kadar arz ve ifade etmeye çalıştığım bu tutum ve davranışların, yasal ve anayasal hiç bir dayanağı yoktur. Sebep ve gayesi, sadece ve sadece partizanlığa dayanmaktadır. Bu nedenle, Atatürk'ün eseri olan Anadolu Ajansının yarım asırlık mazisini ve geleneklerinin yıkıldığına üzülerek ve esefle şahit oluyoruz ve bu tutumunuzla da rejim için kaygılıyız.

Şimdi soruyorum : Acaba, bu derece bir kanunsuzluğa ve yolsuzluğa neden ihtiyaç duydunuz? Yoksa, bu kininiz ve öfkeniz Ajansın başında bulunanlar solcu olmadıkları için mi?

Yoksa, orada bu kişilerle Ajansın tarafsızlığını bozamayacağınıza inandığınız için mi?

Yoksa, orada partizanlık yapmak veya yaptırmak imkânı bulamayacağınıza inandığınız için mi?

Yoksa, kokusu ve rengi belli olan - gerekçenizde belirttiğiniz - bazı ajans ve kurumları kayırmak ve kollamak için mi?

Bence, bunların hangisini kabul ederseniz ediniz, her birisi hepimiz için ve tek başına da olsa elem ve ıstırap vericidir.

Şimdi konuşmamı toparlıyorum.

Sayın parlamenterler, ister muhalefette, ister iktidarda olalım, her zaman olduğu gibi şu anda da büyük Türk milleti bizleri dikkatle izlemektedir. Konuştuklarımız ve yazdıklarımız Meclis zabıtlarında gelecek neslin tarihi olacaktır. Biz Adalet Partisi Grupu olarak gönlümüz arzu eder ki, bu zabıtlar gelecek neslin mefahiri olsun. Bizden sonra gelen ve okuyan genç kuşaklar, ecdadının büyüklüğünü bir kere daha gönüllerinde ve kafalarında tebcil ve tescil etsinler.

Muhterem arkadaşlar, işbaşında bulunan Milliyetçi Hükümeti düşürmek için verilen bir Gensoru münasebetiyle, Cumhuriyet Halk Partisi sayın sözcüleri 27 . 12 . 1977 günü bu kürsüde ne söylüyorlardı : «Vaktimiz yok, bir gün dahi bu ülke bu iktidara tahammül edemez. Anaların her gün döktükleri gözyaşlarını dindirmek için, bir gün dahi beklemeden bu Hükümet gitmeli ve onun yerine Cumhuriyet Halk Partisi iktidara gelmelidir.»

5 aydır iktidarda olan Demirel Hükümetinde 130 ölü ve 900 yaralı olduğunu söylüyorlardı. Şimdi ise, 105 gündür Cumhuriyet Halk Partisi iktidardadır; Sayın Ecevit Başbakandır. Bu müddet zarfında, Sayın Ecevit'in kurduğu hükümetin cinayet tablosu ise şöyledir : 105 günde 240 ölü, 1 300 yaralı... (AP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CAVİTTİN YENAL (Edirne) — Sayın Başkan, konuyla ilgisi ne bunların?

BAŞKAN — Lütfen, rica ediyorum, lütfen...

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — ... 550 dinamit ve bombalı saldırı, 125 soygun, 11 bin kıyım - içerisinde ölüler de var - 91 genel müdür...

SAFFET URAL (Bursa) — Hey gidi satılmış herif, hey.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — ... 14 müsteşar, 57 vali, 60 emniyet müdürü, 610 adet yüksek kademede tayin yapılmıştır.

BAŞKAN — Sayın Karaca, rica ediyorum, lütfen toparlayın.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Bitireceğim Sayın Başkanım.

Bu arada, 17 polis öldürülmüş, savcı öldürülmüş, bekçiler öldürülmüş, hâkimler, ilim adamları, profesörler, doçentler kurşunlanmış, 35 karakol bombalanmış, bekçiler, jandarmalar, güvenlik kuvvetleri, öğretmenler, öğrenciler, çocuklar, analar, babalar, ev hanımları, çalışanlar, çalıştıranlar, evde, okulda, dairede, sokakta, işyerlerinde kurşunlanmışlar ve halen de kurşunlanmaktadırlar.

GÜNGÖR HUN (Sakarya) — Amansızca, insafsızca.

CAVİTTİN YENAL (Edirne) — Sayın Başkan, ne alakası var bunların?

SAFFET URAL (Bursa) — Hey gidi satılmış herif, hey.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Üniversiteler, fakülteler, akademiler, yüksekokullar, eğitim enstitüleri, orta dereceli okullar devamlı veya sık sık tatil kararlarıyla, ülkede tedrisat yapılamaz duruma getirilmiş, böylece eğitim özgürlüğü kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Sayın Karaca, toparlayın rica ederim, lütfen toparlayın.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Toparlıyorum efendim, bitti, bir saniye sürecek.

Ne yazık ki, aradan 105 gün geçtikten sonra, anaların gözyaşları dinmediği gibi, milletin sülalesi ağlamaya başladı.

Bu kadar kısa zaman içerisinde halk, haysiyetli dış politika, sağlam ekonomik tedbirler gelecek diye bütün bu ıstırapları unuttu; çünkü sokağa çıkamaz oldu. Sokağa çıkan eşinin, dostunun, oğlunun, kızının eve dönmesini beklerken, sokak ve cadde kanlarla boyandı; başını taramasını, giyinmesini unuttu vatandaşlar. Bütün bunları yapamadığınızdan, hayat pahalılığını, zamları unuttu, fakiri, fukarayı, az ve dar gelirliyi perişan eden yeni vergileri unuttu.

Aynı sözcü, bir konuşmasında da şunu söylüyordu...

AKIN SİMAV (İzmir) — Sayın Başkan, süresi doldu.

BAŞKAN — Sayın Karaca, rica ediyorum toparlayın, rica ediyorum toparlayın efendim, rica ediyorum, lütfen.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Aynı sözcü, bu kürsüden şunları da söylüyordu : «Bir devlet...

ÇAĞLAYAN EGE (İstanbul) — Amma da taraf tutuyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen, bir dakika efendim, bir dakika, lütfen...

Aynı müsamahayı bütün partilere gösteririm Sayın Ege, öyledir.

ÇAĞLAYAN EGE (İstanbul) — O kadar müsamaha ediyorsunuz ki...

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — «Bir devlet ya biçim değiştirerek, ya da otoritesini değiştirerek yok olur» diyordu.

Sayın milletvekilleri...

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Karaca, toparlayın.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Allah korusun, dilim söylemeye dahi varmıyor; ama görünen odur ki, Cumhuriyet Halk Partisi, Devletin yok olması için, bunların her ikisini de birlikte tüketmişe benziyor, evet, tüketmişe benziyor; çünkü, bu gidişle siz battınız. Gerçi, sizin batmanız bizi enterese etmez; ama ülkeyi batırıyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Karaca, bağlayın lütfen, bağlayın lütfen.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Bitti efendim, bitti.

BAŞKAN — Bağlayın, rica ediyorum.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — İnsaf etmez misiniz? Ülke yanıyor, vatan sathında şiven sesleri gökleri tırmalıyor, yürekleri yakıyor, ciğerleri parçalıyor. (CHP sıralarından gürültüler) Millet komünizmi tehlike sayan, ülkesini ve milletini komünizmin afetinden kurtaracak gerçek kurtarıcılarını bekliyor.

Sayın milletvekilleri, son olarak şunları söylüyorum : Kanunları hiçe sayarak...

ÇAĞLAYAN EGE (İstanbul) — Başkan, kessene sesini, kessene.

BAŞKAN — Sayın Karaca, son sözünüzü söyleyin, bağlayın lütfen; rica ediyorum beni güç duruma düşürmeyin, rica ediyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Kanunları hiçe sayarak suç işleyenleri aranızda tutmayınız. Sorumlulukları, delilleri ile ispatlanmış olanları aranızda barındırmayınız. Bu olayın sorumlularını, vicdanlarınızın kanaması pahasına da olsa asla savunmayınız. Zira, içinizde...

BAŞKAN — Sayın Karaca, bağlıyordunuz...

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Zira, içinizde, bu görevleri yapacak insanlar daima çıkacaktır. İnşallah...

BAŞKAN — Bağlayın efendim.

ÇAĞLAYAN EGE (İstanbul) — Bakanın sözünü nasıl kesiyordunuz; taraf tutmuyorsunuz değil mi? Kessenize sesini.

BAŞKAN — Lütfen...

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — Bitti efendim.

İnşallah, çok geçmeden...

ÇAĞLAYAN EGE (İstanbul) — Hâlâ mı bağlasın?..

BAŞKAN — Bağlayın Sayın Karaca, rica ediyorum.

GIYASETTİN KARACA (Devamla) — İnşallah, çok geçmeden, söz yine milletin olacaktır. Takdir Yüce Heyetinizindir.

Saygılarımı sunarım. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Karaca.

AKIN SİMAV (İzmir) — Sayın Başkan, tutumunuz hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Tutumumda bir şey yok efendim, rica ediyorum.

AKIN SİMAV (İzmir) — Sürekli olarak ajite ediyorsunuz, müsamaha ediyorsunuz.

BAŞKAN — Hayır efendim, hayır. Sürekli olarak ihtar ettim efendim, hayır.

Gruplar adına başka söz isteyen sayın üye var mı?.. Yok.

İHSAN KABADAYI (Konya) — «Başka söz isteyen var mı?» diye sordunuz. Sözcümüz var, konuşacaktır. Ancak, konuşacaklar varsa konuşsunlar, ondan sonra biz söz alacağız.

BAŞKAN — Sayın Usumi, söz mü istiyorsunuz?

SADULLAH USUMİ (Balıkesir) — Grup adına söz istiyoruz efendim.

BAŞKAN — Sayın Usumi, zatıâliniz söz mü istiyorsunuz?

SADULLAH USUMİ (Balıkesir) — Evet, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim, Adalet Partisi Grupu adına Sayın Sadullah Usumi, buyurun efendim. (CHP sıralarından gürültüler)

AKIN SİMAV (İzmir) — Bu tutumunuz bile tarafgirliktir.

BAŞKAN — Özür dilerim, özür dilerim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına Sayın Sadullah Usumi; buyurun efendim, buyurun. (Gürültüler)

AKIN SİMAV (İzmir) — Taraf tuttuğunuz, bu tutumunuzla ortaya çıkıyor.

BAŞKAN — Olabilir, olabilir efendim. Özür diledikten sonra... Olabilir.

AKIN SİMAV (İzmir) — Bu tutumunuzun tarafgirlik olduğunu söylüyoruz.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Simav, tamam efendim tamam, teşekkür ederim.

Sayın Usumi, konuşma hakkınız 20 dakikadır; buyurun efendim.

CHP GRUPU ADINA SADULLAH USUMİ (Balıkesir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

13 sayın milletvekili, Anadolu Ajansı ile ilgili işlemleri Meclise getirdi.

Bu işlemler dolayısıyla 3 Hükümet üyesi suçlanıyor. İddialar arasında, Anadolu Ajansını zorla işgal etmek, Ajansın Genel Kurulunu basmak, devlet müesseselerini tahrip etmek, tarafsızlık ilkesini çiğnemek gibi suçlamalar var. (AP sıralarından «Yanlış mı?» sesleri) Göreceğiz.

Öncelikle, ülkemizde yanlış değerlendirilen tarafsızlık ilkesiyle ilgili bir açıklama getirmekte yarar görüyoruz. Demokrasiyle yönetilen bütün ülkelerde tarafsızlık ilkesi artık tartışmasız hale gelmiştir; kuralları belli olmuştur. Üzülerek ifade ediyorum ki, ülkemizde tarafsızlık, genellikle içinde bulunulan koşullara göre değerlendiriliyor. Bazı siyasetçiler, tarafsızlık ilkesini iktidarda başka türlü, muhalefette başka türlü savunuyor. Bu tutum ise, önce kuruluşları dejenere ediyor, sonra de demokratik rejimi yaralıyor. Çok partili sistemin gereği olarak, CHP de, AP de iktidar olmak ister. Siyasal alanda var oluş nedenleri budur. Bu siyasi mücadelede basın ve yayın kurumlarının etkinliği tartışılamaz. Ancak kendi olanaklarıyla kurulup gelişen, yaşayan kurumların, istedikleri şekilde görüş belirtmeleri çok doğaldır. Maddi güçlerini devlet bütçesinden, daha açık bir deyimle, başka başka görüşlere sahip yurttaşların ödedikleri vergilerden sağlayan basın ve yayın kurumlarının ise, bu mücadelede taraf tutmaya hakları yoktur. Bu tip kuruluşlar hiçbir partinin ve görüşün malı değillerdir; sadece, destek ve katkılarıyla oluştukları toplumun ve devletin malıdırlar. Bir ülkede büyük sermaye grupları da vergi verir, köylü, işçi, memur da vergi verir. Ancak, sermayeyle emeğin çıkarları aynı doğrultuda birleşemez. Devlet bütçesinden yardım gören herhangi bir basın yayın organı, sermaye gruplarının çıkarlarını savunursa açık bir haksızlık meydana gelir; emekçinin ezilmesine yardım etmiş

olur. Bu ise, emekçi kesiminin, kendi parasıyla kendi çıkarlarını engellemesi ve yok etmesi demektir. Bir benzetme yapmak gerekirse, insanın kendi silahıyla kendisini vurması anlamına da gelir.

Değerli milletvekilleri, yukarıda belirtmeye çalıştığımız ölçüler içinde Anadolu Ajansının durumuna bir göz atalım. Şu soruların cevabını bulmaya çalışalım :

1. Anadolu Ajansının kuruluş amacı nedir? Niçin devlet bütçesinden destek görmektedir?
2. Amacına uygun hizmet verebilmiş midir?

Birinci sorunun cevabı açıktır. Anadolu Ajansının en başta gelen görevi, Türkiye'nin yararına olan görüşleri dış ülkelere yansıtmak, içte ve dıştaki basın - yayın organlarına, olayları tarafsız ve doğru olarak yaymaktır. Bundan da, Türkiye'nin çıkarlarının sağlanması ve itibarının artırılması amaçlanmıştır.

İkinci sorunun cevabına gelince : Anadolu Ajansı eski yönetimini savunmak mümkün değildir. Zira, Anadolu Ajansı uzun yıllar, kuruluş amacına ters düşmüştür. Türkiye'nin dış ülkeler nezdinde hem itibarına gölge düşürmüş, hem de çıkarlarını zedelemiştir. Bu hatalı ve zararlı tutuma, iç politikada belli bir siyasi görüşü, hatta bir şahsı tutmak için düşmüştür. Görüşümüzün doğruluğunu ispat etmek için bir tek örnek bile vermek yeterlidir. Sayın milletvekillerinin, meşhur, Demirel - Carter görüşmesini çok iyi hatırlayacaklarını sanıyorum. Anadolu Ajansı, bu görüşmeyle ilgili olarak bir haber yaymıştır. Eski Genel Müdürün imzasıyla yayınlanan haberde, zamanın Türkiye Başbakanı olan Demirel'in Carter ile görüştüğü sırada masayı yumrukladığı dünyaya açıklanmıştı. Genel Müdür böylece, Demirel'i, Carter'a kafa tutan bir Başbakan olarak göstermek istemişti. Genel Müdürün anlayışına göre, Türkiye'de ve dünyada herkes Demirel için, «Bravo, doğrusu ne kabadayı adam» diyecekti, kendisi de Demirel'in gözüne girecekti. Ama hepimiz gayet iyi biliyoruz ki, haber Demirel'i yüceltmedi; aksine, mizah konusu haline getirdi. Carter'in bu haberi işitince ne dediğini bilmemiz mümkün değildir ama, zamanın Başbakanı Demirel'in ciddiyeti üzerinde kuşkuya düştüğü muhakkaktır. Carter, resmi niteliği bulunan bir Ajansın, hem de Genel Müdürünün imzasıyla yayınlanan bu haberde, Demirel'in katkısının, hatta emrinin olduğunu düşünmeyecek midir? Elbette düşünecektir. En azından, Genel Müdürü tanımadığı için, düşünecektir. Sayın Erbakan da, Demirel Hükümetinde Başbakan Yardımcısı olduğu halde, bu haberle ilgili tartışmalara katılmaktan kendini alıkoyamadı ve mizah edebiyatına geçecek kadar güzel bir espri yaptı. Sayın Erbakan bu konuda şöyle demişti : «Demirel Carter önünde masaya yumruk atamaz, atsa atsa takla atar.»

Bu haberle, hem zamanın Başbakanı Demirel büyük bir yara almıştır, hem de Türk dış politikası olumsuz yönde etkilenmiştir. Yalnız Carter değil, bu haberi okuyan veya işiten bütün ülkelerin yöneticileri de herhalde, o zaman işbaşında bulunan Hükümet ve Demirel hakkında iyi şeyler düşünmemişlerdir.

Türkiye'nin, dünya devletleri karşısında itibarını ve siyasal etkinliğini artırmak için devlet bütçesinden her yıl milyonlar alan Anadolu Ajansı, bir tek haberiyle Türkiye'nin itibarına gölge düşürmüş, zamanın Başbakanı güç duruma düşmüştür. Aynı zamanda büyük bir skandal konusu olmuştur. Aslında, sadece bu anılan olay bile, Anadolu Ajansı yönetiminin görevden alınması için yeterli bir nedendir. Fakat, zamanında ne Devletin, ne de hükümetin itibarı düşünülmedi ve bu zorunlu işleme gidilemedi.

Şimdi sormak isterim : Böyle bir ajans yönetimini hoş görüp, görevde tutmaya Sayın Demirel'in hakkı var mıydı? Böyle bir yönetimi özleyerek Gensoru isteyen değerli milletvekili arkadaşlarının hakkı var mıdır?

Gensoruda, «Anayasanın 121 nci maddesinde yer alan tarafsızlık ilkesiyle ilgili hükmün çiğnendiği» iddia edilmektedir.

Gerçekten, Anayasanın bu hükmünün çiğnendiği doğrudur; ama bu hükmü çiğneyen Ecevit Hükümeti değildir. Hükümet, aslında bu hükmü tanımayanların görevden alınmasına yardımcı olmak suretiyle, Anayasanın gereğini yerine getirmiştir. Anayasanın 121 nci maddesini asıl çiğneyenler, Anadolu Ajansının taraflı yönetimine göz yuman Sayın Demirel ve onun Hükümetinin üyeleridir. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri)

Değerli milletvekilleri, «Anadolu Ajansı Genel Kurulunun, silahlı CHP milletvekillerinin öncülüğünde, militanlarca basıldığı ve Ajansın zorbalıkla işgal edildiği, Genel Kurulun, kanunsuz yapıldığı» iddiaları da yanlıştır, gülünçtür.

Bu iddiaları ortaya atanlar, öncelikle, CHP dışındaki partilere mensup milletvekillerinin Genel Kurula ne maksatla alındıklarını açıklamak zorundadırlar. CHP milletvekilleri, diğer partilere mensup milletvekilleriyle, kimlikleri belli olmayan bazı kişilerin davet edilmesinden sonra Genel Kurula gelmiş-

lerdir. Bu kişiler, Ajans yönetimi tarafından salona alındıktan sonra, CHP milletvekillerinin toplantıya katılmaları birtakım çevrelere rahatsızlık vermişse, o zaman başka bir değerlendirme yapmakta yarar vardır. Muhalefet milletvekillerine «buyurunuz» diyeceksin, hatta kimlikleri belli olmayan birtakım şahıslara, «buyurunuz» diyeceksin; ama sonradan CHP milletvekilleri gelince kıyameti koparacaksın. Bu, bir kötü niyetin tezahürüdür; hatta, hayal ettiği kötü bir amaca ulaşamayanların feryadıdır. İlgisiz bazı şahısların bulunduğu bir toplantıya CHP'li milletvekillerinin gelmesinden gocunmak için başka hiçbir neden olamaz. Demek ki, Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri sessiz sedasız oturmuş, aslında baskın yapmamış, baskın yapmayı hayal edenlerin oyununu bozmuştur. Böylece bir gerçek ortaya çıkmaktadır. Zorbalık yapmakla suçlanan Hükümet, aslında Anadolu Ajansında yıllardan beri süregelen zorbalığa son vermiştir. Hükümet, çeşitli hisse senedi oyunlarıyla Ajansta fiili durum yaratanların bu hukuk dışı davranışlarına son vermiştir.

13 sayın milletvekili, önergelerinde, başkan ve pay sahiplerinin dışarı atıldığını ileri sürerken, eski yöneticilerin Genel Kurulu kendilerinin terkettiklerine dair beyanlarını gözden kaçırmış olacaklarını sanıyorum. Bu konuda hem beyan vardır, hem de gerçek budur.

Anadolu Ajansının eski yönetimi, Genel Kurulun tamamen hukukilik içinde yapılmakta olduğunu görünce, Genel Kurulu terketmişlerdir. Önergede belirtilen iddiaların aksine, Hükümet Komiseri, gerek Kongre Başkanını, gerekse diğer pay sahiplerini sık sık toplantıyı yapmaya davet etmiştir. Ajansın eski yöneticileri; «Kongreyi biz terkettik» diye açıklamalar yaptıkları halde, önerge sahiplerinin, eski yöneticilerin dışarı atıldıklarını öne sürmeleri, gerçeklerin nasıl tahrif edildiğini ortaya koymaktadır.

Bir gerçeği Yüce Meclisin bilgisine sunmakta yarar görüyoruz :

Asıl yasa dışı hareket eden, yasalara karşı çıkan, önerge sahipleri tarafından masum gibi gösterilmek istenen Anadolu Ajansının eski yöneticileridir. Eski yöneticilerden biri, ellerinde mahkeme mahkeme kararlarıyla gelen ve meşru pay sahiplerinin temsilcileri olan avukatların üzerine yürümüş ve kovmuştur. Eski yönetici, bu arada kanuni hak sahiplerinin temsilcisi olan avukatlara; «Sizin alnınızın ortasına vururum» diyebilmiştir.

Ayrıca, aynı eski yönetici, yasaları tatbik etmeye çalışan Hükümet Komiserini de; «Sizin çoluk çocuğunuz yok mu? Buraya girmek kolaydır, çıkmak zordur» demek suretiyle tehdit etmiştir.

Dahası var; aynı eski yönetici «Hükümetiniz bile beni alamaz» demiştir. Sanki dağ başında yaşıyoruz. Pay sahiplerini kovacaksın, Hükümet Komiserini tehdit edeceksin, Hükümete de meydan okuyacaksın; sonra keyfi yönetimini sürdüreceksin, bırakırlarsa tabii. Nitekim meşru pay sahipleri bu eski yöneticiye, bu haddini bilmez yöneticiye haddini tam bildirmiştir, hukuk yoluyla bildirmiştir. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

SELÂHATTİN GÜRDRAMA (Sakarya) — Mahkeme kararı ne olacak? Mahkeme kararlarına saygılı olun. Senin görüşün bu.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Evet, evet benim görüşüm çok önemlidir; tartışalım isterseniz.

Şu anda diğer partili arkadaşlarımızın yaptığı konuşmalardan anlıyorum ki, basına bugüne kadar hangi gözle bakmış Adalet Partisi, meydana çıktı.

SELÂHATTİN GÜRDRAMA (Sakarya) — Senin görüşün o.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Elbette senin görüşünü söylemek için çıkmadım buraya, kendi görüşümü söylemek için çıktım.

BAŞKAN — Lütfen sayın arkadaşlar karşılıklı konuşmayalım, lütfen. Sayın hatip konuşmaya devam buyurun efendim, rica ediyorum.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Değerli milletvekilleri, gerçekler ortaya döküldükçe sinirler de artıyor demek ki.

AHMET SAYIN (Burdur) — Beyhan Cenkçi'yi kim ayıkladı?

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Yok, Beyhan Cenkçi'yi ben ayıklarım. Beyhan Cenkçi ile aramdaki meseleye siz karışmayın. Onu biz aramızda hallederiz.

Anadolu Ajansı 20 000 TL'sı sermaye ile kurulmuş, her biri 10 TL'sı değerinde 2 000 adet hisse senedi çıkarılmış, yıllarca böyle devam etmiş, ancak zamanla bu hisse senetlerinin bir kısmı kaybolmuş, bir kısım hisse senedi sahibi ölmüş; varisler ticari değeri olmadığı için ilgilenmemişler, kaybolanlar aranmamış, devlet malına hükümetler denetim hakkına sahip çıkmamış; neticede çok cüzi bir oy hakkı ile Ajansın eski yönetimi duruma hâkim olmuş ve buna da alışılmış.

Vaktiyle Anadolu Ajansının nizamnamesi hazırlanırken, ileride bir gün böyle bir yönetimin işbaşına geleceği kimsenin aklından geçmemiş. Nizamna-

menin 20 nci maddesine bir hüküm konulmuş ve payı ne olursa olsun her hisse sahibinin 10'dan fazla oy hakkı olmaması sağlanmış. Böylece öyle bir manzara ortaya çıkmış ki, hem acımamak, hem de şaşmamak elde değil. Maliye Bakanlığı 2 bin hisse senedinden 955'ine sahip, genel kurulda 10 oy hakkı var. Eski yönetimin hisse senedi ise 225, ama genel kurulda 23 oy hakkına sahip. Hisse senetlerinin bir kısmı kayıp, bir kısmı da peşi kovalanmadığı için 2 bin hisseye karşı 225 hisseyle yönetim hükmünü sürdürmüş; işte yönetimin fiyakası da buradan geliyor. «Hükümetiniz bile beni alamaz, haddini bildirmek kimsenin haddi değildir» gibi iddiaların da kökeninde aslında bu hesap yatıyor. Ancak her konuda kılı kırk yaran eski yönetimin buradaki hesabı yanlış çıkacaktı. Bütçe Kanununun 67 nci maddesi Maliye Bakanlığına, Hazineye ait hisse senetlerinin İktisadi Devlet Teşekküllerine devri hususunda yetki veriyordu. Maliye Bakanlığı da bu yetkiye dayanarak elinde bulunan 955 hisseden 100'ünü Ziraat Bankasına, 100'ünü Turizm Bankasına, 100'ünü de Emekli Sandığına devretti. Böylece 955 hisseyle 10 oya sahip Maliye Bakanlığı, kalan 655 hisseyle de 10 oyunu muhafaza ediyordu. Buna karşılık Ziraat Bankası 10, Turizm Bankası 10 ve Emekli Sandığı 10 oy olmak üzere genel kurulda 30 yeni oy daha temsil hakkı kazanıyordu. «Artık hükümet bile beni alamaz» diyen yönetimin oy gücü, bu toplanan rakamın altında kalmıştı.

Önergede Maliye Bakanlığı tarafından yapılan bu hisse devri işleminin kanunsuz olduğu ileri sürülmektedir. (AP sıralarından «Tam faşizm» sesi, gürültüler) «Tam faşizm» diyen arkadaşıma söyleyeceğim, bu maddeyi Cumhuriyet Halk Partisi Hükümeti getirmedi. O kanunu da CHP milletvekilleri çıkarmadı, getiren Demirel Hükümetidir, buna oy veren de AP milletvekilleridir. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

SELÂHATTİN GÜRDRAMA (Sakarya) — Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkan kanunlar.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Evet, bu işlemin neresi kanunsuz? Evet oy veren Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri değildir.

SELÂHATTİN GÜRDRAMA (Sakarya) — Mahkeme kararı ne olcak, ona cevap ver.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Veriyorum ben, neye cevap verdiğimi biliyorum.

BAŞKAN — Lütfen karşılıklı konuşmayın efendim, Sayın Usumi rica ediyorum.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Neye cevap verdiğimi biliyorum. Senden akıl da öğrenecek değilim. Aklını başına topla, edepli edepli otur orada. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Gürdrama müdahale etmeyin rica ediyorum. Rica ediyorum müdahale buyurmayın.

Sayın Usumi devam buyurun.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Önergede Maliye Bakanlığı tarafından yapılan bu hisse devri işleminin kanunsuz olduğu ileri sürülmektedir. Bu işlemin neresi kanunsuz? Bütçe Kanunu ortada, 67 nci madde ortada, yapılan işlem ortada; Maliye Bakanlığı kanunun verdiği yetkiyi kullanarak hissi senetlerini devretmiş. Kaldı ki, hisse senetlerinin devrinin, yönetim kurulu kararına bağlı olduğu iddiasını ortadan kaldıran mahkeme kararı da vardır.

Mahkeme kararları hilei şeriye ise, bunu açıkça söyleyin, herkes bilsin; açıkça söyleyin, bunu gizli söylemeyin.

SELÂHATTİN GÜRDRAMA (Sakarya) — Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkmış kanunlar; buna cevap veremiyorsun.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Söyle, adını sanını belli ederek çık söyle, o küçük laf değil; büyük iddia.

SELÂHATTİN GÜRDRAMA (Sakarya) — Mahkeme kararı var ittifakla; öyle cevap ver.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Eğer mahkemelere o gözle bakıyorsanız...

BAŞKAN — Sayın Usumi, her sataşmaya cevap vererek bu iş yürümez ki, rica ediyorum.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Sayın Başkanım, konuşmamın çoğunu böldüler.

BAŞKAN — Lütfen konuya devam edin efendim, rica ediyorum efendim, lütfen, rica ediyorum.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — İstanbul 10 ncu Sulh Hâkimliğince yapılan delil tespitinde, Anadolu Ajansı Yönetim Kurulunun devir işlemlerinde hiçbir yetkisi olmadığı hususunda açık yargıya varılmıştır; dosyamda da bu karar vardır. Maliye Bakanlığının hisse devretmesi, hem yasalara uygun, hem de mahkeme kararlarına uygun; ama bu işlemlerin yasalara uygunluğunu, Anadolu Ajansının eski yönetim kadrosuna anlatmak mümkün olmuyor. Anadolu Ajansı, sanki Türkiye Cumhuriyeti içerisinde ayrı bir krallıktır. Devlet bütçesinden para alacak; fakat yasalara uymak zorunluluğunu duymayacaktır. Anadolu Ajansı eski yöneticileri bu anlayışla,

31 Mart 1978 tarihinde yapılan Genel Kurula, kendi şirketlerinin meşru ortaklarını almak istememişlerdir. Güçleri yettiği sürece de hem Ziraat Bankası, Turizm Bankası, Emekli Sandığı temsilcilerini, hem de meşru pay sahiplerini Genel Kurul salonuna sokturmamışlardır. Amaç; gözdağı verilerek, pay sahipleri sindirildikten sonra, sadece 225 hisseyle yönetime yeniden el koymaktır; kapılarda ellerinde belgeleriyle bekleyen ortaklarını bir kerecik olsun dinlemeye bile tahammül edememişlerdir. Nitekim, Hükümet Komiseri, meşru pay sahiplerini davet ederek, ellerindeki belgeleri tetkik etmeye başlayınca, Anadolu Ajansının eski yöneticileri toplantıyı terk etmişlerdir. Gösterilecek mahkeme kararları ve belgeler karşısında söyleyebilecekleri bir şey kalmadığının kendileri de farkına varmışlardır. Yöneticilerin terk etmesi üzerine, mevcut pay sahipleri divan başkanını seçerek çalışmalarına başlamıştır. Pay sahiplerinden birinin, Türk Ticaret Kanununun 316 ncı maddesine göre gündeme alınan bir önergesiyle Yönetim Kurulu azledilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Usumi, bir hususu arz etmek istiyorum: 1 dakika sonra müddetiniz doluyor; ancak zatıâlinize ben 17,56'ya kadar söz veriyorum. Yani 18'e 4 dakika kalıncaya kadar konuşabileceksiniz.

Buyurun efendim.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Suimisal emsal olmaz.

TEVFİK FİKRET ÖVET (Sinop) — Sayın Başkan, yuvarlak hesap olsun, 18 00'e kadar konuşsun.

BAŞKAN — Efendim, Başkanlığın bu kadarcık bir takdir hakkı da olur. Her zaman bu olmuştur, verilmiştir. Binaenaleyh bunun için hemen fetva kesmeyelim sayın arkadaşlar.

Buyurun Sayın Usumi.

SADULLAH USUMİ (Devamla) — Teşekkür ederim Başkan.

Boşalan Yönetim Kurulu için de seçimler yapılmıştır. Ayrıca, bütün hesapların incelenmesine karar verilmiştir. Toplantıda murakıp da hazır bulunmuş ve işlemlerin doğruluğunu onaylamıştır.

Anadolu Ajansının Genel Kurulu 3 Mayıs'ta yeniden toplanacak; gündeminde seçim de var. Eski yöneticilerden, ellerinde pay senedi olanlar Genel Kurula katılabilirler; oy güçleri yeterse göreve yeniden seçilebilirler.

Değerli milletvekilleri, burada önemli bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim: 13 sayın milletvekili arkadaşımızın bugün tenkit ettiği işlemler Demirel Hükümeti döneminde önerilmiştir. Hazineye ait hisse senetlerinin İktisadi Devlet Teşekküllerine devri konusu Demirel Hükümeti işbaşındayken Maliye Bakanlığı yetkililerince düşünülmüştür. Uzun süre Anadolu Ajansıyla ilgili tetkiklerde bulunan Maliye Bakanlığı yetkililerince, Hazineye ait 955 hisseden 855'nin devredilmesi önerilmiştir. Ecevit döneminde devredilen hisse adedi ise sadece 300'dür.

Hisse senetlerinin devri konusunda Maliye Bakanlığına yetki veren yasa 1977'de çıkan Bütçe Yasasıdır. Bu Yasa, Demirel Hükümeti tarafından hazırlanmış; Mecliste de, AP, MSP ve MHP milletvekillerinin oylaryla kabul edilmiştir. Demirel Hükümeti 1978 bütçe tasarısında da aynı hükmü tekrar önermiştir. Demek ki, olanakları Demirel Hükümeti hazırlamış, Ecevit Hükümeti de uygulamasını yapmış.

Netice olarak şunu söylemek isteriz: Gensoru önergesinde gerek Turizm ve Tanıtma Bakanına, gerekse Maliye Bakanına ve gerekse Ticaret Bakanına yöneltilen suçlamaların hiçbirinin gerçekle ilgisi yoktur. Anadolu Ajansı eski yönetimini görevden alana kadar geçen süre içinde, yasalara aykırı bir tek işlem bile yapılmamıştır. Anadolu Ajansının eski yönetimini görevden almakla Anayasanın ve yasaların emri yerine getirilmiştir. Zira Anadolu Ajansı eski yönetimi işçilerinin hakkını, emekli olmuş işçilerinin kıdem tazminatlarını ödemediği halde, Genel Müdürüne yüzbinlerce lira avans vermiş, hatta şu anda görevinin devam etmekte olduğunu iddia eden aynı Genel Müdürüne yüzbinlerce lira kıdem tazminatını da bir kalemde ödemiştir. Buna karşılık birçok gazeteci arkadaşımız cüzi alacakları için yıllarca adeta işkenceye maruz bırakılmıştır. Daha açık bir deyimle, Anadolu Ajansının eski yönetimi yukarıda saydığımız nedenlerle görevden gitmeyi çoktan hak etmiştir.

CHP Millet Meclisi Grupu olarak yukarıda saydığımız nedenlerle ve ayrıca ülke yararına bir sürü kanun tasarısı ve teklifleri sırada beklerken, Meclise boş yere zaman kaybettireceği düşüncesiyle Gensoru Önergesinin gündeme alınmasını uygun bulmadığımızı belirtir, saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Usumi.

Sayın Bakan?

SADİ SOMUNCUOĞLU (Niğde) — Milliyetçi Hareket Partisi Grupu adına.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Somuncuoğlu.

AKIN SİMAV (İzmir) — Sayın Başkan, önergemiz var.

BAŞKAN — Milliyetçi Hareket Partisi Grupu adına Sayın Sadi Somuncuoğlu. (CHP sıralarından «Şarth çıkıyor» sesi)

Sayın arkadaşlar, şarth çıkmıyor, bir dakika. Demin burada Sayın Usumi'nin ayağa kalktığını ben gördüm.

AKIN SİMAV (İzmir) — Ayağa hepimiz kalkıyoruz.

BAŞKAN — Hayır efendim, rica ederim Sayın Simav. Bilahara Sayın Kabadayı bir söz söyledi. Sayın Usumi burada konuşacağının hazırlığını yapıyordu. Binaenaleyh, ben o bakımdan bir öncelik tanıdım. Yoksa bunda bir kasıt yok sayın arkadaşlar.

AKIN SİMAV (İzmir) — Var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Sadi Somuncuoğlu. Süreniz 20 dakikadır.

MHP GRUPU ADINA SADİ SOMUNCUOĞLU (Niğde) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anadolu Ajansının, Cumhuriyet Halk Partisine hizmet edecek bir kadroya teslim edilmesi için kanun dışı tertiplere başvurularak ve zor kullanılarak ele geçirilmesi hakkında verilen Gensoru önergesiyle ilgili olarak, Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini sunmak üzere huzurunuza gelmiş bulunuyorum. Yüce Heyeti saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, TRT Kurumunun tutumu üzerinde bir görüşü, bir tespiti ifade etmek isterim. Gensoru önergelerinde TRT'nin buraya gelmesi ve çok önemli bir denetim müessesesi olan Gensoru görüşmelerini Türk Milletine duyurması bir usul haline gelmişti. Ama öyle görüyoruz ki, bundan önceki Gensoru görüşmesinde konuşmacıların sesini millete duyurmayan TRT, bu defa onların görüntüsünü de vermekten kaçınmıştır. Bir iktidar rejimin en yüce kurumundaki, en önemli görüşmeleri milletin gözünden gizlemeyi ve bunun için TRT'ye ambargo koymayı kendisi için bir çıkar yol olarak görüyorsa, o iktidarda ayakta duracak takat kalmamış demektir.

Sayın milletvekilleri, Anadolu Ajansı, 31 Mart 1978 günü, gündeminde seçim maddesi bulunmayan bir kongre için toplandı. Ajansın Nizamnamesinin 23 ncü maddesi geerğince, İdare Meclisi Başkanı, aynı zamanda kongrenin de Başkanı olduğunu, ancak son anda Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetinin hisseler üzerinde hukuka aykırı bir şekilde oynama yapması ve bu durumuun tartışmalara yol açması üzerine, başkanın kongreyi açmadığını yaptığımız tetkikte gördük. Buna rağmen açılmayan kongreye el konulmuştur. Şu anda Maliye Bakanlığına ait bir kısım hisse senetleri, son anda Maliye Bakanlığına ait birtakım hisse senetleri, sırf kongrede daha fazla oy sasibi olabilmek için Ziraat Bankasına, Emekli Sandığına ve Turizm Bankasına devredilmiştir.

Ajans Anasözleşmesinin 20 nci maddesinde yer alan ve 7 sayılı Kanunla geçerliliğini sürdüren; «Her hissedarın 10'dan fazla oyu olamayacağı» hükme bağlanmasına, Ticaret Kanununun 361 nci maddesinde; «Rey hakkına müstenit tahditlerden birini tesirsiz bırakmak maksadıyla hisse senetlerinin umumi heyette rey hakkını kullanmak üzere başkasına verilmesi caiz değildir» denmesine, Ajans Anasözleşmesinin 5 nci maddesine göre; «Hisse senedinin devri için İdare Meclisi kararının şart olması» na rağmen, bu hükümler pervasızca çiğnenmiştir.

Tevfik Rüştü Aras'tan Hazineye intikal eden hisse senetlerinden 100'er adedinin son anda adı geçen kuruluşlara devri ve böylece kongrede oy kullanmak istenmesi açıkça görülüyor ki, hukuka ve meri mevzuata aykırıdır.

Ajans kongresine gönderilen Hükümet Komiseri de bu kanunsuzlukların yapılmasında adeta yarışa girişmiş, kongrenin gündemini ayaküstü orada değiştirme cüretini göstermiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı, birçok alanda gördüğümüz gibi, burada da zorbalığı, tertipçiliği ile kanun ve hukuku çiğnemekte mahzur görmemiştir. Yurt-Kur'un başına gelenlerin bir benzeri de burada cereyan etmiştir. Hatırlanacağı üzere, Yurt-Kur Kongresinde polis zoruyla, istenmeyen delegeler kongre salonuna sokulmamış ve noterce tespit edilen bu duruma rağmen, bir avuç yandaş ile yapılan kongre ile bu kurum Cumhuriyet Halk Partisinin bir şubesi haline getirilmişti.

Sayın üyeler, Ajansın ele geçirilmesinin kanunlara ne kadar aykırı olduğu, yukarıdaki özet bilgiden tartışmasız bir şekilde anlaşılmaktadır.

Şimdi, milletvekilleriyle tertipçi bakanlarıyla, aşırı solcu yandaşlarıyla kanunları çiğneme pahasına işgal ettikleri Anadolu Ajansı kimlerin elinde bulunuyor, bakalım. Daha doğrusu İdare Meclisindeki işgalcilerin hüviyetleri nedir? İsimlerini burada tekrarlamadan, ortak vasıflarını tekrarlamadan ortak vasıflarını hemen söyleyelim : Bugüne kadar çalıştıkları gazetelere, buralarda yazdıkları yazılara bakılırsa, aşırı solun militanları oldukları anlaşılmaktadır.

Cumhuriyet Halk Partisinin de ötesinde bulunan bu aşırı sol ideolojinin militanlarına; Anadolu Ajansı teslim edilmekle, şimdiye kadar Cumhuriyet Halk Partisi şemsiyesi altında yaptıkları hizmetlerin karşılığı, hükümetin başının ifadesi ile «diyeti» ödenmiştir.

Türkiye'nin «Pravda» sı denilebilecek gazetelerin mensupları Ajansı teslim aldıktan sonra hangi marifetleri gösterdiler? Bu konu üzerinde de duralım ki; Anayasaya, yasalara ve Ajansın anasözleşmesine göre tarafsız olması gereken bir müessesenin ne hale getirildiğini tespit edelim.

İşgalciler, önce bugüne kadar değerli hizmetler yapmış, Anayasada, kanunlarda ve tüzüklerde belirtilen ilkelere bağlı kalarak çalışmış personeli ya görevinden almış veya pasif hale getirmiştir.

Bu ilk tedbirden sonra, uydurma bir kararla, mevzuata aykırı olarak bir muhabir, özel ünvan verilerek, sorumlu sekreter yapılmıştır. Böylece, bütün haberler, bu özel ünvanlı kişinin konroluna verilmiş olmaktadır.

İşgalci İdare Meclisi üyelerinden biri de, muhabirlerin yaptığı görevi üstlenmiş; masa başı haber imali, işine gelmeyen haberlerin tahrif edilmesi, sansür uygulaması, bazı haberlerin gazetelerin baskısına yetişmemesi için geciktirilmesi gibi, Ajansı süratle iflasa sürükleyen, her türlü güveni sarsan, taraflı eylemler yürütülmektedir.

Buna ait misalleri vermek isterim.

6 Nisan 1920, Anadolu Ajansının kuruluş tarihidir. Her yıl bu tarihte Ajans çeşitli faaliyetler yapar. Bu arada liderlerden beyanat almak da usul haline gelmiştir. Nitekim 6 Nisan 1978 Perşembe günü, Adalet Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanlarından özel demeç alınıyor. Kendi istekleri ile aldıkları bu iki lidere ait demeç, ajans bülteninde birleştirilerek tek haber yapılıyor ve tek sütun 11 satır halinde veriliyor. Bu özette iki liderin tek cümlesi dahi yer almıyor. Bütün hasın ve TRT bile, Anadolu Ajansının bülteninde yer alan haberi kullanamıyor. Kendi kaynaklarından iki liderin beyanatını temin etme mecburiyetinde kalıyor.

Bir ajans düşünün ki, kendi kuruluşu dolayısıyla, kendi müracaatı üzerine siyasi parti liderlerinden aldığı beyanatı bile bültenlerine koymuyor. İşine gelmeyen haberlere bu tavrı takınan işgalcilere, tarafsız hareket ediyor denemez.

O halde bu Ajans, basının ihtiyacını karşılamaktan süratle uzaklaşmaktadır. Böylece de belli bir ideolojinin militanlığını yapar duruma düşürülmektedir.

Şimdi, işgale uğrayan Anadolu Ajansı nasıl yönetilmiş; bültenlerine bakarak tespite çalışalım :

İdare Meclisinin işgalci üyelerinden birinin, masa başında haberleri tahrif ettiğini söyledik. Tahrif edilen haberlerin bir kısmını dikkatlerinize sunuyorum. Malatya olaylarını Ajans, bakın bültenlerine nasıl veriyor (Aynen okuyorum) :

«Fendoğlu ailesine karşı girişilen suikastın bahane edilerek sokaklarda terör havasının estirilmesi, yakma ve yıkmaya varan olaylar, kent halkı tarafından üzüntü ve korku ile izlenmiştir» denmektedir.

Bu cümlede yorum vardır, hem de yalan ve kötü maksada matuf yorum vardır. «Fendoğlu ailesine karşı girişilen suikastın bahane edilerek sokaklarda terör havasının yaratılması» cümlesindeki, «Bahane edilerek» kelimesi yorumdur, hem de kasıtlı bir yorumdur. Anadolu Ajansı yorum yapmaz; olayları, her zaman ispat edebileceği şekilde sağlam kaynaklara dayalı olarak yorumsuz verir. Ajansın tarafsızlığı da böylece temin edilir. Ama yukarıdaki cümlede ajans, sevilen bir belediye başkanının kahpece öldürülmesine karşı halkın infial duyması ile başlayan üzücü olayları, kasıtlı olarak hedefinden saptırmaya cüret etmiştir.

Yine aynı cümlenin ikinci yarısındaki, «kent halkı tarafından üzüntü ve korku ile izlenmiştir» ifadesinde, «terör yaratanlar» diye suçladığı kimseler, sanki Malatya halkı...

ORHAN BİRGİT (İstanbul) — Değil tabi.

ETEM EKEN (Çorum) — Komşular birbirini mi öldürdü Malatya'da?

SADİ SOMUNCUOĞLU (Devamla) ...Değilmiş gibi, ortaya bir de kent halkı çıkararak, gerçekler tahrif edilmiştir.

Yine aynı bültenin başka bir cümlesini okuyorum :

«MHP ve çeşitli sağ fraksiyonların sloganlarını bağıran terürist gruplar, bu arada aralarında polis otomobillerinin de bulunduğu birçok aracı da tahrip etmişlerdir.»

Şimdi, «Belediye Başkanının öldürülmesini bahane ederek terör yaratıldı» ifadesinin, ajans bülteninde niçin yer aldığı açıkça görülmüyor mu? Maksat, gerçekleri gizlemek ve ideolojik rakip sayılan Milliyetçi Hareket Partisi ve öteki partileri kötülemek için yalana başvurularak, ajans alet edilmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi eski Malatya belediye başkanı bile, Hükümeti, olayların çıkmasında kabahatli bulduğu halde; Anadolu Ajansı, onun üzerine toz kondurma-

dan başka siyasi partilere olayların günahını yıkmanın gayretine düşmüştür. Böyle tarafsızlık olmaz.

Anadolu Ajansını işgal eden bir avuç aşırı solcu militan, boyunu aşan tertiplere girişmekten, ideolojik maksatlarla vatandaşları birbirine düşürecek korkunç yalanları uydurmaktan çekinmemiştir.

Yukarıdaki cümleler ajansın Malatya muhabirine ait değildir. Ankara'da işgalci ve aşırı solcu bir idare meclisi üyesinin, masa başında yaptığı saplamalardır. Masa başında bu ilaveler yapılmıştır.

Sayın üyeler, Malatya olayıyla ilgili olarak Ajans bülteninden bir cümle daha okumak isterim bakın ne deniyor :

«Malatya'daki kargaşa tek taraflı olarak başlamış, yine tek yönlü saldırı biçiminde boyutlanmıştır.»

Kanunsuz metodlarla 58 yıllık şerefli bir geçmişi bulunan ve tarafsızlığı kesin olarak belli olan Anadolu Ajansını ele geçiren işgalciler; niçin çıktığı, nasıl başladığı ve hangi boyutlara vardığı hakkında herkesin açık ve kesin bilgisi bulunan Malatya olayını, ancak Tass Ajansının yorumlayabileceği şekilde, tehlikeli tertiplerle millete sunmaya çalışıyor. Malatya hadisesi, sanki sevilen ve milliyetçi şahsiyetiyle ün yapmış bulunan Hamit Fendoğlu ve yakınlarına yapılan kahpece bir suikastla başlamamış gibi, ajans bülteninde, «Tek taraflı olarak başlamış, tek yönlü saldırı biçiminde boyutlanmıştır» denebilmektedir.

Sayın üyeler, aslında işgalcilerin Malatya olayını nasıl gösterdiklerine bakarak, bunların ne yapmak istediklerini anlamak mümkündür. Ama biz bu misalleri biraz daha çoğaltmak isteriz. Haberlere konulan ambargoya bir misal verelim :

Polis Birliği Derneği Genel Sekreteri, Malatya'da dernek şubesinin tahrip edilmesi, şube açmak isteyen üyelerine idari baskı yapılması üzerine bir beyanat veriyor. Anadolu Ajansı muhabiri bu beyanatı haber haline getiriyor; ama işgalciler bu haberin bültende yer almasını önlüyor. Sebep olarak da «Bu dernek henüz küçük» deniliyor; ama yine Ajans bülteninde bu küçük denilen derneğin aleyhine, isim verilerek bir haber yer alabiliyor; hem de tesadüfe bakınız ki, küçük bir parti demeye bile dilimizin varmadığı Sosyalist Devrim Partisi Başkanlık Bürosunun açıklamasıyla Pol - Bir suçlanıyor. Ajansın haber başlığını okuyorum : «Ülkücü Polislerin Komando yerini aldığı ileri sürüldü.» Haber metninden bir cümle daha okuyorum: «Sosyalist Devrim Partisi Başkanlık Bürosu bugün bir açıklama yaparak, Malatya il binalarını basan Ülkücü Polis Birliği Mensubu polislerin 6 partiliyi karakola götürdüğünü bildirmiştir.» Bir kere «Ülkücü Polis Birliği» diye bir teşkilât yoktur. Resmi hüviyetli bir ajans buna en azından dikkat etmek zorundadır.

Sayın üyeler, bu derneğin beyanatını, «küçük» diye bülteden çıkaracaksınız; ama küçüğün küçüğü, ne idüğü malum bir partinin bu derneğe yönelttiği ağır suçlamaları bültenlerinizde yayınlayacaksınız, sonra da; tarafsızlıktan, objektif haber vermekten söz edeceksiniz.

Tarafsız olan Anadolu Ajansının Marksist bir çizgiye kaydırılmak istendiğini, bu ideoloji namına bu kuruluşun heba edildiğini görmemek mümkün değildir.

Kısa kısa örneklere devam edelim. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Ankara'da bir yürüyüş ve miting yaptık; adı, «Zulüme, işkenceye, kıyıma, bölücülüğe ve komünizme karşı uyarı yürüyüş ve mitingi» idi. Bu miting haberini Anadolu Ajansının masa başı işgalcisi, cüretinin ve kabiliyetinin yetebildiği kadar tahrif ederek vermiştir. Tahrifat, yürüyüşün adından başlamıştır. Bakınız bültende yukarıda kaydettiğim isim nasıl değişmiş: «MHP nin düzenlediği gösteri yürüyüşü başladı» Cümle aynen budur ve metin içerisinde de böyle kullanılmıştır. Ajans muhabiri tarafından saat 10'da verilen yürüyüşün başladığına dair haber, 11,45'te bültene geçmiştir. Mitingin asaletini ve haşmetini gölgelemek maksadıyla, «yürüyüşte saz takımının bulunduğunu» bildiren ajans bülteninde açıkça yalan söylenmiştir. Çünkü, muhabirin verdiği haberde böyle bir bilgi yoktur; masa başından bu ilaveler tertipçiler tarafından yapılmıştır. Yarım milyona yakın vatandaşın katıldığı, heyecan ve ilgi bakımından emsalsiz bir şekilde yapılan yürüyüş ve mitingden, grupların saat 15.00'ten itibaren dağılmaya başladığı, yine Anadolu Ajansının bülteninde yer almıştır. Bu tamamen yalan ve masa başı tahrifatın başka bir örneğidir. Mitingi takip eden ajans muhabiri, bunları bildirmediği halde, işgalci ve aşırı solcu militan bu marifetleri masa başında çevirebilmektedir.

Bir örnek veriyorum: Hamit Fendoğlu'nun öldürülmesi ve Hükümet yetkililerinin gerçek suçluları gizleme gayretine düşmesi, MHP'nin yalan tertiplerle zan altında bırakılmak istenmesi üzerine, Genel Başkanımız Sayın Alparslan Türkeş bir basın toplantısı yaptı. Saat 11.00'de yapılan basın toplantısı, Anadolu Ajansının bülteninde 4 saat sonra, yani 16,10'da yer aldı; hem de basın toplantısı metninin esası kay-

bolacak şekilde ve kısacık verilmek kaydıyla. Halbuki liderlerin basın toplantıları, tamamına yakın kısmıyla verilir ve isteyen gazete istediği kısmını buradan alırdı. Şimdi Ajansın bülteni, hem gazetelerin Anadolu baskısı yapıldıktan sonra, hem de basın toplantısı metni olmadığı için gazetelerin işine yaramamıştır. Zaten böylesine aşırı sola angaje edilen Ajansa karşı, hiçbir gazetecide güven de kalmamıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi ortak grupunda konuşan Sayın Ecevit'e ait şu cümle, Anadolu Ajansının bülteninde yer aldı: «Kadrolaşma ağır yürüyor. Belli hizmetleri süratle halledemiyoruz. Bu nedenle A'dan Z'ye değişiklik yapılmalıdır.» (CHP sıralarından «Doğru» sesleri) Doğru mu?.. Biraz sonra cevabını Genel Başkanınız verecek; siz mi yalansınız, bu mu yalan?..

Bu haber bültenlerde yer aldıktan sonra, Sayın Ecevit'in şu açıklaması da yine bültenlerde yer alıyor. Sayın Ecevit şöyle diyor: «A'dan Z'ye kadar» tabiri benim değildir.

EROL TUNCER (Gümüşhane) — Bu da doğru.

SADİ SOMUNCUOĞLU (Devamla) — «Bu tabiri ben kullanmadım.»

EROL TUNCER (Gümüşhane) — Doğru.

SADİ SOMUNCUOĞLU (Devamla) — Kim yalan söyliiyor?.. (CHP sıralarından «Sen» sesleri) Anadolu Ajansı mı, Sayı Bülent Ecevit mi, yoksa şurada her ikisine de «doğru» diyen bazı üyeler mi?..

Anadolu Ajansının militanlarının kanunları çiğneyerek, kendilerine verilen hizmetin karşılığındaki cüret ve tahribatı elbette bu kadar da değildir.

Sayın üyeler, Anadolu Ajansı işgale uğradığından bu yana yapılanlar sayılmakla bitmez. Çünkü yukarıda sıraladığım örnekler, her gün ve her haber için geçerlidir. O halde, 58 yıldır ilk defa rastlanan, bu Ajansın tarafsızlığını ortadan kaldıran, yalan ve yanlış haber imal eden, milli bir kuruluşu Marksist ideolojinin aleti yapmak isteyen; haberleri, olayları tahrif eden, geciktirerek yayınlayan tutum ile bu tarihi kurum sönmek üzeredir.

Bütün basın mensupları, artık bu Ajansa itimat etmemektedirler. Zaten haber yönünden çok kısırlaşmış bulunan ve ciddi gazetelerin, tirajı yüksek gazetelerin kaynak olarak haberlerini hiç kullanmamaya başladıkları bu Ajansın sönmesiyle kurumasıyla milli bir müessese daha ortadan yok olup gidecektir.

Biraz önce konuşan Cumhuriyet Halk Partisi Sözcüsü, Anadolu Ajansı Genel Kurulunun 3 Mayısta tekrar toplanacağından söz etti. Biz buradan şu neticeyi çıkarttık: Mevcut yönetim kurulunun kanunsuzluğu böylece tescil edilmekte ve onu kanuni bir biçime sokmak için daha kongresi - eğer iddia edildiği gibi kanuni ise - bir ay önce yapılmış bir Ajans, tekrar kongreye götürülmektedir.

Bu Ajansı işgal edenler kanunları, Anayasayı çiğnememiş olsalar bile, suç işlememiş olsalar bile, bu halleriyle bu tarihi ve milli müessesenin başında bir saat dahi kalmamalıdırlar. Bu müessesenin yaşamasını isteyenler, memleketimizin menfaatini savunanlar, devletin parasıyla beslenen bir şirket tarafından memlekette kargaşalık yaratılmasını zararlı sayanlar, bu işgalcilerin burada kalmasına razı olamazlar.

Cumhuriyet Halk Partisi dışındaki partilerin haberlerine ambargo konuyor, haberleri tahrip ediliyor veya geç veriliyor diye CHP yöneticilerinin bu durumu, siyasi menfaatleri bakımından uygun bulmaları ve böylece de işgalcileri desteklemeleri her sahada görülen ve affı mümkün olmayan tehlikeli bir haldir.

Anadolu Ajansı âdeta bir parti gibi çalışmaya başlamıştır. TRT'de de muhalefetin, özellikle milliyetçi düşüncenin sesi kısılmıştır. TRT'den sonra Anadolu Ajansı da solcu iktidarın bir organı haline getirilmiştir. Böylece iktidarını sürdürebileceğini sananlar, Türkiye'yi aşırı sol hedeflere götürebileceğini hesaplayanlar, çok kötü şekilde yanılmaktadırlar. Bunlar yakın tarihimizi bilseler ve hatırlasalardı, böyle bir gidişin kendi aleyhlerine olduğunu elbette bileceklerdir.

Solcu CHP iktidarı her yerde kanun ve nizam tanımıyor, ılımlı CHP'lilik de artık geçmez akçe haline gelmiş. Komünist ve bölücülerle ve bunların kuruluşlarıyla devleti, özel kuruluşları büyük bir acelecilikle işgale devam ediyorlar. Devam ediyorlar, ama bu iktidar muhalefeti susturuyorum, milliyetçi düşünceyi karakollarda bir avuç anarşist ruhlu polisle eziyorum, her kurumu zaptediyorum derken, kendisinin yok olduğundan habersiz görünüyor.

Milletin bütün bu zorbalıkları, kanunsuzlukları ve insan haklarını hiçe sayan işgalcileri görmediğini, görse de bunun önemli olmadığını sananlar, elbette uzak olmayan bir vadede milletten öyle bir cevap alacaklardır ki, bir 1950 sonrası kadar zaman kendilerine gelebilmeleri için yetmeyecektir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu duygu ve düşüncelerin ışığı altında, Gensorunun açılması için

oy kullanacağımızı belirtir, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (MHP ve AP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Somuncuoğlu.

Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun, buyurunuz efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, süreniz 20 dakikadır.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV ÇOŞKUN (İzmir) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; Anadolu Ajansı hakkında verilen bu Gensoru önergesi dolayısıyla, Hükümet adına huzurunuzda arzı cevap etmek için bulunuyorum.

Anadolu Ajansı hakkında böyle bir Gensoru verildiği için, önergeyi imzalayan arkadaşlarıma yürekten teşekkür etmek isterim. Çünkü, bu konu 3 aydan beri kamuoyunu ilgilendiriyor, kamuoyunda bu konuda uzun basın toplantıları yapılıyor, olaylar tersine çevriliyor; fakat biz devlet ciddiyeti içerisinde bunların hiçbirisine cevap vermiyoruz. Cevap vermiyoruz, çünkü olaylar onlara gereken cevabı veriyor.. (AP sıralarından gülüşmeler.)

Bu önerge ile bana tüm olayları açıklamak, kamuoyunda meseleleri irdelemek olanağını verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Anadolu Ajansı hakkında verilen önerge, aslında Anadolu Ajansının tarafsız bir yönetime kavuşturulmasından, onurlu bir yönetim anlayışının egemen kılınmasından telaşa düşmenin bir sonucudur.

Bu telaşın belirtilerinden birisi, bugün huzurunuzda görüşülen Gensoru, ne kadar ilginçtir ki, Anadolu Ajansını yıllardır keyfi bir biçimde yönetilmesine ses çıkarmayanlar ve göz yumanlar tarafından verilmiştir ve yine ne kadar ilginçtir ki, bu Gensorunun hemen ilk paragraflarında TRT konusuna da değinilmektedir.

TRT'yi yıllarca tarafsızlık rayından çıkaranlar, yıllarca bu konuda Danıştay kararlarını çiğneyerek TRT'yi işgal altında tutanlar, yargı organlarının ve Danıştayın kararlarını uygulamayanlar, yine ne ilginçtir ki, şimdi bizi TRT'ye ambargo koymak ve Anadolu Ajansını işgal etmekle suçluyorlar. Gerçekleri bu derece tersine çevirme çabası aslında çaresizliğin eseridir.

Sayın üyeler, izin verirseniz sözlerime şöyle başlamak istiyorum : Anadolu Ajansı nedir ve Anadolu Ajansı kimindir?

Anadolu Ajansı 1 . 3 . 1920 tarihinde kurulmuştur. Ajansın amacı, Büyük Atatürk'ün önderliğinde yürütülen Ulusal Egemenlik Savaşımızın kökenini, gerekçesini dünyaya yaymaktı, bu büyük savaşın gereğine ve gerçekçiliğine tüm dünyayı inandırmaktı, Türkiye'nin, ulusumuzun sesini dünyaya duyurmaktı.

Anadolu Ajansının hukuksal yapısına gelince: Anadolu Ajansı bir Anonim Şirkettir. Ajansın 2 000 hissesi vardır; bunun 955 hissesi Hazinenindir, Hazinenin paritmuanındadır, yani halkındır, milletindir, toplumundur. Geri kalan 1 045 hisse, nama huharrer olarak şahıslara dağıtılmıştır.

Bir Anonim Şirket olan Ajans, Türk Ticaret Yasasının hükümlerine tabidir; layüsel değildir, otonom değildir, kendi başına hareket edemez. Bugüne kadar da Devletten daima yardım görmüştür. 100 milyonları aşan malları Devlet Bütçesine konulan ödeneklerle sağlanmıştır. Burada çalışan emekçilerin maaşları Devlet Bütçesinden karşılanmıştır.

Daha sonra çıkarılan bir kanunla, Anadolu Ajansının malları devlet malı sayılmış ve aynı 57 sayılı Yasanın 2 nci maddesine göre de, Anadolu Ajansının personeli, Türk Ceza Kanununun uygulamasında «memur» sayılmıştır.

Bu derece önemli bir kuruluş; Devletin hissesi 955, kişilerin hissesi 1 045, fakat 1920 yılından bugüne kadar kişilerin elinde bulunan hisseler, hisse senetleri, zaman içerisinde kaybolmuş, pek çoğu mirasçılara intikal etmemiştir. Bu hisselerin büyük çoğunluğunun nerede olduğu bugün bilinmemektedir.

Bu arada, Anadolu Ajansının bugünkü statüsüne bakalım :

Yüksek malumunuz olduğu üzere, yeni Ticaret Yasası, 1 Ocak 1957 tarihinde yürürlüğe girdi. Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi gayet açık, diyor ki: «Tüm anonim ortaklıklar, esas mukavelelerini 2 yıl içinde bu yeni Yasaya uydurmak zorundadırlar.» Fakat Anadolu Ajansı 1950 yılından 1960 yılına kadar bu yasanın bu hükmünü yerine getirmiyor ve bu hükme göre münfesih sayılması gereken Anadolu Ajansı, özellikle, yine Ticaret Kanununun 272 nci maddesinde, her şirketin bu yasa gereğince 500 bin lira sermayesi olması gerekiyor, halbuki o güne kadar Anadolu Ajansının sermayesi 20 bin lira. Bu sermaye zorunluluğundan Anadolu Ajansını kurtarmak amacıyla 1960 yılında bir yasa çıkarılıyor. Yasanın matlabı gayet açık, Anadolu Ajansını Ticaret Kanununun 272 nci maddesinden beri kılmak için çıkarılan bir kanundur.

Şimdi arkadaşlar, bütün bunlara rağmen, Anadolu Ajansı eski nizamnamesini sürdürüyor. Sermaye

konusunda çıkarılan bu yasaya kendini uydurmaması bir yana, yeni Ticaret Kanununun amir hükümlerini yerine getirmiyor ve faaliyetlerini bu derece bu şekilde yürütüyor.

Ortakları belli değil, pay senetlerinin kimden kime geçtiği belli değil. Yalnız birkaç kişi, birkaç hisse senedine sahip olmuş ve nizamnamenin bazı maddeleri Ticaret Kanununun esaslarına uydurulmadığı için ve nizamname, her ne kadar hisse olursa olsun, «10 oydan fazla oyu olamaz» hükmünü getirdiği için ve bu hüküm de Ticaret Kanununun amir hükmü olan, her paya bir oy hükmüyle değişmediği için, birkaç kişi gelmişler, daima kongrelere hâkim olmuşlar ve Hazinenin oylarını bir kenara itmesini bilmişler. Böylece Ajans 15 yıldır - tabirimi mazur görünüz - Adalet Partisinin bir ajansı olarak çalışmış. Büyük Atatürk'ün, Türkiye'nin sesini dışarıya duyurmak için kurduğu bu Ajans son 10 yıldır, hatta son 10 yıldır Adalet Partisinin de değil, Demirel ailesinin ajansı haline getirilmiştir. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri) Cumhuriyet Halk Partisi Grup sözcüsü değerli arkadaşım sayın Sadullah Usumi burada meseleyi ortaya koydular. Carter - Demirel görüşmesinde masayı yumruklamak gibi çocukların bile güleceği haberleri geçerek, devlet ajansının ciddiyetini zedeleyen hareketlerin içine girebilmiştir.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) — Mahkeme kararından da bahset.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV ÇOŞKUN (Devamla) — Şimdi arkadaşlar, mademki arkadaşlarım «mahkeme kararından bahset» diyor, şimdi gerek Gensorudaki iddialara, gerekse muhalefet sözcülerinin iddialarına gelmek istiyorum. Madem öyle, oraya geleyim.

Ne olmuş? Anadolu Ajansı Genel Kurulu toplanmış. Eski yönetim kurulu kongreyi toplamış, kongrede eski yönetim kurulu azledilmiş, yeni yönetim kurulu seçilmiş. Türk siyaset hayatında çok ünlü olan bir parti lideri, bir parti genel başkanı bu durumla karşı karşıya kalsaydı, bu kürsüden aynen şöyle söylerdi: «Kongre yapıldı. Dün bir yönetim vardı, bugün bir yönetim var. Dün dündü, bugün bugündür...» (CHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Fakat bu siyaset anlayışına karşı olduğumuz için, biz böyle söylemeyeceğiz. Şimdi size bütün açıklığıyla; dün ne idi, kongrede ne oldu, bugün nedir, bunu açıklamak istiyorum; Hem Gensoruda, hem sayın muhalefet sözcülerinin iddialarında neler söyleniyor?.. Deniyor ki (ana iddialar bunlar) : «Hisseler devredilemez, hisseleri devrettiniz», «Anadolu Ajansının statüsü değiştirilemez, statüyü değiştirdiniz», «Bütçeden para veriliyordu, bütçedeki parayı kesemezsiniz.»

Şimdi arkadaşlarım, tüm iddialar herhalde bunun üzerinde toplanıyor. Bu noktada size, fotokopisi elimde olan ve isteyen Adalet Partili arkadaşıma fotokopisini hemen vereceğim bir vesikadan söz etmek istiyorum. Çok ilginç bir vesika. Anadolu Ajansının eski Muhasebe Müdürü Muhittin Erener, Adalet Partisinin iktidarında, 6 . 6 . 1975 günü Maliye Bakanlığına başvurarak Ajans ile ilgili bazı iddialarda bulunuyor. Ve bu iddiaların denetiminin yapılmasını istiyor. Maliye Bakanlığı, maliye müfettişi Sayın Raşit Alpay'ı bu işle görevlendirir. Maliye müfettişi Alpay 2 Ağustos 1977 gün ve 1 sayılı raporunu verir ve bu raporunda yaptığı incelemeleri şu şekilde özetliyor: Anadolu Ajansı Yönetim Kurulunun Ajansın nizamnamesine uymadığını, Yönetim Kurulu içinde şirket ananizamnamesinde yazılı olan hükümler gereğince, pay sahibi bulunmayanların olduğunu, bu nedenle yönetim kurulu kararlarının geçersiz sayılması gerektiğini belirtiyor. Bu rapor Adalet Partisinin sayın Maliye Bakanı ve ciddiyetine inandığımız Sayın Cihat Bilgehan'a bir yazıyla sunuluyor. Hazine Genel Müdürlüğünün Bakana yazdığı yazının sayısını okuyorum: «52340-7-273».

Ve bu yazıda şu öneriler yer alıyor :

1. Ajansın hazine paylarının İktisadi Devlet Teşekküllerine aktarılması,

2. Ajansın yeni Ticaret Yasasına göre yönetilmesini engelleyen 7 sayılı Yasanın değiştirilmesi,

3. Haber satın alma adı altında Turizm ve Tanıtma Bakanlığından yapılan ödemenin durdurulması».

Hazine Genel Müdürlüğünün bu önerileri Sayın Maliye Bakanı Cihat Bilgehan'ın önüne 7 Eylül 1977 günü getirilir, Sayın Bilgehan 9 Eylül 1977 günü bu raporun altına kendi el yazısıyla muvafık, yani uygundur ibaresini koyar. Yani, 1-2 ay daha yeni Ecevit Hükümeti yetişmese idi, Sayın Bilgehan kendi imzasını attığına göre, Anadolu Ajansını düzeltecekti ve Anadolu Ajansını, Adalet Partisinin de şikâyet ettiği Atilla Onuk'tan kurtaracaktı.

Şimdi, bu iddiaları öne süren sayın Adalet Partisi sözcüsü burada, «hisseler devredilmez» diyor ve önerge de öyle söylüyor; ama Adalet Partisinin Sayın Maliye Bakanı, Maliyenin uzmanlarının, müfettişlerinin ve Hazine Genel Müdürlüğünün verdiği ra-

pora göre, «955 hissenin 855'nin Kamu İktisadi Teşebbüslerine devredilmesinin muvafık olduğuna» imza atıyor. Biz ne yapmışız? Biz o 955'ten ancak 300' nü devretmişiz.

Arkadaşlar, bu devrin yasal statüsüne bakalım. 1 Mart 1978 günü ve 16215 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bütçe Yasasının 67/B maddesi bakın ne diyor: «Hazinenin ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinin sermaye paylarını diğer Kamu İktisadi Teşebbüslerine devrettirmeye ve onlar tarafından devraldırmaya kim yetkili? Hazine yetkili.

Arkadaşlar, şimdi hukuk nizamında önce Anayasa, sonra kanun, sonra nizamnameler, ondan sonra da şirketlerin nizamnameleri gelir. Bu Bütçe Yasasını Yüce Meclis kabul etti. Bütçe Yasasının kabul ettiği bu kurala, Anadolu Ajansının, 50 yıl önce çıkmış, özel hukuk hükümlerine göre koyduğu nizamnamenin bir maddesi bu yasanın bu kuralına karşı çıkabilir mi? Aranızda bunu iddia edecek bir hukukçu varsa ben sözlerimi burada bitiririm. (AP sıralarından «Hukukçular karar vermiş zaten» sesleri)

Arkadaşlar, kimi kime şikâyet ediyorsunuz, Yasama Meclisini Yasama Meclisine mi şikâyet ediyorsunuz? Yasama Meclisinden çıkan bu yasayla biz bu devri yaptık.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) — Mahkeme karar vermiş.

MÜFİT BAYRAKTAR (Bolu) — Hani saygılıydınız mahkeme kararlarına?

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV ÇOŞKUN (Devamla) — Arkadaşım, size şunu söyleyeyim : Mahkeme bu konuda karar vermedi; Mahkemenin ne konuda karar verdiğini biraz sonra anlatacağım size. Mahkemenin kararından sonra ben bunları devrettim, biliyor musunuz? Ya Atillâ Onuk size iyi malumat vermiyor yahut ta meseleyi incelemiyorsunuz.

Arkadaşlar, bütçeden verilen paraya gelince; bütçeden Anadolu Ajansının ödenekleri kesilmemiştir. Anadolu Ajansına ait konulan 35 milyon liradan, «Anadolu Ajansına defaten ödenecektir» sözü çıkarılmıştır. Yoksa, Anadolu Ajansındaki emekçilerin hakları her ay ödenmektedir. Hatta, Anadolu Ajansını işgalden kurtardığımız zaman şunu gördük; Anadolu Ajansının eski Genel Müdürü, Ajansta çalışan emekçilerin bugüne kadar birikmiş kıdem tazminatlarını ödememiş, ama kendisi için, kendi kendine 800 bin liralık bir çek imzalayarak, kendisinin kıdem tazminatını almıştır. Bu paraları nereden alıyor? Biz ödenekleri yine veriyoruz. Bunun da yasal dayanağı vardır; 50 yıldan beri Anadolu Ajansının ödeneği bütçeye hizmet alımları faslından konmaktadır. Yalnız, 1975 yılında «Anadolu Ajansı» ibaresi eklenmiştir, bu da yasaya aykırıdır; bu nedenle Bütçe Yasasından bunu çıkardık.

Arkadaşlar, Sayın Adalet Partisi Sözcüsü Ramazan Çalışkan, «hisselerin devri bir hilei şeriyedir» diyor. Hukukçu olan bu arkadaşıma Bütçe Yasasının 67 nci maddesinin (b) fıkrasını ithaf ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakan, 1 dakikanız kalmıştır efendim. Ancak, 7 dakika daha konuşabilme hakkı veriyorum, lütfen...

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi efendim, yine Sayın Ramazan Çalışkan, «kongrede seçim maddesi yokken nasıl seçim yapılır; azil maddesi yokken nasıl azil yapılır» diyor.

Arkadaşlar, Ramazan Çalışkan arkadaşım bu kürsüden konuşurken, kendisini Hükümet sırasında dinliyordum. Gözüm ısırdı, derhal görevlilere, bir Meclis albümü getirmelerini söyledim. Meclis albümünde baktım ki, Sayın Ramazan Çalışkan 1936 doğumlu ve İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olmuş. Yani benim İstanbul Hukuk Fakültesinde okuduğum sıralarda o da İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olmuş; aynı devrenin öğrencileriyiz. Kendi kendime, İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olan bu arkadaşım nasıl oluyor da «Anonim ortaklıklarda, seçim maddesi yokken seçim yapılmaz» diyebiliyor, diye düşündüm. Rahmetli Ticaret Hukuku Ordinaryüs Profesörü Halil Arslanlı'yı düşündüm, Profesör Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nu düşündüm; sanıyorum ki, o devirlerde okudu. Kendisine Ticaret Yasasının 316 ncı maddesini şurada okuyorum.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) — Şahsiyet yapıyorsun.

BAŞKAN — Sayın Bakan, devam ediniz siz efendim. Sataşmalara cevap vermeyiniz, devam ediniz.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Bakın, 316 ncı maddesi ne diyor: «İdare meclis azaları, esas mukavele ile tayin edilmiş olsalar dahi, umumi heyet kararıyla azlolunabilirler.» Kesin, sarih. Umumi heyet toplanmış, umumi heyeti yönetim kurulu başkanı açmış, daha sonra, «Biz yarım saat içeri girelim» demiş ve kongreyi terk etmiş. Bu arada, umumi heyette en fazla

oy sahibi olan Hazinenin temsilcisi umumi heyetin başkanı seçilmiş ve yeni bir önerge gelmiş, Ticaret Kanununun 316 ncı maddesine göre eski yönetim kurulu azledilmiş. Var mı bunda başka bir şey? (AP sıralarından «var var» sesleri, gürültüler, CHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Şimdi arkadaşlar, 316 ncı maddeye göre azledilen bir yönetim kurulu azledilince, o şirketin tüzel kişiliği ortadan kalkar, yeni bir yönetim kurulu seçmek zorundasınız. Ticaret Kanunu böyle söylüyor. İşte o zaman yeni bir yönetim kurulu seçilmiştir arkadaşlar.

MÜFİT BAYRAKTAR (Bolu) — Hani kanunlara saygılıydın?

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Kanunlara saygılıyız; 316 ncı madde.

Arkadaşlar, Sayın Gıyasettin Karaca'nın, bu önergeyle hiç bir ilgisi olmayan iddialarına burada cevap verecek değilim. Sadece bir cümleyle şunu söylemek istiyorum: Sayın Gıyasettin Karaca, anarşiden ve Devletin buna hâkim olamadığından söz etti. (AP sıralarından «yalan mı yalan mı» sesleri, gürültüler) Sizin devrinizde de anarşi vardı, failleri yakalanmazdı, şimdi de anarşi var ama, failleri teker teker yakalamıyor. İşte fark burada. (CHP sıralarından alkışlar, AP sıralarından gürültüler)

Sayın arkadaşlarım, Milliyetçi Hareket Partisi adına konuşan Sayın Sadi Somuncuoğlu'nun sözlerini dikkatle inceledim. Adalet Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi liderlerinin 6 Nisan 1978'deki, Anadolu Ajansının yıldönümü dolayısıyla gönderdikleri mesajların çok kısa verildiğini belirtiyor. Bu mesajlar şu şekilde gönderilmiştir : «Anadolu Ajansının yasal Genel Müdürü Atilla Onuk» diye başlayan bu mesajların o kısımları konmamıştır arkadaşlarım. Çünkü, Anadolu Ajansının yasal müdürü Atilla Onuk değildir; Anadolu Ajansının yasal genel müdürü, kongreden geçen, yönetim kurulunun seçtiği genel müdürdür.

İkinci bir iddia; masa başında haberler yazıldığı iddiasıdır. Sözcü, Malatya olayları verilirken, «Belediye Başkanının öldürülmesi bahane edilerek» şeklindeki bir cümle ve «bahane» kelimesi üzerinde durdu, bunun yorum olduğunu söyledi ve bunun Milliyetçi Hareket Partisini kötülemek olduğunu iddia etti.

Şimdi arkadaşlarım, bu haberde ben Milliyetçi Hareket Partisinin nasıl kötülendiğini anlayamadım. Tabirimi mazur görünüz, burada, Anadoludaki bir sözü sarf etmek istemiyorum; ama burada, alınganlığın bu derecesini anlayamadığımı ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakan, 2 dakikanız kaldı, rica ediyorum efendim, toparlayın.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Efendim, bir husus daha var. Sayın Milliyetçi Hareket Partisi Sözcüsü, Sayın Türkeş'in saat 10.30'da yaptığı basın toplantısına, 16.10'da yer verildiğini söyledi. Bunu da tetkik ettim; evet, doğrudur, 16.10'da yer verilmiştir. Fakat, o gün Ankara'da elektrikler 3,5 saat kesildi; Anadolu Ajansının jeneratörünü çalıştırmak istedik (çünkü o gün bu konu bana geldi arkadaşlarım), jeneratörün 1,5 yıldır aküsünün olmadığını tespit ettik. Dikkat edin, nasıl bir enkaz devraldığımıza. O gün derhal bir akü alınmıştır ve elektrikler gelmediği halde jeneratörün aküsü alınarak, Türkeş'in basın toplantısı verilmiştir. (AP sıralarından gülüşmeler, alkışlar).

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen toparlamanızı rica ediyorum efendim. Lütfen...

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Şimdi, arkadaşlar, yalnız, Sayın Milliyetçi Hareket Partisi Sözcüsünün şu sözlerine dokunmak istiyorum : Anadolu Ajansına maalesef bu Yüce Meclisin kürsüsünde, «TASS Ajansı gibi, Pravda gibi» diye benzetmelerde bulundu. Bu sözlerin Gensoruyla hiçbir ilgisi yoktur. Buna rağmen, basında çalışan, sizin zamanınızda Anadolu Ajansına alınarak halen Anadolu Ajansında görev yapan emekçileri korumak için şunu söylemek istiyorum...

SADİ SOMUNCUOĞLU (Niğde) — Onlara sözümüz yok.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Anadolu Ajansında ne TASS'a, ne de Pravda'ya benzeyen insanlar vardır; üzüntülerimi ifade etmek isterim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, rica ediyorum, lütfen.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Bitiriyorum efendim.

Şimdi, arkadaşlarım, size, sözlerimin sonunda bir mahkeme kararından söz etmek istiyorum :

Anadolu Ajansının bugünkü sakat statüsü şuradan geliyor : 955 hissesi olan Hazine 10 oyla temsil edilirken, şuradan buradan toparlanan 75 hisseye 7 oy veriliyordu. Bunu, dünyanın hiçbir yerindeki hiçbir hukuk nizamı kabul edemez, koruyamaz. Bu-

nun için, Türk Ticaret Kanununun 373 ncü maddesi de sarihtir; her oya bir pay. Hiçbir pay oydan... (AP sıralarından gürültüler).

BAHRİ DAĞDAŞ (Kars) — Her oya bir bakanlık.

BAŞKAN — Lütfen, lütfen sayın üyeler, rica ediyorum.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Bakın 373 ncü madde ne diyor : «Her hisse senedi...» (AP sıralarından gürültüler).

BAŞKAN — Beyan buyurun da bağlayın Sayın Bakan. Rica ediyorum, lütfen.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — «Her hisse senedi en az bir rey hakkı verir.»

BAHRİ DAĞDAŞ (Kars) — 7 sayılı Kanun...

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — 7 sayılı Kanun... Sayın Dağdaş, ben sizi severim ve hürmetim vardır. Sizden şunu rica ediyorum : Lütfen, size bir tane şimdi yerimden 7 sayılı Kanunu göndereceğim, 7 sayılı Kanun şunu söyler, matlabı, başı şudur : Anadolu Ajansını Türk Ticaret Kanununun 272 nci maddesinden alıkoyar. 272 nci madde nedir; sermaye maddesidir. Başka bir şey değil.

Arkadaşlar, siz yargıya inanıyorsanız, mahkemeye inanıyorsanız, şunu söyleyeyim size...

GÜNGÖR HUN (Sakarya) — Sen inanmadın ki yargıya.

BAŞKAN — Sayın Bakan rica ediyorum efendim, rica ediyorum. Bağlayın, rica ediyorum efendim. (AP sıralarından gürültüler). Rica ediyorum.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Şimdi efendim, sizlere cevap vermekle vakit geçirecek değilim. Yalnız, Anadolu Ajansı hakkında gerçekleri ortaya koymak olanağını bulduğum için memnunum. Bu gerçekleri ortaya koymama devam edeceğim. Anadolu Ajansında hissesi olan, 5 hissesi olan bir vatandaş mahkemeye müracaat etti; «Bu nizamnameye göre 10 hissesi olan ancak kongreye girebilir. Bu kanunsuzdur. Benim 5 hissem var, 5 hisseye sahip olarak kongreye girmem lazım» dedi. Arkasından bir başka Anadolu Ajansı ortağı, 30 hissesi olan Sayın Baysu yine mahkemeye müracaat ederek şunu söyledi : «30 hissem var. Beni kongreye alıyorlar; fakat 3 oy hakkı veriyorlar. Bu, Ticaret Kanununa aykırıdır. Bunun Ticaret Kanununa aykırı olduğunu, 373 ncü maddeye aykırı olduğunu tespit ediniz» diye mahkemeye müracaat etti. Mahkeme, İstanbul 10 ncu Sulh Mahkemesi Yargıçlığı, kendi resen bir bilirkişi heyeti teşekkül ettirdi. Bu bilirkişi heyetinde...

BAŞKAN — Sayın Bakan, rica ediyorum, lütfen bağlayın.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Sayın Başkanım, bunu bağlıyorum, bundan sonra bir başka konuya girmeyeceğim.

BAŞKAN — Lütfen bağlayın efendim.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Hemen bağlıyorum efendim.

Mahkeme resen bir bilirkişi heyeti teşekkül ettirdi ve bu bilirkişi heyetinde bir ticaret hukuku profesörü, bir medeni hukuk doçenti ve bir idare hukuku doçenti var. Konuyu tetkik ettiler ve Ticaret Kanununa göre bu iddiaların üzerinde durdular, 8 sayfalık bir rapor yazdılar, raporu mahkemeye tevdi ettiler. Rapor diyor ki...

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Beraberce yazdınız.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — O sizin adetinizdir.

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Beraber yazdınız.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Sizin adetinizdir o.

BAŞKAN — Lütfen Sayın Bakan, lütfen.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Etem Ezgü, ben seni bilirim, senin adetindir o.

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Sen yazdın.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Senin adetindir. Harp - İşte neler yaptığını bilirim senin. (CHP ve AP sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler).

BAŞKAN — Sayın Bakan, rica ediyorum.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Evet sayın arkadaşlarım, mahkemenin kararları kendilerini incitmeye başladığı zaman, tabii ki böyle olacak. (Gürültüler).

Aziz arkadaşlarım, sükunetle meseleleri ortaya koyuyoruz. Meselelerin fikri yapısını, yargıcın, mahkemeden alınan kararlarını ortaya getiriyoruz.

BAŞKAN — Tamam efendim, rica ediyorum, lütfen bağlayın. Lütfen bağlayınız.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Sulh Mahkemesinin tespit ettiği bu bilirkişiler konuyu tetkik ettiler ve şu hükme vardılar :

Ticaret Kanunu, anonim ortaklıklar hakkında, kesin zorunluluğu olan, uyulması zaruri olan bazı maddeler getirmiştir. Bu maddelerden birisi de 373 ncü maddedir. Türk Ticaret Hukukunda paydan ayrı olan bir oy düşünülemez ve 373'e göre de her paya bir oy hakkı verilmesi lazımdır.

Bu nedenle, 5 hissesi olan kongreye girecek ve 5 oy kullanacaktır; 30 hissesi olan da kongreye girecek, 30 oy kullanacaktır.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bağlayınız, rica ediyorum.

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Bu tespit kararına itiraz edilmemiştir ve kesinleşmiştir. Mahkemenin verdiği bu karara uyacağız.

İSMET ANGI (Eskişehir) — Tespit kararına nasıl kesin karar dersin?

TURİZM VE TANITMA BAKANI ALEV COŞKUN (Devamla) — Mahkemede kesinleşince karar haline gelir.

Arkadaşlar, ben sözlerimi kesiyorum. Anadolu Ajansı, tarafsız olarak, çağdaş habercilik zihniyeti ile çalışmasına devam edecektir. Bir yerde tarafsızlık ilkesi içinde çalışması için gerekli yasal önlemler alınmıştır, alınacaktır. Gensoru konusunda vereceğiniz oylar, aynı zamanda bu soruya da cevap teşkil edecektir; Devlet olarak, Anadolu Ajansının kanun çerçevesinde çalışıp çalışmaması gerektiğine inanıp inanmayacağımızı da göstermiş olacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Sayın Başkan, sataşma vardır, söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Ezgü, hangi konuda söz istiyorsunuz?

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Konuşması sırasında; «Harp - İş'te neler yaptığını biliyorum» dedi. Bu konuda söz istiyorum.

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Ezgü, meseleyi büyütmemek için rica ediyorum, sonuna gelmiş bulunuyoruz.

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Sayın Başkan, ısrar ediyorum; sataşma vardır, lütfen söz veriniz.

BAŞKAN — Bir dakika efendim, ben zaptı getirteceğim. Yalnız bir hususu Yüce Heyete arz etmek istiyorum; çalışma süremizin sonuna gelmiş bulunuyoruz ve çalışma süremiz saat 19.00'da bitmek üzeredir. O itibarla, bu gensoru önergesi işleminin bitirilmesine kadar görüşmelerimizin devamını oylarınıza arz edeceğim: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

İ. ETEM ÜZGÜ (Samsun) — Sataşma var Sayın Başkan, söz istiyorum. İsrar ediyorum, sataşma var.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, ben Başkan olarak böyle bir sözü şu an için sataşma kabul etmiyorum. Çünkü... (Gürültüler)

Bir dakika bir dakika, olabilir ki; «Ben o zaman ne yaptığını biliyorum» beyanının altında hakaret olamayabilir. Binaenaleyh rica ediyorum Sayın Ezgü, bunu bu müsamahanın hududu içerisinde kabul edin, rica ediyorum.

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Sayın Başkan Sayın Başkan...

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Ezgü, rica ediyorum efendim.

Sayın arkadaşlar, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler haklarındaki gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmayacağı konusunda görüşmeler tamamlanmıştır.

Ancak, oylamanın açık oy biçiminde yapılmasına dair yeter imzalı 2 önerge gelmiştir. Her 2 önergeyi de okutup, önergedeki imza sahiplerini arayacağım; ancak, önce gelen önergeye göre işlem yapacağım.

Bu meyanda, 2 sayın üyenin mazereti vardır. İlk önergedeki 15 arkadaşımızın ismi okunduktan ve onların oylarını aldıktan sonra, 2 mazeretli üye arkadaşımızın da oylarını alacağız.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (İçel) — Sayın Başkan, isim zikredilerek sataşmada bulunuldu. Bu hususta açıklamada bulunacağım.

BAŞKAN — Sayın Çalışkan; «Aynı devrede hukuk fakültesinden mezun olduk. Binaenaleyh, bunu böyle düşünmesine hayret ediyorum» dedi. O itibarla, ben bunda bir sataşma görmedim.

RAMAZAN ÇALIŞKAN (İçel) — Benim söylemediğim sözü bana maletti.

BAŞKAN — Efendim bu, sübjektif bir konudur. Zatıaliniz hukukçu olarak öyle düşünürsünüz; sayın Bakan da hukukçu olarak öyle düşünebilir. Binaenaleyh, bunu ben sataşma kabul etmiyorum Sayın Çalışkan. Esasen oylama durumuna geçmiş bulunuyoruz.

Her 2 önergeyi okutuyorum.

Buyurun efendim.

Sayın Başkanlığa

Gensoru Önergesi için açık oylama öneriyoruz. Saygı ile.

Sakarya	İstanbul
Hayrettin Uysal	Orhan Birgit
İzmir	Balıkesir
Mustafa Öztin	Sadullah Usumi
Gümüşhane	Kırşehir
Erol Tuncer	Kılıç Sorgucu
Eskişehir	Kocaeli
İsmail Özen	Kenan Akman
Kırşehir	Uşak
Doğan Güneşli	İsmail Aydın
Ordu	Sinop
Temel Ateş	Tevfik Fikret Övet
Manisa	Kastamonu
Erkin Topkaya	Sabri Tığlı
İstanbul	Konya
Enver Karabeyoğlu	Durmuş Ali Çalık

Konya

Ahmet Çobanoğlu

BAŞKAN — Şimdi, zapta geçmesi bakımından ikici Önergeyi de okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmaması hususundaki yapılacak oylamanın ad okunmak suretiyle açık oya sunulmasını arz ve teklif ederiz.

Denizli	Ankara
Mustafa Kemal Aykurt	Mustafa Başoğlu
Kahramanmaraş	Sıvas
Mehmet Şerefoğlu	Tevfik Koraltan
Bursa	Aydın
Ali Elverdi	Behiç Tozkoparan
Aydın	Burdur
İsmet Sezgin	Ahmet Sayın
Trabzon	Erzincan
Kemal Cevher	Timuçin Turan
Kocaeli	Zonguldak
İbrahim Topuz	Köksal Toptan
Artvin	Zonguldak
Hasan Ekinci	Gültekin Kızılışık

Kütahya

Ahmet Mahir Ablum

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın üyeler, 2 önerge gelmiştir; ikinci önergeyi zapta geçmesi bakımından Yüce Heyetinize arz ettim.

Şimdi, birinci önergeye göre işlem yapacağız. Ancak, açık oylamanın, adı okunan sayın milletvekilinin ayağa kalkarak, yüksek sesle «Kabul», «Ret» veya «Çekinser» kelimelerinden birini belirtmesi sureti ile yapılmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, oylamaya önce açık oy isteminde bulunan imza sahiplerinden başlıyorum :

(Önerge sahiplerinden başlanmak suretiyle oylar toplandı.)

BAŞKAN — Sonradan gelip de oylamaya katılmayan sayın üye?... Yok. Oylama işlemi bitmiştir.

(Oyların sayımı yapıldı.)

BAŞKAN — Sayın üyeler; Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler haklarındaki Gensoru Önergesinin gündeme alınıp alınmayacağı konusunun oylama sonucu :

Oya iştirak sayısı	: 412
Kabul edenler	: 193
Reddedenler	: 219

Reddedilmiştir. (CHP sıralarından alkışlar.)

Gündemde yer alan konuları sırasıyla görüşmek için 27 . 4 . 1978 Perşembe günü saat 15.00'te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.35

AP Millet Meclisi Grup Başkanvekili Hayrettin Turgut Toker ve 12 milletvekilinin, Anadolu Ajansı Genel Kurul toplantısının ve Yönetim Kurulu seçiminin yasalara aykırı olarak yapılmasına ve CHP ile Hükümetin tek taraflı sesi haline getirilmesine göz yumdukları iddiasıyla Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler hakkında, Anayasanın 89 ncu, Millet Meclisi İçtüzüğünün 107 nci maddeleri uyarınca bir Gensoru açılmasına ilişkin önergenin gündeme alınıp alınmayacağı konusunda verilen oyların sonucu

(Gündeme alınması reddedilmiştir.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 412
Kabul edenler : 193
Reddedenler : 219
Çekinserler : —
Geçersiz oylar : —
Oya katılmayanlar : 35
Açık üyelikler : 3

(Kabul Edenler)

ADANA
Cevdet Akçalı
Hasan Aksay
Mehmet Halit Dağlı
Hasan Gürsoy
Selâhattin Kılıç
Ahmet Topaloğlu
Alparslan Türkeş

ADIYAMAN
Halil Ağar
Abdurrahman Ünsal

AFYONKARAHİSAR
Mehmet Özutku
Ali İhsan Ulubahşi

AĞRI
Mikâil Aydemir
Kerem Şahin
Ahmet Hamdi Şam

AMASYA
Etem Naci Altunay
Muhammet Kelleci

ANKARA
Sebati Ataman
Oğuz Aygün
Mustafa Başoğlu
Orhan Eren
Mustafa Kemal Erkovan
Necati Gültekin
İhsan Karaçam
İsmail Hakkı Köylüoğlu
Fikri Pehlivanlı
Hayrettin Turgut Toker

ANTALYA
İhsan Ataöv
Kaya Çakmakçı
Sadık Erdem
Galip Kaya

ARTVİN
Hasan Ekinci
Mustafa Rona

AYDIN
Nahit Menteşe
İsmet Sezgin
Behiç Tozkoparan

BALIKESİR
İlhan Aytekin
Cihat Bilgehan
Emin Engin Tanrıverdi
Hüsnü Yılmaz

BİLECİK
Cemalettin Köklü

BİNGÖL
Mehmet Sait Göker

BOLU
Avni Akyol
Müfit Bayraktar
Ahmet Çakmak

BURDUR
Ahmet Sayın

BURSA
Mehmet Emin Dalkıran
Ali Elverdi
Yılmaz Ergenekon
Halil Karaatlı
Cemal Külahlı
Kasım Önadım
Özer Yılmaz

ÇANAKKALE
İrfan Binay

ÇANKIRI
Nurettin Ok
Arif Tosyalıoğlu

ÇORUM
Mustafa Kemal Biberoğlu
Ahmet Çimbek
Mehmet Irmak
Aslan Topçubaşı

DENİZLİ
Mustafa Kemal Aykurt
Ahmet Hamdi Sancar
Emin Atıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Abdüllatif Ensarioğlu

EDİRNE
Mustafa Bulut

ELAZIĞ
Rasim Küçükel
Mehmet Tahir Şaşmaz

ERZİNCAN
Timuçin Turan

ERZURUM
Rıfkı Danışman
Osman Demirci
Gıyasettin Karaca
Nevzat Kösoğlu
Korkut Özal
İsmail Hakkı Yıldırım

ESKİŞEHİR
İsmet Angı
Yusuf Cemal Özkan
Seyfi Öztürk

GAZİANTEP
Cengiz Gökçek
İmam Hüseyin İncioğlu
Mehmet Atillâ Ocak
Mehmet Özkaya

GİRESUN
Şükrü Abbasoğlu
Nizamettin Erkmen
Ali Köymen

GÜMÜŞHANE
Mehmet Çatalbaş
Turgut Yücel

HATAY
Sabahattin Adalı
M. Sait Reşa
Ali Yılmaz

ISPARTA
Süleyman Demirel
Yusuf Uysal
Yakup Üstün

İÇEL
Ali Ak
Fevzi Arıcı
Nazım Baş
Ramazan Çalışkan

İSTANBUL
Sabit Osman Avcı

Sadettin Bilgiç
Ekrem Ceyhun
Fehmi Cumalıoğlu
Süleyman Arif Emre
Nilüfer Gürsoy
Nihat Kaya
Turan Koçal
Recep Özel
Osman Özer
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyanşan
İhsan Toksarı
Abdullah Tomba
Numan Uzun
Celâl Yardımcı

İZMİR

Talât Asal
Zeki Efeoğlu
Ali Naili Erdem
Şinasi Osma
Cemal Tercan
Aysel Uğural
Erol H. Yeşilpınar

KAHRAMANMARAŞ

Hasan Seyithanoğlu
Mehmet Şerefoğlu

KARS

Hidayet Çelebi
Bahri Dağdaş
Abdülkerim Doğru

KASTAMONU

Fethi Acar
İsmail Hilmi Dura
Ali Nihat Karol

KAYSERİ

Kemal Doğan
Mehmet Doğan
Mehmet Zeki Okur

KIRKLARELİ

Hasan Korkut

KIRŞEHİR

Mustafa Eşrefoğlu

KOCAELİ

İbrahim Topuz

KONYA

Şener Battal
Necmettin Erbakan
Mustafa Güzelkılınç
İhsan Kabadayı
Necati Kalaycıoğlu
Aydın Menderes

KÜTAHYA

Ahmet Mahir Ablum
Hüseyin Cavit Erdemir
İlhan Ersoy
Ali İrfan Haznedar

MALATYA

Mehmet Recai Kutan

MANİSA

Sümer Oral
Önol Şakar
Faik Türün
Yahya Uslu
Halil Yurtseven

MARDİN

Fehim Adak

MUĞLA

Ahmet Buldanlı
Zeyyat Mandalinci

NEVŞEHİR

İbrahim Ethem Boz

NİĞDE

Hüseyin Çelik
H. Avni Kavurmacıoğlu
Sadi Somuncuoğlu

ORDU

Hamdi Mağden
Kemal Şensoy
Bilâl Taranoğlu

RİZE

İzzet Akçal

SAKARYA

Nuri Bayar
Selahattin Gürdrama
Güngör Hun

SAMSUN

Mustafa Dağıstanlı
İ. Etem Ezgü
Nafiz Kurt
Hüseyin Özalp

SİİRT

Zeki Çeliker
Abdülkadir Kaya

SIVAS

Ali Gürbüz
Tevfik Koraltan

TEKİRDAĞ

Halil Başol
Nihan İlgün

TOKAT

Feyzullah Değerli
Faruk Demirtola
Ali Şevki Erek

TRABZON

İbrahim Vecdi Aksakal
Kemal Cevher
Ömer Çakıroğlu

URFA

Mehmet Aksoy
Mehmet Celâl Bucak
Necmettin Cevheri
Salih Özcan

UŞAK

Galip Çetin

VAN

Muslih Görentaş
Kinyas Kartal

YOZGAT

Hüseyin Erdal
Ö. Lütfü Erzurumluoğlu
Ali Fuat Eyüpoğlu
Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK

Ömer Barutçu
Abdulmuttalip Gül
Ahmet Gültekin Kızılışık
Köksal Toptan

(Reddedenler)

ADANA

Mehmet Can
Hasan Cerit
Melih Kemal Küçüktepepınar
Muslihittin Yılmaz Mete
İsmail Hakkı Öztorun
Nedim Tarhan
Oğuz Yazıcıoğlu

ADIYAMAN

Kemal Tabak
Ramazan Yıldırım

AFYONKARAHİSAR

Hasan Akkuş
Güneş Öngüt

AĞRI

Rıza Polat

AMASYA

Erol Çevikçe
Vehbi Meşhur

ANKARA

Bekir Adıbelli
Orhan Alp
Alişan Canpolat
Yaşar Ceyhan
A. İsmet Çanakçı
Ahmet Hamdi Çelebi
Kenan Durukan
A. Hayri Elçioğlu
H. Semih Eryıldız
Kemal Kayacan
Mustafa Kılıç
Teoman Köprülüler
Abdurrahman Oğultürk
Selâhattin Öcal
Erol Saraçoğlu
Önder Sav

ANTALYA

Deniz Baykal
Ömer Buyrukçu

ARTVİN

Mehmet Balta

AYDIN

Mehmet Çelik
A. Selâmi Gürgüç
Muharrem Sökeli

BALIKESİR

Nuri Bozyel
Necati Cebe
İrfan Özaydınlı
Sadullah Usumi

BİLECİK

Orhan Yağcı

BİNGÖL

Hasan Celâlettin Ezman

BOLU

Bayram Turan Çetin
Halûk Karabörklü

BURDUR
Cemal Aktaş
BURSA
Nail Atlı
Mehmet Emekli
Hasan Esat Işık
Saffet Ural
ÇANAKKALE
Osman Orhan Çaneri
Altan Tuna
ÇANKIRI
Nuri Çelik Yazıcıoğlu
ÇORUM
Şükrü Bütün
Etem Eken
DENİZLİ
Mustafa Gazalcı
Adnan Keskin
Ömer İhsan Paköz
DİYARBAKIR
Halil Akgül
Mehmet İskân Azizoğlu
Eşref Cengiz
Bahattin Karakoç
EDİRNE
Süleyman Sabri Öznal
Cavittin Yenal
ELAZIĞ
Celâl Ertuğ
Faik Öztürk
Ali Rıza Septioğlu
ERZİNCAN
Nurettin Karsu
Lütfü Şahin
ERZURUM
Çetin Bozkurt
Selçuk Erverdi
ESKİŞEHİR
İsmail Özen
GAZİANTEP
Emin Altınbaş
Ekrem Çetin
Celâl Doğan
Ahmet Karahan
GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz
Hasan Vamık Tekin
GÜMÜŞHANE
Erol Tuncer
HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan
HATAY
Haydar Demirtaş
Öner Miski
Mevlüt Önal
Sabri Öztürk
Malik Yılman
ISPARTA
Hüseyin Şükrü Özsüt
İÇEL
Ali Haydar Eyüboğlu
Y. Ziya Ural
Süleyman Şimşek
Veli Yıldız
İSTANBUL
Ayhan Altuğ
İlhan Biber
Orhan Birgit
Hikmet Çetin
Çağlayan Ege
Tarhan Erdem
Zeki Eroğlu
A. Bahir Ersoy
Orhan Eyüboğlu
Ferit Gündoğan
Doğan Güneş
Yalçın Gürsel
Enver Karabeyoğlu
Osman Kaya
Sevil Korum
Abdurrahman Köksaloğlu
Doğan Onur
Ali Nejat Ölçen
İlhan Özbay
M. Kâzım Özeke
Cengiz Özyalçın
Ali Topuz
Metin Tüzün
Necdet Uğur
Ertuğrul Yolsal
İZMİR
Ferhat Arslantaş
Alev Coşkun
Yüksel Çakmur
Süleyman Genç
Coşkun Karagözoğlu
Ahmet Taner Kışlalı
Mustafa Öztin
Akın Simav
Neccar Türkcan
Mahmut Türkmenoğlu
KAHRAMANMARAŞ
Hüseyin Doğan
Orhan Sezal
Oğuz Söğütlü
KARS
Doğan Araslı
Turgut Artaç
İsmet Atalay
M. Kemal Güven
Hasan Yıldırım
KASTAMONU
Vecdi İlhan
Sabri Tığlı
KAYSERİ
A. Gani Âşık
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Gümüşçü
Mehmet Yüceler
KIRKLARELİ
Mehmet Dedeoğlu
Gündüz Onat
KIRŞEHİR
Doğan Güneşli
Kılıç Sorgucu
KOCAELİ
İbrahim Akdoğan
Kenan Akman
KONYA
M. Yücel Akıncı
M. Oğuz Atalay
Durmuş Ali Çalık
Ahmet Çobanoğlu
Hüseyin Kaleli
Faruk Sükan
Mustafa Üstündağ
KÜTAHYA
Nizamettin Çoban
MALATYA
Lütfi Doğan
Turan Fırat
Ahmet Karaaslan
Ali Kırca
Mustafa Şentürk
MANİSA
Hasan Ali Dağlı
Zeki Karagözlü
Erkin Topkaya
Hasan Zengin
MARDİN
Şerafettin Elçi
Metin Musaoğlu
Ahmet Türk
Nurettin Yılmaz
MUĞLA
Sami Gökmen
Hasan Fehmi İlter
MUŞ
Burhan Garip Şavlı
NEVŞEHİR
Yaşar Kemal Yüksekli
NİĞDE
Yılmaz Cemal Bor
Burhan Ecemiş
ORDU
Temel Ateş
Memduh Ekşi
Ertuğrul Günay
Günay Yalın
RİZE
Yılmaz Balta
Sami Kumbasar
Tuncay Mataracı
SAKARYA
Barbaros Turgut Boztepe
Hayrettin Uysal
SAMSUN
Ahmet Altun
Kenan Bulutoğlu
İlyas Kılıç
İ. Etem Kılıçoğlu
Muzaffer Önder
SİİRT
M. Nebil Oktay
SİNOP
Hilmi İşgüzar
Tevfik Fikret Övet
Alâettin Şahin
SIVAS
Orhan Akbulut
Enver Akova
Azimet Köylüoğlu
Mahmut Özdemir
Mustafa Yılankıran
TEKİRDAĞ
Yılmaz Alpaslan
Ömer Kahraman

TOKAT
Cevat Atılgan
Ömer Dedeoğlu
Sermet Durmuşoğlu
Ali Kurt

TRABZON
Adil Ali Cinel
Rahmi Kumaş

Ertöz Vahit Suiçmez
Ahmet Şener

TUNCELİ
Hüseyin Erkanlı
Ali Haydar Veziroğlu

URFA
M. Sabri Kılıç

Ahmet Melik
Celâl Paydaş

UŞAK
İsmail Aydın
M. Selâhattin Yüksel

VAN
İhsan Bedirhanoğlu
Mehmet Salih Yıldız

YOZGAT
Mevlüt Güngör Erdinç
Veli Zeren

ZONGULDAK
K. Kemal Anadol
Bülent Ecevit
Avni Gürsoy
Burhan Karaçelik

(Oya Katılmayanlar)

AFYONKARAHİSAR
İsmail Akın
Mete Tan (B.)

ANKARA
Oğuzhan Asiltürk
Altan Öymen
Cengiz Şenses

ANTALYA
Hasan Ünal

BALIKESİR
Cemalettin İnkaya

BİTLİS
Abidin İnan Gaydalı
Muhyettin Mutlu

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay

DİYARBAKIR
M. Yaşar Göçmen
Mahmut Kepolu

ESKİŞEHİR
Gündüz Ökçün (B.)

İSTANBUL
Muammer Aksoy
Kemal Kacar
Halûk Ülman (İ.)

İZMİR
Kaya Bengisu (İ.)
Adil Demir

KAHRAMANMARAŞ
Halit Evliya
Mehmet Yusuf Özbaş

KAYSERİ
M. Şevket Doğan (Bşk.V.)

KOCAELİ
Turan Güneş
Adem Ali Sarıoğlu

KONYA
Tahir Büyükkörükçü
Agâh Oktay Güner
M. Kubilay İmer (İ.)

MARDİN
Abdülkadir Timurağaoğlu

MUŞ
Kasım Emre
M. Emin Seydagil

NEVŞEHİR
Esat Kıratlıoğlu

SAMSUN
S. Orhan Uluçay

SİİRT
Abdülkerim Zilan

SIVAS
Temel Karamollaoğlu

TRABZON
Lütfi Göktaş

ZONGULDAK
Cahit Karakaş (Başkan)

(Açık Üyelikler)

Aydın	1
Edirne	1
Manisa	1
Yekûn	3

Millet Meclisi
GÜNDEMİ

137 NCİ BİRLEŞİM

26 . 4 . 1978 Çarşamba

Saat : 15.00

1
BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI
2
ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1. — AP Millet Meclisi Grup Başkanvekili Hayrettin Turgut Toker ve 12 milletvekilinin, Anadolu Ajansı Genel Kurul toplantısının ve Yönetim Kurulu seçiminin yasalara aykırı olarak yapılmasına ve CHP ile Hükümetin tek taraflı sesi haline getirilmesine göz yumdukları iddiasıyla Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler haklarında, Anayasanın 89 ncu, Millet Meclisi İçtüzüğünün 107 nci maddeleri uyarınca bir Gensoru açılmasına ilişkin önergenin gündeme alınıp alınmayacağı konusunda görüşme. (11/3)

3
SEÇİM
4
OYLAMASI YAPILACAK İŞLER
5
GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci ve 10 arkadaşının, bazı bakanların yakınlarının gümrüklerdeki yolsuzluk olaylarına karıştığı iddialarını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/20)

2. — Adalet Partisi Millet Meclisi Grup Başkanvekili H. Turgut Toker ve 12 arkadaşının, Hükümetin ekonomik politikası ve hayat pahalılığı konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 100 ve 101 nci maddeleri uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/5)

3. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal ve 9 arkadaşının, Milli Eğiim Bakanlığında yapılan uygulamaların yasalara aykırı olup olmadığını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/21)

4. — Bolu Milletvekili Avni Akyol ve 12 arkadaşının, Kültür Bakanının milli kültürümüze ilişkin tutum ve davranışları konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 100 ve 101 nci maddeleri uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/6)

5. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı ve 9 arkadaşının, polis örgütü içinde kurulan bazı dernekler konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi, (10/22)

6. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının, hayat pahalılığı konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10./23)

7. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 10 arkadaşının, Malatya olaylarında Başbakan ve İçişleri Bakanının tutumu konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/24)

6
SÖZLÜ SORULAR

1. — Kocaeli Milletvekili Kenan Akman'ın, yaşlı, kimsesiz ve yoksul vatandaşlara yapılan yardımın artırılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/58) (*)

2. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, anarşik olaylara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi, (6/24)

3. — İzmir Milletvekili Zeki Efeoğlu'nun, basın toplantısında yaptığı açıklamalara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/25)

(*) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

4. — İzmir Milletvekili Zeki Efeoğlu'nun, Bakanlık girişindeki tabloların kaldırılmasına ilişkin Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/26)

5. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şerefoğlu'nun, Kahramanmaraş Adalet Partisi il ve ilçe binasına yapılan saldırıya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/30)

6. — Kayseri Milletvekili Mehmet Doğan'ın, görevden alınan genel müdürlere ilişkin Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/31)

7. — Elazığ Milletvekili Mehmet Tahir Şaşmaz'ın, anarşik olayların önlenmesinde polis yerine askeri birliklerin kullanılmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/32)

8. — Erzurum Milletvekili Nevzat Kösoğlu'nun, yüksek dereceli bazı emniyet mensuplarının görevden alınmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/33)

9. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, ilköğretim müfettişlerinin durumuna ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/34)

10. — Erzurum Milletvekili Nevzat Kösoğlu'nun, bazı öğrenci yurtlarının aranmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/35)

11. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, polis dernekleri üyesi emniyet görevlilerinin tayinlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/36)

12. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, İstanbul valisine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/37)

13. — Çorum Milletvekili Mustafa Kemal Biberoğlu'nun, kanuni faiz oranlarının yükseltilmesine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/38)

14. — Kocaeli Milletvekili İbrahim Topuz'un, Emek Mahallesi - Kız Meslek Lisesi inşaatına ilişkin Bayındırlık Bakanından sözlü soru önergesi. (6/39)

15. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, bazı derneklerin yayınladıkları bildiriye ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/40)

16. — Trabzon Milletvekili Kemal Cevher'in, Fiskobirlik eski Genel Müdürü hakkındaki Danıştay kararına ilişkin Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/41)

17. — Mardin Milletvekili Abdülkadir Timurağaoğlu'nun, Doğu ve Güneydoğu yörelerinin sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/42)

18. — Mardin Milletvekili Abdülkadir Timurağaoğlu'nun, Doğu ve Güneydoğu yörelerinin sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/43)

19. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, yabancı uyruklu kadınlarla evli Dışişleri Bakanlığı mensupları bulunup bulunmadığına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/45)

20. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, çevre kirliliği yaratan Çorum Çimento Fabrikasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/46)

21. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, 2022 sayılı Kanunun uygulamasına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/44)

22. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Diyanet İşleri Başkanlığında görevden alınan müfettişlere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/59)

23. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz'ün, «Kurtarılmış Bölge» deyimine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/60)

24. — İzmir Milletvekili Zeki Efeoğlu'nun, Hükümetin dış politikasına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/61)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Kastamonu Milletvekili Sabri Tığlı ve Kütahya Milletvekili Ahmet Mahir Ablum ve Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, Sosyal Güvenlik Sözleşmesi aktedilmiş ülkeler ile Türkiye'de sigortalı hizmetleri bulunanların yaşlılık aylıkları hakkında kanun teklifi, Kastamonu Milletvekili Sabri Tığlı'nın, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa yurt dışında çalışan işçilerimizin emeklilik hakları ile ilgili bir ek madde eklenmesi hakkında kanun teklifi. Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve 6 arkadaşının, Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının sosyal güvenliğe ve çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkında kanun teklifi, Ankara Milletvekili Kenan Durukan'ın 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa ek maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve Afyonkarahisar Milletvekili Güneş Öngüt'ün Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan Komisyonu raporları. (1/93, 2/431, 2/437, 2/444, 2/474, 2/481) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 21.3.1978)

2. — Isparta İli, Yayla Mahallesi, Hane 131, Cilt 7/2, Sayfa 38'de kayıtlı Osman oğlu Zeliha'dan olma 21.3.1942 doğumlu Ahmet Mehmet Uluğbay (Ulubay)'ın ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/86) (S. Sayısı : 12) (Dağıtma tarihi : 14 . 2 . 1978)

3. — Yalvaç İlçesi, Debbağlar Mahallesi, Hane 21, de nüfusa kayıtlı Ramazan oğlu, Emine'den doğma 1.2.1956 doğumlu Hüseyin Çaylı'nın, ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/85) (S. Sayısı : 13) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

4. — Malatya, Merkez İlçesi, İsmetiye Mahallesi, Hane 122/94, Cilt 18, Sayfa 82'de kayıtlı Hacıbekir oğlu Emine'den doğma 1939 doğumlu Muzaffer Öner'in, TCK'nun 450/4-5 maddesi uyarınca ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/87) (S. Sayısı : 14) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

5. — Hendek İlçesi, Aşağıçalıca Köyü, Hane 13, Cilt 8, Sayfa 131'de kayıtlı Mehmet Emin oğlu, Ayşe Şerife'den olma 25.10.1945 doğumlu Sabri Altay hakkında TCK'nun 450/3, 4 ncü maddesi uyarınca ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/88) (S. Sayısı : 15) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

6. — Dursunbey İlçesi, Naipler Köyü, Hane 15'de kayıtlı Yusuf oğlu Şekibe'den olma 25.1.1947 doğumlu Adem Özkan'ın, ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/89) (S. Sayısı : 16) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

7. — Korkuteli İlçesi, Yazır Köyü, Hane 92, Cilt 5703, Sayfa 34'de kayıtlı İsmail oğlu Düriye'den olma Ağustos 1951 doğumlu Osman Demiroğlu'nun ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/205) (S. Sayısı : 17) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

8. — Devlet memurlarının disiplin cezalarının affına dair kanun teklifinin reddi hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/360; C. Senatosu : 2/83) (M. Meclisi S. Sayısı : 48; C. Senatosu S. Sayısı : 481) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

9. — C. Senatosu Adana Üyesi Kemâl Sarıibrahimoğlu'nun, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılmasına ve geçici 1/A fıkrasının (a) bendinin tadiline ilişkin kanun teklifi, Konya Milletvekili Şener Battal'ın, 1136 sayılı Kanunun geçici 17 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, 1136 sayılı Avukatlık Yasasının geçici 17 nci maddesinin 1238 sayılı Yasa ile değişik son fıkrasının kaldırılmasına dair yasa önerisi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/315, 2/289, 2/334) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 28.2.1978)

10. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 110 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifinin reddine dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/359; C. Senatosu : 2/81) (M. Meclisi S. Sayısı : 50; C. Senatosu S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

11.— C. Senatosu Balıkesir eski Üyesi Mehmet Güler ve 32 arkadaşının, Ticaret ve Sanayi Odaları, «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun teklifinin reddine dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/390; C. Senatosu : 2/282) (M. Meclisi S. Sayısı : 51; C. Senatosu S. Sayısı : 1374 ve 1374'e ek) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

12. — 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkındaki Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin reddine dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/363; C. Senatosu : 2/118) (M. Meclisi S. Sayısı : 52; C. Senatosu S. Sayısı : 699 ve 699'a birinci ek) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

13. — C. Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 403 ncü maddesinin 2 ve 4 ncü bentlerinde değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/313) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

14. — C. Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 2 nci fıkrasında değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/312) (S. Sayısı : 54) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

15. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şener'in, Karadeniz Teknik Üniversitesi adıyla Trabzon'da bir üniversite kurulmasına ilişkin 6594 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Milli Eğitim Komisyonu raporu. (2/141) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

16. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 2 nci maddesine bir bent eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/321) (S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 7 . 3 . 1978)

17. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 445 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/338) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 7 . 3 . 1978)

18. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ile 455 nci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/322, 2/328) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 7 . 3 . 1978)

19. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şener'in, Trabzon İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinin açılışı ve bu eğitim kuruluşunun kadro kanunu teklifi ve Milli Eğitim ve Plan Komisyonu raporları. (2/140) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 21.3.1978)

20. — C. Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, 4367 sayılı Ordu mensuplarıyla, Emniyet Umum Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza ve Muamele sınıfında çalışanlara birer er tayını verilmesi hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İçtüzüğün 38 nci maddesi uyarınca Gündeme alınma önergesi. (2/262) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 30 . 3 . 1978)

21. — 19 . 3 . 1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 81 nci maddesinin iki numaralı bendinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/110) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 31 . 3 . 1978)

22. — Çalışma eski Bakanı Ali Rıza Uzuner'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 10 . 1 . 1972 tarih ve 34 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki Emine Şinik'e ait 2510 sayılı Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ile C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 5/6; C. Senatosu : 4/168) (M. Meclisi S. Sayısı : 69; C. Senatosu S. Sayısı : 378, 378'e 1 ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 7 . 4 . 1978)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti arasında Hava Ulaştırmasına dair 17 Haziran 1976 tarihli Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları. (1/19) (S. Sayısı : 70) (Dağıtım tarihi : 11 . 4 . 1978)

24. — C. Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen eski Üyesi Bahriye Üçok ile Ordu Milletvekili Memduh Ekşi'nin, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 24 ncü maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve İçişleri Komisyonu raporu. (2/208, 2/256) (S. Sayısı : 71) (Dağıtım tarihi : 11 . 4 . 1978)

25. — İstanbul Milletvekili Metin Tüzün ve 12 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plan Komisyonu raporu. (2/546) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 11 . 4 . 1978)

× 26. — Devletçe işletilecek madenler hakkında kanun tasarısı ve Plan ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret komisyonları raporları. (1/102) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 12 . 4 . 1978)

× 27. — Cezaların İnfazı hakkındaki 647 sayılı Kanuna bir ek madde ile geçici 7 nci maddeye bir fıkra ve bu Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ile Adana Milletvekii Alparslan Türkeş ve 4 arkadaşının, 647 sayılı Cezaların İnfazı hakkında Kanunun 1712 sayılı Kanunla değişik 19 ncu maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (1/114, 2/535) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 14 . 4 . 1978)

28. — Vatani hizmet tertibinden aylık alanların aylıklarının yükseltilmesi hakkında kanun tasarısı ve C. Senatosu Bitlis Üyesi Kâmran İnan'ın, Özel kanunlarla bağlanmış vatani hizmet tertibinden aylık alanların aylıklarının artırılmasına dair kanun teklifi ve Plan Komisyonu raporu. (1/101; 2/107) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 21 . 4 . 1978)

29. — Kastamonu Milletvekili Sabri Tığlı ve Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın, 1487 sayılı Boğaziçi Üniversitesi adıyla İstanbul'da bir üniversite kurulması hakkında Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bazı maddeler eklenmesine ilişkin kanun teklifi ve Milli Eğitim ve Plan Komisyonları raporları. (2/137) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 21 . 4 . 1978)

30. — Maliye eski Bakanı Mesut Erez'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 883 sayılı Hicriye İlker'e ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ile C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 5/8; C. Senatosu : 4/191) (M. Meclisi S. Sayısı : 75; C. Senatosu S. Sayısı : 389, 389'a 1 ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 24 . 4 . 1978)

31. — Milli Savunma eski Bakanı İlhami Sancar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 21 . 6 . 1973 tarih ve 159 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 19065 sayılı Bekir Şirin'e ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ile C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 5/9; C. Senatosu : 4/166) (M. Meclisi S. Sayısı : 76; C. Senatosu S. Sayısı : 379, 379'a 1 ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 24 . 4 . 1978)